

รายงานการวิจัย

การศึกษาการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา

Study on Community Radio Audience in Chachoengsao Province

นายสมศักดิ์ ภูหาสวรรค์เวช

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2551

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รายงานการวิจัย

การศึกษาการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา

Study on Community Radio Audience in Chachoengsao Province

นายสมศักดิ์ คุหาสวรรค์เวช

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2551

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน **131119**
วัน,เดือน,ปี **22** พ.ค. **2557**

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

งานวิจัยเรื่องการศึกษาการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม รูปแบบรายการ เนื้อหารายการที่ต้องการในการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังรายการในจังหวัดฉะเชิงเทราและศึกษาปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังที่มีผลต่อการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรายการวิทยุชุมชนให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของวิทยุชุมชน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ประชาชนมากที่สุด ทั้งยังใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายการของจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดใกล้เคียงที่มีลักษณะของประชากร สภาพชุมชน ตลอดจนวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกันต่อไป

นายสมศักดิ์ คุหาสวรรค์เวช
ตุลาคม 2552 ✓

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) การศึกษาการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา
(ภาษาอังกฤษ) Study on Community Radio Audience in
Chachoengsao Province.

ได้รับเงินอุดหนุนจาก งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำปี 2551 จำนวนเงิน 100,000 บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ ตุลาคม 2550 ถึง กันยายน 2551
ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช ผู้ดำเนินการวิจัย
ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
หมายเลขโทรศัพท์ 02-3264105

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับฟังรายการ รูปแบบรายการ เนื้อหา รายการและปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังที่มีผลต่อการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 402 คน คำนวณได้จากสูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนที่ .05 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนมีวัตถุประสงค์ในการฟังเพื่อความบันเทิง โดยมีเหตุผลเพราะเนื้อหาตรงกับความต้องการ ผู้ฟังรับฟังรายการวันจันทร์ถึงวันศุกร์ในช่วงเวลา 12.00 - 15.00 น. ใช้เวลาในการฟังมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวันและฟัง 5 - 7 วันต่อสัปดาห์ ส่วนมากรับฟังรายการที่บ้านและที่ทำงาน ฟังและทำงานไปด้วย โดยฟังร่วมกับคนอื่น ๆ ผู้ฟังต้องการผู้จัดรายการที่เป็นมืออาชีพ ภาษาที่ใช้ในการจัดรายการเป็นภาษากลางและภาษาท้องถิ่น รูปแบบรายการที่ต้องการ คือ รายการเพลงที่มีการพูดสลับกับการเปิดเพลงร้อง เนื้อหารายการเป็นประเภทศิลปะ ความบันเทิงและการทำมาหากินที่มีสาระทั้งภายในและภายนอกชุมชน ผู้ฟังเห็นว่ารายการมีประโยชน์ในการสร้างความเพลิดเพลินและติดตามข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการรับฟังรายการ พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ฟังมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการรับฟังรายการ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ของผู้ฟังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการ ระดับการศึกษา รายได้ของผู้ฟังมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของผู้ฟังมีความสัมพันธ์กับลักษณะในการรับฟังรายการ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของผู้ฟังมีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการ

ABSTRACT

This research aimed to study listening, pattern, contents of program, and basic factors of listener that affects listening of community radio program in Chachoengsao Province. The sample group consists of 402 samples and calculates by using the formula of Taro Yamane at the confidence level 95 percent and error .05. From the study, it was found that the listeners intended to listen to the program for entertaining because the content met their demand. They listened to the program from Monday to Friday between 12.00-15.00, for 3 hours per day and 5-7 days per week. They mostly listened to the program at home and office, listened and work at the same time with others. The listeners wanted professional host of program. The language used was Interlingua and local. The pattern of program in demand was music program with talking switching with songs. The content should be related to art, entertainment and working skill with knowledge for local and outside use. The listeners opined that the program was useful for entertaining and providing news or events. For basic factors that affect listening, it was found that level of education attained correlates with the listening reason. The listener's age, level of educational attainment and profession were correlated with period of listening. The listener's level of educational attainment and income of listeners were correlated with frequency of listening. The listener's age, level of educational attainment and profession were correlated with characteristic of listening. The listener's age, level of educational attainment, profession and income were correlated with participation in the program listening.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
วิทยุชุมชน	8
การเปิดรับสาร	23
การสื่อสารเพื่อชุมชน	26
การเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	31
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	33
รูปแบบการศึกษา	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
การสุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การสร้างเครื่องมือ	36
การทดสอบเครื่องมือ	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	38
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับฟังรายการวิทยุชุมชน	38
ส่วนที่ 2 การรับฟังรายการวิทยุชุมชน	41
ส่วนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบรายการวิทยุชุมชน	48
ส่วนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหารายการวิทยุชุมชน	51
ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	55
ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ	95
วิจารณ์ผลการวิจัย	95
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	97
สรุปผลการศึกษา	97
ข้อเสนอแนะ	101
เอกสารอ้างอิง	102
ภาคผนวก	106
แบบสอบถามการรับฟังรายการสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา	107

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอและกิ่งอำเภอ	35
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	38
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	39
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษา	39
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	40
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	40
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับฟัง รายการวิทยุชุมชนจากสถานีต่าง ๆ	41
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ในการรับฟัง	42
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสัญญาวิทยุที่รับฟัง...	43
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวัตถุประสงค์ ในการรับฟัง	43
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลในการรับฟัง ...	44
ตารางที่ 12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวันเวลา ในการรับฟังรายการ	44
ตารางที่ 13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเวลา ในการรับฟังเฉลี่ยต่อวัน	45
ตารางที่ 14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในรับฟัง.....	45
ตารางที่ 15	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่รับฟัง.....	46
ตารางที่ 16	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการรับฟัง.....	46
ตารางที่ 17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับฟังร่วมกับผู้อื่น..	47
ตารางที่ 18	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการติดต่อ เข้าไปในสถานี	47
ตารางที่ 19	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบการติดต่อ เข้าไปในสถานี	47
ตารางที่ 20	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผล ในติดต่อเข้าไปในสถานี	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะ ของผู้จัดรายการ	48
ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาษาที่ใช้จัดรายการ ...	49
ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเสียงผู้จัดรายการ	49
ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบรายการ	50
ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ในการจัดรายการ	50
ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะของรายการ....	51
ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะเนื้อหา รายการ	52
ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทเนื้อหา รายการ	52
ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเนื้อหาภายใน และนอกชุมชน.....	53
ตารางที่ 30 แสดงจำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับความรู้	53
ตารางที่ 31 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการได้รับความรู้..	53
ตารางที่ 32 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ความมีประโยชน์ของเนื้อหารายการ	54
ตารางที่ 33 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบสอบถาม จำแนกตาม ลักษณะประโยชน์ของเนื้อหารายการ	54
ตารางที่ 34 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ	55
ตารางที่ 35 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ	56
ตารางที่ 36 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟัง รูปแบบรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	57
ตารางที่ 37 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟัง รายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 38 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟัง รายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้	59
ตารางที่ 39 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ	60
ตารางที่ 40 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ	61
ตารางที่ 41 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรูปแบบรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	62
ตารางที่ 42 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ	63
ตารางที่ 43 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้	64
ตารางที่ 44 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ	65
ตารางที่ 45 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ	66
ตารางที่ 46 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	67
ตารางที่ 47 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ	68
ตารางที่ 48 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้	69
ตารางที่ 49 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ	70
ตารางที่ 50 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ	71
ตารางที่ 51 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรูปแบบรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 52 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ	73
ตารางที่ 53 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้	74
ตารางที่ 54 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ	75
ตารางที่ 55 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ	76
ตารางที่ 56 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรูปแบบรายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	77
ตารางที่ 57 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ	78
ตารางที่ 58 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้	79
ตารางที่ 59 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ	80
ตารางที่ 60 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ	81
ตารางที่ 61 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรูปแบบรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	82
ตารางที่ 62 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ	83
ตารางที่ 63 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้	84
ตารางที่ 64 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ	85
ตารางที่ 65 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 66 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	87
ตารางที่ 67 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ	88
ตารางที่ 68 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้	89
ตารางที่ 69 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ	90
ตารางที่ 70 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ	91
ตารางที่ 71 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	92
ตารางที่ 72 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ	93
ตารางที่ 73 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการ วิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้	94

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	6
ภาพที่ 2 การแสดงบทบาทของวิद्यุชุมชนตามทิศทางการไหลของข่าวสาร	15
ภาพที่ 3 หลักการผลิตเนื้อหาและรูปแบบรายการวิद्यุชุมชน	19

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

ความสำคัญของปัญหา

สื่อมวลชนไทยทุกประเภทในระดับชาติ ขณะนี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ซึ่งจัดทำและส่งจากกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันสามารถส่งครอบคลุมถึงประชาชนทั่วประเทศและมีอิทธิพลต่อประชาชนชนบทค่อนข้างสูงด้วย ขณะที่สื่อมวลชนท้องถิ่นยังมีบทบาทน้อยในการเข้าถึงประชาชนท้องถิ่นของตนเอง สิ่งที่เกิดขึ้นขณะนี้อาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนระดับชาติเองได้อุทิศเนื้อที่และเวลาสำหรับชนบทค่อนข้างน้อย การเสนอข่าวและเรื่องราวชนบทอาจจะขาดความสนใจในปัญหาเท่าที่ควร(สุรัตน์ เมธิกุล,2545)

ภายหลังจากการออกกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บทบัญญัติมาตรา 40 ได้เปิดศักราชการปฏิรูปสื่อครั้งสำคัญของประเทศไทยที่กำหนดให้ “คลื่นความถี่” เป็นสาธารณะสมบัติอันพึงจัดสรร เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน สิทธิใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้จึงนำไปสู่การกำเนิด “วิทยุชุมชน” ซึ่งวิทยุชุมชนจะไม่ถูกใช้เพื่อส่งข่าวสารจากรัฐไปสู่ประชาชนทางเดียวเช่นที่เคยเป็นมา แต่จะถูกนำมาใช้เพื่อให้ประชาชนส่งข่าวสารกลับมายังรัฐ และให้ประชาชนได้ส่งข่าวสารถึงกันเองในแนวระนาบ เพื่อให้ข่าวสารที่แพร่กระจายหลากหลายนี้มีบทบาทในการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน จากแนวคิดดังกล่าววิทยุชุมชนจึงมีลักษณะที่แตกต่างจากวิทยุสาธารณะและวิทยุธุรกิจในแง่ที่ว่า วิทยุชุมชนเป็นสื่อกลางที่จัดตั้งและดำเนินการโดยชุมชนและกระจายเสียงครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ นอกจากนี้เนื้อหาสาระต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของคนทุกกลุ่มในชุมชน หรือตอบสนองต่อวิถีชีวิตและความต้องการที่แตกต่างกันไปในแต่ละชุมชนและวิทยุชุมชนเป็น “พื้นที่สาธารณะ” (Public Sphere) อันหนึ่งที่เปิดกว้างให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างเสมอภาคกัน โดยเป็นเวทีสำหรับการรับรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายโต้แย้งกัน เพื่อสร้างความเห็นร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสาธารณะของสังคม (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์และวีระ ยุทธกาญจน์ชูฉัตร,2546)

ดังนั้นหากพิจารณาในเชิงหลักการแล้ววิทยุชุมชนนับได้ว่าเป็นพื้นที่สาธารณะที่ชัดเจน ซึ่งลักษณะของวิทยุชุมชนควรเป็นวิทยุที่เกิดขึ้นโดยภาคประชาชน ปราศจากการครอบงำจากภาครัฐ การดำเนินการต่าง ๆ ของวิทยุชุมชนดำเนินไปโดยอิสระ วิทยุชุมชนต้องดำเนินงานโดยมีข้อตกลงร่วมกันในกลุ่มวิทยุชุมชนภาคประชาชนที่ไม่ต้องมีการโฆษณา วิทยุชุมชนใช้ระบบอาสาสมัครให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันดำเนินการ วิทยุชุมชนง่ายต่อการเข้าถึงของคนในชุมชนและสามารถทำให้เกิดการสื่อสารสองทาง อันก่อให้เกิดการไหลเวียนของการสื่อสารได้มาก (อุบลรัตน์

ศิริยุตต์, 2544) นอกจากนี้ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ อ้างถึงใน พิรงรอง รามสูตธนะนันท์, (2547) ได้สรุปแนวทางการดำเนินงานวิยชุมชน จากการสัมมนาระดมความคิดขององค์กรภาคประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชนไว้ดังนี้

1. วิยชุมชนต้องทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ เพื่อสร้างเอกภาพเผยแพร่ภูมิปัญญาอนุรักษ์คุณค่าและเอกลักษณ์ท้องถิ่น ขยายแนวคิดกระแสทางเลือก สร้างความเชื่อมั่นในการพึ่งตนเองของประชาชน เป็นช่องทางสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในท้องถิ่น สะท้อนปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร เป็นศูนย์ประสานความร่วมมือแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิด จุดประเด็นสาธารณะ สร้างจิตสำนึกร่วมและสร้างสมานฉันท์ เป็นเครื่องมือพัฒนาการเมืองภาคประชาชนเชื่อมโยงการเรียนรู้ภายในและภายนอกชุมชน

2. วิยชุมชนมีองค์กรชุมชนร่วมเป็นเจ้าของ บริหารในรูปคณะกรรมการอิสระจากรัฐการเมือง ธุรกิจและต่างชาติ ไม่แสวงหากำไร มีการจัดตั้งกองทุนและมีกิจกรรมระดมทุนและได้รับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนากิจการ ผู้ทำงานเป็นอาสาสมัครที่มีจรรยาบรรณและความเสียสละ มีกระบวนการตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง มีการร่วมมือจัดตั้งและประสานงานเป็นเครือข่ายวิยชุมชนภาคประชาชนในระดับชาติ

3. วิยชุมชนนำเสนอเนื้อหาตามมาตรา 26 ของ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรฯ และตามพันธกิจในการพัฒนาผู้รับสื่อให้ได้รับเนื้อหาที่พัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพในการรับสื่อให้มีสุขภาพกายใจแบบองค์รวม ไม่ใช่เกิดจากผลผลิตจากสื่อกระแสหลักหรือธุรกิจสื่อ การนำเสนอเนื้อหาใช้ภาษาและรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้ผลิตและผู้รับสื่อในชุมชนนั้น ๆ การประเมินคุณภาพและความสำนึกที่ประโยชน์ การเข้าถึงและการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหลัก

ในปัจจุบันวิยชุมชนแต่ละสถานี มีการบริหารจัดการวิยชุมชนไปในทิศทางที่แตกต่างกันออกไป บางสถานีสามารถจัดรายการได้อย่างต่อเนื่อง และเน้นตอบสนองกับความต้องการและผลประโยชน์ของท้องถิ่น เป็นสื่อท้องถิ่นมีอิสระจากอำนาจการเมืองและผลประโยชน์เชิงธุรกิจ บางสถานีประสบปัญหาในการบริหารจัดการ เช่น ขาดการมีส่วนร่วม มีการจัดการเฉพาะคนกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้วิยชุมชนเบี่ยงเบนไปจากแนวทางหลักของวิยชุมชน และสถานีวิยชุมชนอีกกลุ่มหนึ่งก็ถูกใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนเฉพาะกลุ่ม หรือถูกแทรกแซงโดยกลุ่มอำนาจที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น การดำเนินการวิยชุมชนจึงไม่ได้เป็นไปตามอุดมการณ์และไม่ได้เป็นช่องทางสื่อสารแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกันของคนในชุมชนอย่างแท้จริง การดำเนินการจัดตั้งและการบริหารจัดการของสถานีวิยชุมชนในองค์กรภาคประชาชนในหลายพื้นที่ จัดอยู่ในขั้นประสบผลสำเร็จในการเป็นสื่อเพื่อชุมชนและท้องถิ่น ความสำเร็จได้ช่วยต่อยอดความเป็นไปได้ที่ภาคประชาชนจะเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ตามเจตนารมณ์ และสามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวิยชุมชนเกิดประโยชน์กับการพัฒนาชุมชนโดยรวม ส่วนในอีกหลายพื้นที่ก็ต้องถือว่าอยู่ในขั้นของการเรียนรู้ทดลองทำและปรับเปลี่ยนไป การจัดทำวิย

ชุมชนในหลายแห่งยังติดขัดปัญหาและผิดเพี้ยนไปจากอุดมการณ์วิทยุชุมชนอยู่บ้าง ส่วนหนึ่งก็เพราะเรื่องวิทยุชุมชนเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย และยังไม่มีความตระหนักที่จะสนับสนุนจากระดับนโยบายที่ชัดเจน (กฤษฎา บุญชัย, 2542)

จากสภาพการณ์ของวิทยุชุมชนในชุมชนต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในหลายด้าน (ไทยตำบลต่อทคอม, 2550) ดังนี้

1. ปัญหาด้านอัตลักษณ์ของวิทยุชุมชนในหลักการและแนวคิดนั้นวิทยุชุมชนต้องจัดตั้งและดำเนินการไปตามความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของชุมชนแต่ละแห่ง แต่วิทยุที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันดูเหมือนจะไม่สามารถสร้างสรรค์อัตลักษณ์ของตนขึ้นมา ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ที่มีความเด่นชัด ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มผู้จัดทำวิทยุชุมชนมาจากชาวบ้านธรรมดา วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายของชาวบ้านไม่เคยได้รับการยอมรับนับถือ จึงยากที่กลุ่มวิทยุชุมชนจะสถาปนาอัตลักษณ์อันมีรากเหง้าของชุมชนในท้องถิ่นของตนมาอยู่ในวิทยุชุมชนได้ ทำให้วิทยุชุมชนขาดความโดดเด่นแตกต่างจากสถานีวิทยุทั่วไป

2. ปัญหาด้านการทำหน้าที่ของวิทยุชุมชน ปัจจุบันการทำหน้าที่ในการผลิตรายการของวิทยุชุมชนโดยทั่วไป แม้มีความหลากหลายในรายละเอียดแต่โดยภาพรวมการนำเสนอรายการมักมีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยการนำเอาข่าวจากสื่อมวลชนทั่วไปมาเล่าหรือนำเสนอข่าวราชการท้องถิ่นมาแจ้ง ประกอบกับการเปิดเพลงตามยุคสมัยเป็นการนำเอารูปแบบมาจากสถานีวิทยุทั่วไป อันเป็นกระแสหลักในการส่งกระจายเสียง ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่ร่วมทำสถานีวิทยุชุมชนจำนวนไม่น้อยเป็นนักจัดรายการหรือผู้ที่เคยผ่านการอบรมการจัดรายการจากภาครัฐทำให้กรอบความคิดของวิทยุชุมชนส่วนหนึ่งอยู่ภายใต้แนวทางของวิทยุกระจายเสียงโดยทั่วไป

3. ปัญหาด้านการสนับสนุนจากชุมชน เนื่องจากวิทยุชุมชนเป็นสิ่งที่ถือกำเนิดขึ้นในชุมชนที่อยู่ท่ามกลางสภาพสังคมทุนนิยม โดยประชาชนมีสถานะเป็นผู้บริโภคที่ต่างคนต่างอยู่ ขณะเดียวกันวิทยุชุมชนเอง ยังไม่สามารถปลุกกระแสให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญทั้งในด้านบทบาทและหน้าที่ต่อชุมชนได้อย่างชัดเจน ดังนั้นประชาชนจึงเข้าไปมีส่วนร่วมค่อนข้างจำกัด ส่งผลให้การทำหน้าที่ของวิทยุชุมชนในการผลิตรายการมีลักษณะที่แตกต่างกัน หรือเปิดตัวเองให้เป็นพื้นที่สาธารณะเป็นไปได้ด้วยความลำบาก

4. ปัญหาการครอบงำของฝ่ายต่าง ๆ ด้วยสภาพที่วิทยุชุมชนเป็นสื่อที่มีความใกล้ชิดกับคนในชุมชนเป็นอย่างมาก จึงเป็นที่ปรารถนาของหลายฝ่ายที่มุ่งครอบงำ เพื่อประโยชน์ของตนเอง ดังเช่นในปัจจุบันเริ่มมีนักการเมืองทั้งในระดับชาติระดับท้องถิ่นและนักธุรกิจหันมาจัดตั้งสถานีวิทยุชุมชนหรือให้การสนับสนุนวิทยุชุมชนในด้านต่าง ๆ

นอกจากนี้ พิรงรอง รามสูตธนะนันท์ (2547) ได้ศึกษาปัญหาหรืออุปสรรคของสถานีวิทยุชุมชน พบว่า สถานีวิทยุชุมชนขาดงบประมาณสนับสนุน ผู้จัดรายการยังขาดทักษะในการพูดออกอากาศ และการจัดรายการ การขาดโอกาสและทรัพยากรสำหรับคนในชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพของพวกเขาในการจัดรายการ ความไม่สม่ำเสมอของคุณภาพรายการ

จังหวัดฉะเชิงเทราตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 5,351 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,344,375 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 93 ตำบล 888 หมู่บ้าน 183,298 หลังคาเรือน 22 เทศบาล (1 เทศบาลเมือง 21 เทศบาลตำบล) และ 93 องค์การบริหารส่วนตำบลมีประชากรรวมทั้งสิ้น 526,405 คน จังหวัดฉะเชิงเทรามีการจัดตั้งสถานีจุดปฏิบัติการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนขึ้นเป็นจำนวนกว่า 30 สถานี ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิทยุชุมชนชุม คือ วิทยุชุมชนจะต้องเป็นสื่อเพื่อสาธารณะที่ดำเนินการโดยชุมชนเป็นของชุมชนและเพื่อชุมชน โดยมีชุมชนเข้ามาดำเนินการชุมชนเป็นเจ้าของ นำเสนอเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนนั้น ส่วนลักษณะพึงประสงค์ด้านเทคนิคได้กำหนดให้วิทยุชุมชน เช่น รัศมีการส่งกระจายเสียงไม่ควรเกิน 15 กิโลเมตร กำลังส่งไม่เกิน 30 วัตต์ (ระบบเอฟเอ็ม) และเสาอากาศสูงไม่เกิน 30 เมตรจากระดับพื้นดิน เป็นต้น จากการที่หลายสถานีไม่ได้ดำเนินการตามกรอบดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาด้านเทคนิค คลื่นความถี่รบกวนกันเอง รบกวนสถานีวิทยุหลัก รบกวนการสื่อสารอื่นๆ และบางครั้งรบกวนสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ ส่วนปัญหาด้านรายการผู้ดำเนินรายการจัดรายการไม่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ไม่มีการถ่ายทอดข่าวภาคบังคับจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ไม่มีข่าวสารความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน (สมชาย เผือกวิไล, 2551)

ในการจัดทำรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรานั้น ประชาชนในชุมชนต่างเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ ดังนั้นจึงไม่อาจที่จะละเลยในส่วนของผู้รับฟังรายการได้เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ฟังรายการ ในการวิจัยครั้งนี้มีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนในการเปิดรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรายการวิทยุชุมชน ให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของวิทยุชุมชนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ประชาชนมากที่สุด ทั้งยังใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายการวิทยุของจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดใกล้เคียงที่มีลักษณะของประชากร สภาพชุมชน ตลอดจนวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังรายการในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษารูปแบบรายการที่ต้องการของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาเนื้อหารายการที่ต้องการของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา
4. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังที่มีผลต่อการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัด

ฉะเชิงเทรา

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการรับฟัง
2. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการรับฟังรายการ
3. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการ
4. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการ
5. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับลักษณะในการรับฟังรายการ
6. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการ
7. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรับฟังเนื้อหารายการ
8. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับประโยชน์จากการรับฟังเนื้อหารายการ

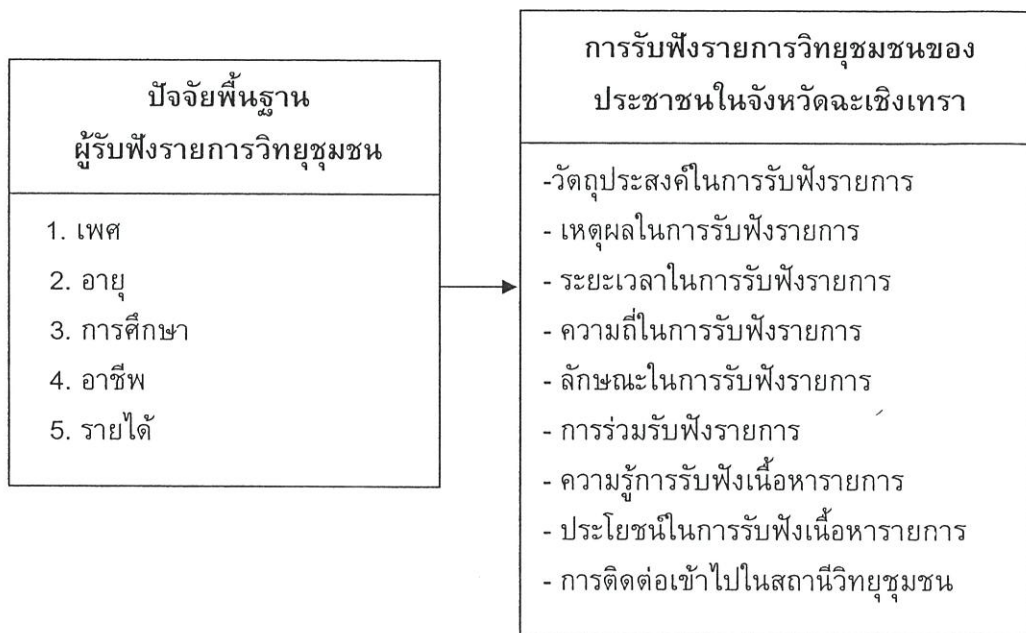
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นของประชาชน ในการรับฟังรายการ สถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อประโยชน์ดังนี้

1. ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้วางแผนทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบ เนื้อหารายการที่ สถานีวิทยุชุมชนที่นำเสนออยู่ในปัจจุบัน ให้ตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้ฟังในอนาคต
2. ผลการวิจัยเป็นฐานข้อมูลสำคัญประกอบการวางแผนรองรับและเตรียมความพร้อมที่จะเป็นวิทยุชุมชนในอนาคตอันใกล้ของสถานีชุมชนต่าง ๆ

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่รับฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีกรอบแนวคิดของโครงการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

วิทยุชุมชน หมายถึง วิทยุกระจายเสียงที่ท้องถิ่นจัดขึ้นโดยมีการจัดการดำเนินการและส่งกระจายเสียงที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนนั้น ๆ เป็นสำคัญ โดยไม่ได้เน้นการแสวงหากำไรแต่มุ่งเน้นการให้ข่าวสาร ความรู้ ควบคู่ความบันเทิงตามรสนิยม แต่ละท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในลักษณะการสื่อสาร 2 ทาง โดยมีรัศมีการส่งกระจายเสียงไม่เกิน 15 กิโลเมตร กำลังส่งไม่เกิน 30 วัตต์ และเสาอากาศสูงจากพื้นดินไม่เกิน 30 เมตร ซึ่งออกอากาศในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

รายการวิทยุชุมชน หมายถึง รายการวิทยุที่คนในชุมชนร่วมกันจัดขึ้น โดยออกอากาศเป็นประจำทางสถานีวิทยุชุมชน ซึ่งรายการที่ออกอากาศจะมีเรื่องราวเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป็นหลัก โดยมีกำลังส่งครอบคลุมในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกเห็นพ้องต้องกันของผู้ฟังวิทยุชุมชนที่มีต่อรายการที่ออกอากาศในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ ความคาดหวัง ของผู้ฟังวิทยุชุมชนที่มีต่อรูปแบบรายการ เนื้อหารายการที่ออกอากาศในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

การรับฟังรายการ หมายถึง การรับฟังรายการ สถานที่ที่รับฟัง เหตุผลการรับฟังรายการ วัน เวลา ระยะเวลา ความถี่ สถานที่ ในการเปิดรับฟังรายการ ลักษณะการรับฟังรายการ รูปแบบการรับฟังรายการ การติดต่อเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนของผู้ฟังรายการในจังหวัดฉะเชิงเทรา

รูปแบบรายการ หมายถึง ลักษณะผู้จัดรายการ ภาษาที่ใช้จัดรายการ เสียงผู้จัดรายการ รูปแบบการจัดรายการ ลักษณะการจัดรายการ ระยะเวลาในการจัดรายการของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

เนื้อหารายการ หมายถึง ลักษณะของเนื้อหารายการ สารของเนื้อหารายการ แหล่งที่มาของเนื้อหารายการ ประโยชน์ของเนื้อหารายการ ความรู้ที่ได้จากเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(Review of Related Literature)

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่คล้ายคลึงหรือใกล้เคียงที่มีอยู่ก่อนแล้วมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. วิทยุชุมชน
2. การเปิดรับสาร
3. การสื่อสารเพื่อชุมชน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยุชุมชน

วิทยุชุมชนในประเทศไทย เกิดขึ้นเนื่องจากนโยบายการพัฒนาสื่อสารมวลชนและการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540 โดยรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขนี้ ได้กำหนดให้ใช้คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และวิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ การประกอบกิจการดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษาวัฒนธรรมความมั่นคงของรัฐและประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้กล่าวมา ได้แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนว่าจากนี้ไปวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และวิทยุโทรคมนาคมมีพันธกิจที่จะต้องกระจายเสียงเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (วิสุญา เกตสุริยงค์, 2550) ดังนั้นวิทยุชุมชนจึงมีแนวคิดดังนี้

ปรัชญาของวิทยุชุมชน

กาญจนา แก้วเทพและคณะ (2543) ได้กล่าวไว้ว่าปรัชญาของวิทยุชุมชนคือการเลียนแบบคำขวัญของหลักการประชาธิปไตยที่ว่าเป็นวิทยุ “โดย” “ของ” “เพื่อ” ชุมชนนั่นเอง โดยในที่นี้จะขอเน้นเรื่องลำดับชั้นของคำทั้งสามว่า จะต้องเริ่มต้นที่ “โดย” เสียก่อน กล่าวคือต้องให้ประชาชนเข้ามาดำเนินงานวิทยุชุมชน ต่อจากนั้นประชาชนจึงจะเกิดความรู้สึกเป็น “เจ้าของ” และในท้ายที่สุดเนื้อหาการของวิทยุชุมชนก็จะเป็นไป “เพื่อ” ผลประโยชน์ของชุมชน วิทยุชุมชนจึงไม่ใช่วิทยุที่มีคนอื่นไปทำเพื่อชุมชนแต่เป็นวิทยุที่ชุมชนทำเองเพื่อตนเอง จากหลักปรัชญาของวิทยุชุมชนของศุภชัย เนสโกจึงได้วางเสาหลัก 3 ต้นของวิทยุชุมชนเอาไว้ดังนี้คือ

1. ต้องให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยง่าย (Accessibility) ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงในแง่ผู้ฟัง ผู้ร่วมผลิตรายการ ผู้ให้ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารจัดการ ฯลฯ
2. ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ (Participation)
3. ต้องเป็นวิทยุที่ประชาชนมีการบริหารจัดการด้วยตนเอง (Self-Management) คือ แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการ “โดย” ชุมชน

ความหมายของวิทยุชุมชน

เมื่อกล่าวถึงวิทยุชุมชน ไม่ได้หมายความครอบคลุมถึงเฉพาะชุมชนในสภาพการอยู่ร่วมกันในท้องถิ่นเดียวกัน แต่ยังรวมถึงการผูกพันกันด้วยความคิดจิตใจ หรือความสนใจต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเป็นชุมชนหรือจะเรียกว่า ประชาคม รูปลักษณะของวิทยุชุมชนและเนื้อหาจึงมีได้หลากหลายแบบตามกลุ่มที่ร่วมกันก่อตั้ง เช่น มีวิทยุชุมชนของมหาวิทยาลัย วิทยุชุมชนของชานา วิทยุชุมชนของกลุ่มศาสนา วิทยุชุมชนของกลุ่มชนเผ่า วิทยุชุมชนของสหภาพแรงงาน วิทยุชุมชนของกลุ่มคนพิการ เป็นต้น ซึ่งวิทยุชุมชนอาจจะอยู่ในเมืองหรือในชนบทก็ได้ ออกอากาศด้วยระบบเอเอ็มหรือเอฟเอ็มก็ได้และอาจมีรูปแบบที่ไม่เหมือนกัน แต่อยู่ภายใต้หลักการเดียวกัน คือ เป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2547)

เฟลิซ ลิบริโร (Felix Librero) อ้างถึงใน สุนน โมนากุล (2539) ได้ให้ความหมายวิทยุชุมชนว่า วิทยุชุมชนอาจนิยามได้หลายทางขึ้นอยู่กับบทบาทของวิทยุชุมชนในระบบสื่อสารของชาติ หรือนิยามทางเทคนิคก็คือ “การส่งกระจายเสียงกำลังต่ำเพื่อชาวบ้าน หรือประชาชนในพื้นที่เฉพาะ” หรืออาจหมายถึง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการผลิตรายการมากกว่า การวางแผนและนโยบาย”

วิภา อุดมจันทร์ (2544) กล่าวว่า วิทยุชุมชน หมายถึง สถานีท้องถิ่นขนาดเล็ก ทำงานอย่างเป็นอิสระ ผู้ทำงานประจำคือสมาชิกในชุมชนนั่นเอง บริหารจัดการกันเองอย่างง่าย ๆ บางแห่งอาจมีผู้บริหารคนเดียว ผลิตรายการโดยอาศัยความร่วมมือจากคนในท้องถิ่น มีเนื้อหาสาระที่ผูกพันใกล้ชิดกับคนท้องถิ่น ใช้เครื่องส่งกำลังต่ำผลิตรายการเพื่อออกอากาศสำหรับสมาชิกในชุมชนเป็นหลัก จึงเป็นช่องทางที่เปิดให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและมีปฏิริยาโต้ตอบกันได้ไม่ใช้การสื่อสารแบบทางเดียวจากบนลงล่าง (Top Down Communication) แต่เป็นสื่อที่มีความเป็นประชาธิปไตย เปิดพื้นที่สาธารณะให้ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เป็นประจำ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่หาไม่ได้จากสื่อมวลชนกระแสหลัก

สรุปได้ว่าวิทยุชุมชน เป็นระบบการกระจายเสียงที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในท้องถิ่น และมุ่งที่จะตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้วัสดุประสงค์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และมีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง

วิทยุชุมชนเป็นสื่อที่เปิดพื้นที่ให้กับคนที่ไม่เคยพูดได้มีโอกาสพูด ประชาชนซึ่งถูกบังคับให้เป็นฝ่ายฟังมาตลอดได้สลับสับเปลี่ยนมาเป็นคนพูด วิทยุชุมชนจึงเป็นส่วนหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) ลักษณะสำคัญของวิทยุชุมชนจึงอยู่ที่

การเป็นสื่อของระบอบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ทดแทนความล้มเหลวของวิทยุภาคีรัฐและวิทยุภาคธุรกิจที่ละเลยและมองข้ามสิทธิการสื่อสารของประชาชน แต่วิทยุชุมชนแตกต่างจากวิทยุประเภทอื่น ๆ ทุกประเภทและทุกขนาดที่มีอยู่ในสังคมไทย เนื่องจากผู้ฟังได้กลายมาเป็นผู้ผลิตรายการ ดำเนินรายการ กำกับรายการ อีกทั้งยังเป็นผู้จัดการสถานีและผู้ประเมินผลสถานีตลอดจนเป็นเจ้าของสถานีด้วยตนเอง

ลักษณะของวิทยุชุมชน

วิทยุชุมชนที่กระจายอยู่ทั่วไปตามชุมชนต่าง ๆ นั้นสามารถสร้างและนำเสนอเนื้อหาที่ชุมชนสนใจ ต้องการรู้และเป็นไปเพื่อร่วมกันพัฒนาหรือสร้างชุมชนที่เข้มแข็งทั้งปัญญา อารมณ์ และความสามารถได้ เช่น การถ่ายทอดการจัดเวทีประชาชน หรือการประชุมคณะผู้บริหารท้องถิ่นต่าง ๆ หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นเรื่องที่อาจเล็กเกินไปหากนำเสนอในสื่อขนาดใหญ่ แต่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับชุมชน การนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อของชุมชน จึงเป็นทางออกที่ช่วยให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่มีความใกล้ชิดกับพวกเขา ซึ่ง เลวิส (Lewis) อ้างถึงใน ซาลิสมา กานแผ่นทอง (2544) กำหนดลักษณะอันเป็นแม่แบบของสถานีวิทยุชุมชนไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นอิสระ (autonomous)
2. ไม่มุ่งหวังผลกำไร (non-profit in goal)
3. สนับสนุนเงินทุนและควบคุมกิจการสถานีโดยกลุ่มผู้ฟัง (listener-supported and controlled)
4. นำเสนอข่าวสารโดยผ่านการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ (deliberately offering contents)

ภายหลัง บาร์โลว์ (Barlow) อ้างถึงใน ซาลิสมา กานแผ่นทอง (2544) ได้เสนอคุณสมบัติเพิ่มเติมอีก 2 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน (community involvement)
2. การมีโครงสร้างเชิงประชาธิปไตย (democratic structure) หมายถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจหัวใจหลักของแนวคิดวิทยุชุมชนอยู่ที่การมุ่งเน้นให้เกิดสมดุลทางข่าวสาร โดยการพยายามผลักดันให้ประชาชนผู้อยู่ในฐานะผู้ฟังมาเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหา ทำหน้าที่เป็นผู้สะท้อนเรื่องราวและความต้องการของชุมชน

เซอร์วาส และ เจคอบสัน (Servaes & Jacobson) อ้างถึงใน วัสสุญา เกตสุริยงค์ (2550) ยังได้อธิบายถึงลักษณะของวิทยุชุมชนไว้ 7 ประการ คือ

1. สถานีวิทยุชุมชนต้องเกิดจากความต้องการของชุมชน ทั้งนี้การได้มาซึ่งสถานีวิทยุชุมชนต้องเกิดจากการรวมตัวของประชาชน ที่ได้มีการดำเนินกิจกรรมในเชิงส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จนเข้มแข็งพอที่จะจัดรายการวิทยุ จัดระบบการบริหาร รวมทั้งจัดตั้งเป็นสถานี นอกจากนี้การอยู่รอดของสถานีวิทยุชุมชนนั้นจะขึ้นอยู่กับภาระหนักในคุณค่าและ

ประโยชน์ของสื่อที่มีต่อชุมชน ซึ่งหากชุมชนใดไม่สามารถค้นพบคุณค่าและประโยชน์ของสื่อวิทยุชุมชนก็จะทำให้ละเลิกความคิด หรือกิจกรรมไปโดยง่าย

2. สถานีวิทยุชุมชนต้องได้รับการยอมรับจากกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เพราะสถานีวิทยุชุมชนมิได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด การดำเนินการใด ๆ จึงต้องเกิดจากความยินยอมของสมาชิกส่วนใหญ่ตามหลักประชาธิปไตยและสิทธิอันชอบธรรมของทุกกลุ่มในชุมชน

3. สถานีวิทยุชุมชนต้องไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของคนในชุมชน เพราะวิทยุชุมชนคือสื่อที่มีหน้าที่ประสานพลังชุมชน จึงต้องเป็นสื่อที่สามารถยอมรับความแตกต่างที่มีในชุมชนได้

4. สถานีวิทยุชุมชนต้องนำเสนอรายการและข่าวสารที่มุ่งเน้นเรื่องราวในชุมชนเป็นหลัก ขณะเดียวกันต้องไม่ละเลยข่าวสารความเคลื่อนไหวของชุมชนอื่น ๆ และสังคมภายนอก เพื่อให้คนในชุมชนก้าวทันเหตุการณ์ทั้งภายนอกและภายใน

5. สถานีวิทยุชุมชนต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมจัดรายการ และร่วมบริหาร ทั้งนี้จะเป็นจริงได้หากชุมชนได้พยายามเชื่อมเครือข่ายต่าง ๆ หรือแกนนำชุมชนที่หลากหลายมาร่วมกันพัฒนาวิทยุชุมชน

6. สถานีวิทยุชุมชนไม่จำเป็นต้องมีรัศมีการส่งกระจายเสียงกว้าง ควรเหมาะสมแก่การรับฟังของชุมชนที่สถานีให้บริการ ดังนั้นในจังหวัดหนึ่ง ๆ จึงอาจมีสถานีวิทยุชุมชนมากกว่าหนึ่งแห่งได้

7. สถานีวิทยุชุมชนต้องยึดหลักแนวคิดประชาธิปไตย คือ โดยประชาชน เพื่อประชาชน และเป็นของประชาชน

นอกจากนี้ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2544) กล่าวว่าไว้ว่าสำหรับในอนาคตหากรายการวิทยุชุมชนรายการใดมีความพร้อม ก็น่าจะแปรความใฝ่ฝันให้กลายเป็นจริงด้วยการยกระดับการเป็นวิทยุชุมชนที่ชุมชนเป็นเจ้าของสถานี ซึ่งวิทยุชุมชนควรมีลักษณะดังนี้

1. ที่ตั้งของสถานี ในอนาคตควรกระจายไปอยู่ระดับอำเภอเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงและมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ขนาดของสถานี ควรเป็นองค์กรขนาดเล็ก เพื่อให้มีความคล่องตัว

3. เนื่องจากธรรมชาติของงานวิทยุ เป็นงานที่ต้องทำอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ ต้องทำทุกวัน ดังนั้น จึงควรมีระบบบุคลากร 2 ระบบ คือ พนักงานประจำและอาสาสมัคร เพื่อให้มีทั้งความต่อเนื่องและการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะจำนวนอาสาสมัครนั้นต้องเปิดกว้างให้มากที่สุด

นอกจากนี้ จุมพล รอดคำดี (2542) ยังได้กล่าวถึงการพิจารณาระดับของการเป็น “วิทยุชุมชน” ไว้ว่า วิทยุชุมชนควรมีแนวคิด 6 ระดับ ดังนี้

1. ระดับรายการที่มีแนวคิดการจัดรายการเพื่อบริการประชาชน เช่น บริการประกาศของหาย งานจัดเลี้ยง งานพบปะสังสรรค์ เป็นต้น รายการเป็นของสถานีหรือเป็นผู้จัดประชาชนหรือผู้ฟังจะส่งจดหมายหรือโทรศัพท์มาบอก ผู้จัดรายการจะเป็นผู้เลือกเนื้อหาและพูดด้วยตนเอง ประชาชนหรือผู้ฟังไม่มีสิทธิ์ในการเลือกเนื้อหาหรือวิธีการนำเสนอ ตลอดจนไม่สามารถเป็นเจ้าของรายการได้

2. ระดับรายการที่มีแนวคิดการจัดรายการ โดยเนื้อหาเป็นการรายงานโดยตรงจากประชาชน เช่น รายการ จส. 100 รายการร่วมด้วยช่วยกัน เป็นต้น ผู้ฟังจะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอด้วยตนเองตามที่สถานีกำหนดกรอบให้รายงาน แต่ประชาชนยังไม่สามารถเป็นเจ้าของรายการได้สถานีหรือผู้จัดรายการยังเป็นผู้ควบคุมหรือเป็นเจ้าของรายการประชาชนหรือผู้ฟังจะเป็นผู้เสนอเนื้อหาหรือเล่าเหตุการณ์ด้วยตนเองเท่านั้น

3. ระดับรายการที่มีแนวคิดการจัดรายการในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของสถานี ซึ่งสถานียินยอมให้จัดเนื้อหา และวิธีการนำเสนอจะมาจากความคิดเห็นจากตัวแทนของประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกขึ้นมาอยู่ในรูปของ “คณะกรรมการวิทยุชุมชน” ซึ่งคณะกรรมการวิทยุชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินและให้ความเห็นชอบว่าจะจัดรายการอย่างไร คณะกรรมการชุดนี้จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดเรื่องราว หรือเนื้อหาที่จะนำเสนอ ในขณะที่เดียวกันจะสะท้อนความต้องการของผู้ฟังให้ทราบ ผู้จัดรายการซึ่งเป็นนักจัดรายการอาชีพหรือเป็นเจ้าของหน้าที่ของสถานีนั้น ๆ จะรับผิดชอบหรือนำความเห็นของคณะกรรมการไปปฏิบัติ ในกรณีนี้จะสังเกตได้ว่าประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของรายการและบริหารรายการ โดยสามารถกำหนดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการตามแนวทางของตนได้ มิใช่สถานีหรือผู้จัดรายการเป็นผู้กำหนดแต่ประการใด สถานีจะทำหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษาเฉพาะทางด้านระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในด้าน การออกอากาศและผลิตรายการตามวัตถุประสงค์ของ “คณะกรรมการวิทยุชุมชน” เท่านั้น เช่น รายการสร้างสรรค์จินตบุรี เป็นต้น

4. ระดับสถานี ในระดับนี้จะอาศัยอาสาสมัครเข้ามาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในสถานีบริหารรายการทั้งหมดโดยกลุ่มอาสาสมัครที่เป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ การกำหนดเนื้อหา ก็มาจากอาสาสมัครเหล่านี้ หรือจะออกไปสอบถามเนื้อหาจากสมาชิกในกลุ่มหรือประชาชนในชุมชนการจัดรายการจะทำด้วยตนเองทั้งสิ้น โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำสถานีคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ แต่สถานียังเป็นหน่วยงานของรัฐงบประมาณมาจากรัฐและการบริจาค ประชาชนไม่ใช่เจ้าของ

5. ระดับสถานีที่มีใบอนุญาตเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ ในแนวคิดนี้ประชาชนในชุมชนสามารถรวมตัวกันยื่นขอคลื่นความถี่จากรัฐและลงทุนจัดตั้งสถานีวิทยุเป็นของชุมชนเอง แล้วตั้งตัวแทนเข้าไปบริหารสถานีในรูป “คณะกรรมการวิทยุชุมชน” ซึ่งคณะกรรมการวิทยุชุมชนจะทำหน้าที่กำหนดนโยบายบริหารสถานี แต่งตั้งผู้จัดการสถานี ว่าจ้างผู้จัดการมืออาชีพ ว่าจ้างนักข่าวมืออาชีพ ตลอดจนว่าจ้างพนักงานธุรการ และอาสาสมัครหรือสมาชิกในชุมชนที่สามารถ

ทำงานด้านการเงินการบัญชีเข้ามาทำงานในสถานี่ การทำงานของพนักงานในสถานี่ตั้งแต่ผู้จัดการลงไปจนถึงพนักงานระดับล่างจะอยู่ภายใต้นโยบายของคณะกรรมการ การจัดรายการจะเป็นไปในแนวทางที่คณะกรรมการกำหนดหรือวางนโยบายเอาไว้

6. ระดับเป็นเจ้าของสถานี่และมีใบอนุญาตเป็นเจ้าของของคลื่นความถี่ ในระดับนี้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งสถานี่และขออนุญาตเป็นเจ้าของคลื่นความถี่จากรัฐ เช่นเดียวกันกับระดับที่ 5 แต่การดำเนินงานของสถานี่ตั้งแต่ระดับคณะกรรมการวิทยุชุมชน ไปจนถึงเจ้าหน้าที่ทุกระดับจะเป็นอาสาสมัครทั้งสิ้น อาสาสมัครเหล่านั้นจะได้รับการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารสถานี่ การจัดรายการ การสื่อข่าว การเขียนข่าว และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่จำเป็น ซึ่งชุมชนว่าจ้างให้มาอบรม หรือสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เชี่ยวชาญจากภาครัฐ ภาคเอกชนอาจจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือก็เป็นได้จากแนวคิดวิทยุชุมชนข้างต้น ทำให้เห็นว่าวิทยุชุมชนนั้นจัดเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศ เป็นสถานี่วิทยุที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อคนในชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ในการศึกษา “การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขากอบ ของผู้ฟังในเขตตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง” ผู้ศึกษาจะได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบความคิดในการศึกษารายการวิทยุชุมชนตำบลเขากอบ

จากลักษณะของวิทยุชุมชนทั้ง 6 ระดับ สถานี่วิทยุชุมชนลักษณะที่ 6 นั้นเป็นรูปแบบที่น่าพึงปรารถนาที่สุดเพราะเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการวิทยุชุมชน

เกรย์ (Gray) อ้างถึงใน ซาลิสซา มากแผ่นดินทอง (2544) ซึ่งได้ทำการศึกษาสถานี่วิทยุชุมชนในสหรัฐอเมริกา 3 แห่ง ได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการของสถานี่วิทยุชุมชนไว้ 3 ประการ คือ

1. สภาพสังคม เกรย์กล่าวว่าสภาพของสังคมนับเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดและการดำเนินการของสถานี่วิทยุชุมชนอย่างยิ่ง หากสังคมเห็นความสำคัญและจำเป็นที่จะใช้วิทยุชุมชนเป็นสื่อเชื่อมประสานสังคม กิจกรรมวิทยุชุมชนจะดำเนินไปได้ด้วยดี เพราะมีพลังสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและภาคประชาชน ดังนั้นการชี้้นำให้ประชาชนและรัฐบาลเกิดความเข้าใจในคุณค่าของวิทยุชุมชนจึงเป็นสิ่งที่พึงกระทำอย่างยิ่ง

2. สภาพเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงสภาวะการแข่งขันทางการตลาดวิทยุ ซึ่งแม้ว่าสถานี่วิทยุชุมชนจะไม่มีวัตถุประสงค์ในเชิงการค้า แต่การตั้งอยู่ร่วมกับสถานี่วิทยุเชิงพาณิชย์ ทำให้เกิดการเปรียบเทียบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความทันสมัยในรูปแบบรายการ อุปกรณ์ที่ใช้ในการออกอากาศระดับความเป็นมืออาชีพของนักจัดรายการ และคณะผู้บริหาร ซึ่งลักษณะแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะเป้าประสงค์ของสถานี่มีความแตกต่างกัน ในขณะที่สถานี่วิทยุเชิงพาณิชย์ต้องเร่งพัฒนาในทุกด้าน ต้องผลักดันให้มีความโดดเด่นเพื่อดึงดูดผู้ฟังและผู้อุปถัมภ์รายการ ส่วนสถานี่วิทยุชุมชนมุ่งนำเสนอเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ความล้ำสมัยของเครื่องมือ

และความเป็นมือสมัครเล่นของผู้ผลิตรายการจึงเป็นสิ่งที่สังคมให้การยอมรับ แต่ภาวะดังกล่าวได้กลายเป็นตลาดสองคมเพราะเมื่อตัดภาวะการแข่งขันออกไป และการมีข้อแก้ตัวในเรื่องการเป็นมือสมัครเล่น ทำให้ภาวะความเฉื่อยชาและภาวะการขาดการพัฒนาแทรกซึมเข้ามาในที่สุด

3. โครงสร้างการบริหาร หมายถึง การกระจายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งเกรย์ กล่าวว่า สถานีวิทยุชุมชนขนาดเล็กมักใช้โครงสร้างการทำงานโดยอาศัยจิตสำนึกของนักกิจกรรมมุ่งความเสียสละทำงานด้วยใจ ขณะที่สถานีวิทยุขนาดใหญ่จะเริ่มนำระบบการบริหารงานเข้ามาใช้มีลักษณะเป็นทางการมากขึ้น บางแห่งทำในรูปแบบของบริษัท ผลที่ได้จึงมีความแตกต่างกัน

สอดคล้องกับประเด็นพร ไพบุลย์วัฒนกิจ (2549) ศึกษาการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนของภาคประชาชน กรณีเครือข่ายองค์กรวิทยุชุมชนเชียงใหม่และสรุปว่าปัจจัยที่สนับสนุนการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนมี 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านการเมือง กฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 40 ได้ให้สิทธิคุ้มครองแก่ประชาชนในการเข้าถึงสื่อ ดังนั้น ประชาชนสามารถทดลองจัดตั้งวิทยุชุมชนในชุมชนของตนเองได้ และมีช่องทางในการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงที่ภาครัฐเป็นเจ้าของในการจัดรายการวิทยุชุมชน

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เครื่องส่งและอุปกรณ์ในการกระจายเสียงของวิทยุชุมชนมีราคาถูกลง ทำให้ประชาชนสามารถจัดซื้อได้ นอกจากนี้ยังมีแหล่งทุนให้การสนับสนุนการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนภาคประชาชนอีกด้วย

3. ปัจจัยด้านสังคม แกนนำชุมชนและประชาชนตื่นตัวในสิทธิการสื่อสาร และเล็งเห็นความจำเป็นของการมีวิทยุชุมชน เมื่อก่อตั้งสถานีวิทยุชุมชนแล้ว สมาชิกในชุมชนก็ให้ความสำคัญและยอมรับ นอกจากนี้ยังเกิดความร่วมมือระหว่างนักวิชาการและภาคประชาชนในการผลักดันการปฏิรูปสื่อและเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยุชุมชนเพิ่มขึ้นด้วย

นอกจากนี้ ศิริพล สัจจาพันธ์ (2545) สรุปผลการศึกษากระบวนการสร้างความพร้อมของชุมชนในการก่อตั้งสถานีวิทยุชุมชน: ศึกษากรณีวิทยุชุมชนอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา พบว่า ในกระบวนการเตรียมความพร้อมชุมชน เพื่อก่อตั้งสถานีวิทยุชุมชนนั้นต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มแกนนำชุมชน สภาพชุมชน และเป้าหมายต่อวิทยุชุมชน ดังนี้

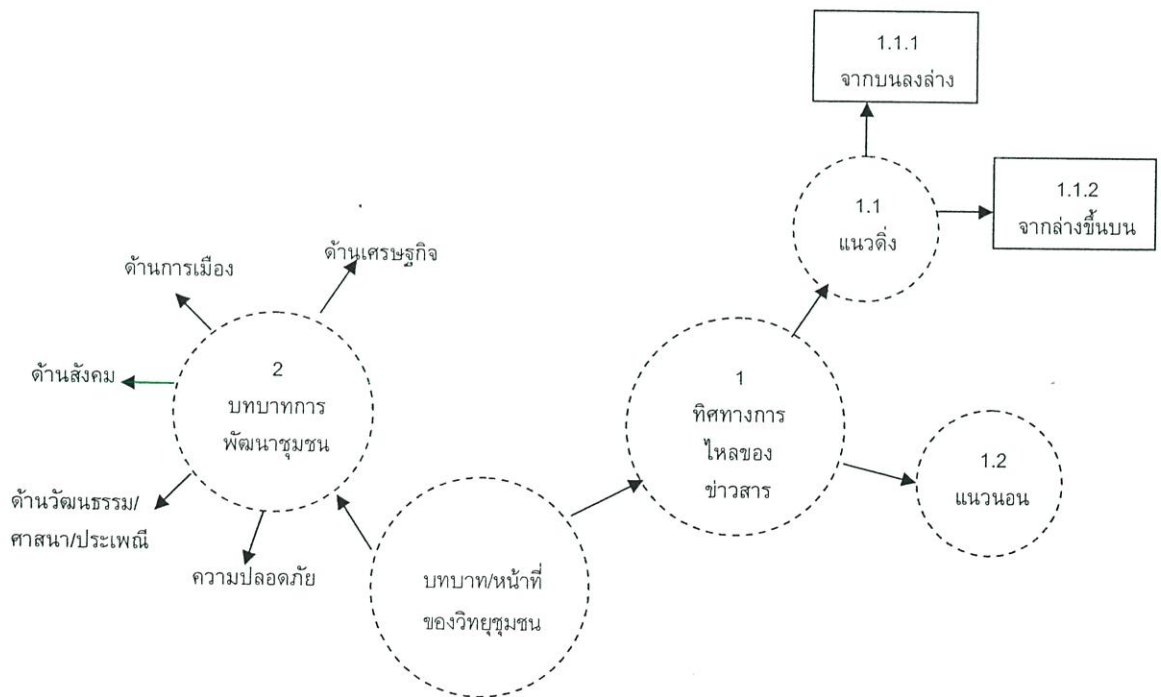
1. แกนนำชุมชน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการสร้างความพร้อมของชุมชน ดังนั้นแกนนำชุมชนต้องมีความน่าเชื่อถือและตั้งใจดำเนินการวิทยุชุมชนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจกับคนในชุมชนให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ออกอากาศกระจายเสียงด้วย จึงจะได้รับความร่วมมือและมีคนอาสาเข้าร่วมรับผิดชอบบริหารจัดการ อย่างไรก็ตามมีความจำเป็นต้องฝึกอบรมแกนนำชุมชนในเรื่องการบริหารจัดการการผลิต และการจัดรายการด้วย

2. สภาพชุมชน ชุมชนต้องมีรากฐานที่ดีในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย และมีแนวคิดในการพึ่งตนเองในการดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกัน นอกจากนี้วิถีชุมชนและภูมิปัญญาเป็นเงื่อนไขที่ดีต่อกระบวนการเรียนรู้วิถุชุมชนและความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายกับชุมชนอื่น ๆ เป็นเงื่อนไขอันหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้มากขึ้น

3. เป้าหมายต่อวิถุชุมชนชุมชนต้องเชื่อร่วมกันว่าเมื่อมีวิถุชุมชนจะทำให้คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสื่อ (Access) มีส่วนร่วม (Participation) และสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง (Self-Management) นอกจากนี้หลักการและแนวคิดวิถุชุมชนจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ที่ชุมชนสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย

บทบาทของวิถุชุมชน

จากผลงานวิจัยวิถุชุมชนที่เป็นโครงการนำร่องของกรมประชาสัมพันธ์ ในเขตจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ ของ วีรพงษ์ พลนิกรกิจและคณะ (2545) ซึ่งได้วิเคราะห์เนื้อหารายการและพบว่า วิถุชุมชนที่มีสถานภาพเพียงแค่ระดับรายการ (ระดับที่ 3) เท่านั้น ก็ยังสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย โดยสามารถเล่นทั้งบทบาทเดิม ๆ ที่วิถุทั่วไปเคยแสดง และการเพิ่มเติมบทบาทใหม่ ๆ ที่วิถุทั่วไปไม่สามารถจะแสดงได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การแสดงบทบาทของวิถุชุมชนตามทิศทางการไหลของข่าวสาร
ที่มา : กาญจนา แก้วเทพ. (2546)

จากบทบาทที่หลากหลาย ในที่นี้จะแบ่งประเภทบทบาทโดยใช้เกณฑ์ 2 เกณฑ์ คือ ทิศทางของการไหลของข่าวสาร (Information Flow) และบทบาทในการพัฒนาชุมชน แบ่งได้เป็น 2 ทิศทาง คือ

1. ทิศทางของการไหลของข่าวสาร (Information Flow)

1.1 ในแนวดิ่ง

1.1.1 การไหลของข่าวสารจากบนลงล่าง (top-down flow) มักเป็นบทบาทเดิมที่วิทยุสาธารณะ/วิทยุส่วนกลาง/วิทยุแห่งชาติแสดงอยู่ คือ

1.1.1.1 บทบาทเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข่าวสารของหน่วยงานราชการไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือหน่วยงานท้องถิ่นสู่ประชาชน

1.1.1.2 บทบาทในการแจ้งข้อมูลข่าวสารทั่วไป เช่น ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง ข่าวสังคม

1.1.1.3 บทบาทในการให้การศึกษานำความรู้จากหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษา

1.1.1.4 บทบาทในการเป็นเครื่องมือทางการเมืองระดับชาติ เช่น การให้ความรู้เรื่องการเมืองการเลือกตั้ง

1.1.1.5 บทบาทในการธำรงรักษาวัฒนธรรมหลักของสังคม เช่น ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1.1.2 การไหลของข่าวสารจากล่างขึ้นบน (bottom-up flow) เป็นทิศทางการไหลที่ตรงกันข้ามกับบทบาทเดิมที่วิทยุเคยแสดงอยู่ คือ

1.1.2.1 บทบาทในการเป็นช่องทางการร้องเรียนและสอบถามข้อมูล เช่น ที่เราอาจคุ้นเคยในรายการ “ร้องทุกข์ชาวบ้าน” ของสถานีโทรทัศน์

1.1.2.2 บทบาทในการเป็นช่องทางติดตามตรวจสอบปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนในขณะที่บทบาทแรกทีกล่าวถึงนั้นเป็นเพียงครึ่งทางเท่านั้น ซึ่งหากมีปรากฏการณ์ว่า “ร้องเรียนแล้ว แต่ก็เงียบหายไป หรือไม่เห็นมีอะไรเกิดขึ้น” การร้องเรียนที่เป็นหมั่นย่อมนำให้ประชาชนเมื่อหน้าต่อการส่งข่าวสารจากล่างขึ้นบน เพื่อให้แก้ปัญหาที่มีลักษณะครบวงจร วิทยุชุมชนจะต้องแสดงบทบาทในการติดตามตรวจสอบการแก้ปัญหาไปจนสุดเส้นทาง

1.1.2.3 การนำเสนออัตลักษณ์ ศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจของชุมชนออกสู่โลกภายนอก เช่น บรรดารายการ “ของดีบ้านเฮา” หรือ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ทั้งหลาย

1.2 ในนวนอน

การเล่นบทบาทเป็นช่องทางให้มีการติดต่อสื่อสารในนวนอน ระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้านด้วยกันเองนั้น ถือได้ว่าเป็นมิติใหม่ของวิทยุชุมชนทีเดียว การแสดงบทบาทในเชิงนวนอนกระทำได้หลายรูปแบบ คือ

1.2.1 การเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับประชาชนกันเอง เช่น เป็นจุดนัดพบระหว่างชาวบ้านที่เป็นวิทยากรกับเป็นผู้ฟังที่สนใจ

1.2.2 บทบาทในการเป็นเวทีแสดงความคิดเห็น ทั้งความคิดเห็นต่อเรื่องราวทั่วไป (เช่น เพศที่สาม รักในวัยเรียน ฯลฯ) และความคิดเห็นต่อปัญหาของชุมชน รวมทั้งเป็นพื้นที่รวบรวมข้อเสนอแนะต่อการแก้ปัญหาอันเป็นไปตามหลักการที่ว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว”

1.2.3 เป็นจุดประสานความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างชุมชน ในประเพณีดั้งเดิมของไทยมีคำว่า “พริกอยู่บ้านเหนือ เกลืออยู่บ้านใต้ หัวตะไคร้อยู่บ้านเพื่อน” อันหมายความว่า การช่วยเหลือเอื้ออาทรระหว่างชุมชนเมื่อเกิดเหตุพิภพภัยกับชุมชนใกล้เคียง ซึ่งในปัจจุบันนี้วิทยุชุมชนจะสามารถแสดงบทบาทเป็นตัวต่อสายความช่วยเหลือให้ถึงกันได้

2. การแสดงบทบาทในการพัฒนาชุมชน

ในกระแสการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ในปัจจุบันนี้ วิทยุชุมชนสามารถจะเป็นพลังสำคัญพลังหนึ่งในการเข้าร่วมกับการพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ ดังนี้

2.1 บทบาทในการเสริมพลังทางเศรษฐกิจ เช่น การเผยแพร่สินค้าของชุมชน การแนะนำอาชีพ ฯลฯ

2.2 บทบาทในการติดตาม/จับตา/วิพากษ์วิจารณ์การเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบแนวทาง/นโยบาย/การปฏิบัติงานของการเมืองในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน ฯลฯ

2.3 บทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การแสดงโคราช ลิเก ประเพณีแข่งเรือ ฯลฯ

2.4 บทบาทในการขัดเกลาทางสังคม เช่น การส่งเสริมค่านิยมเรื่องความขยันขันแข็ง รักถิ่นกำเนิด รักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

2.5 บทบาทในการระดมความร่วมมือ (Mobilization) เช่น ในช่วงเวลาที่ต้องการการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โรคเอดส์ ฯลฯ

2.6 บทบาทในการเตือนภัย วิทยุชุมชนสามารถทำหน้าที่เป็นยามป้องกันชุมชนให้รู้ตัวล่วงหน้าจากภัยอันตรายต่าง ๆ การที่วิทยุชุมชนจะแสดงบทบาทนี้ได้ ก็ต้องหมายความว่าเนื้อหาของวิทยุชุมชนจะเป็นเรื่องราวในชุมชน แต่ผู้รับผิดชอบวิทยุชุมชนก็ต้องเปิดตัวเปิดรับข่าวสารจากโลกภายนอกเพื่อจะได้เป็น “แถวหน้าของการรับรู้ข่าวสาร” และนำมาบอกต่อให้แก่ชุมชน เช่น ภัยจากน้ำท่วม ไฟป่า โรคระบาด ฯลฯ

2.7 บทบาทในการประสานความสามัคคี (integration) หรือเป็นสื่อกลางในการจัดการกับความขัดแย้ง แน่นอนว่าในทุกชุมชนย่อมไม่อาจหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทั้งที่มาจากภายในชุมชนเอง หรือความขัดแย้งที่เกิดมาจากภายนอก ในท่ามกลางความขัดแย้งดังกล่าว วิทยุชุมชนอาจจะเล่นบทเป็น “พื้นที่เจรจา” ให้ทุกฝ่ายได้เข้ามาเจรจาดูเรื่องกัน

2.8 บทบาทในการสร้างบุคลิกภาพแบบใหม่ให้แก่คนในชุมชน เมื่อวิทยุชุมชนได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ได้เข้ามามีปากมีเสียงในพื้นที่สาธารณะ ก็เท่ากับว่า วิทยุชุมชนได้เป็นเวทีสำหรับฝึกซ้อมให้ประชาชนรู้จักแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ

สำหรับบทบาทที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สามารถใช้เป็นกรอบเพื่อประเมินความก้าวหน้าของวิทยุชุมชน กล่าวคือยิ่งนับวันสัดส่วนของการแสดงบทบาทเพื่อเชื่อมต่อการสื่อสารในแวนออนควรจะมีมากขึ้น ในขณะที่สัดส่วนของการสื่อสารจากบนลงล่างควรลดลง จึงจะหมายความว่า วิทยุชุมชนได้ทำหน้าที่เข้าใกล้กับโฉมหน้าที่แท้จริงของวิทยุชุมชนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สุระชัย ชูผลกา (2548) ศึกษาบทบาทและสถานภาพวิทยุชุมชนไทยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเลือกสถานีวิทยุชุมชนที่เป็นสมาชิกสหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติ เป็นตัวอย่างศึกษา 21 สถานี สรุปได้ว่า วิทยุชุมชนโดยทั่วไปยังไม่สามารถสถาปนาบทบาทและสถานภาพในการเป็นสื่อชุมชนและสร้าง “พื้นที่สาธารณะใหม่” ในสังคมไทยได้ เนื่องจากยังขาดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน อันเป็นผลพวงมาจากการครอบงำของรัฐผ่านกลไกทางการปราบปรามและกลไกทางอุดมการณ์ เช่น การตอกย้ำว่าวิทยุชุมชนเป็นสื่อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและการออกกฎระเบียบที่ตอกย้ำหลักการของวิทยุกระจายเสียงทั่วไปหรือสื่อกระแสหลักที่รัฐได้ยึดครองและครอบงำมาเป็นเวลานานแล้ว

ประโยชน์ของวิทยุชุมชน

กาญจนา แก้วเทพ. (2546) ได้ศึกษาวิทยุชุมชนที่เป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด สามารถสรุปประโยชน์ของวิทยุชุมชนได้ดังนี้

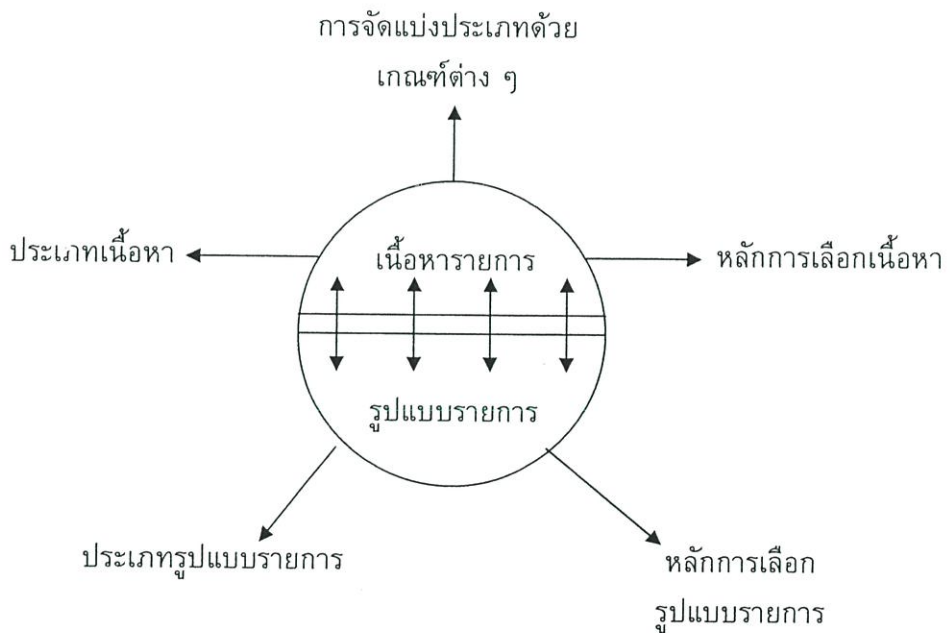
1. วิทยุชุมชนให้โอกาสประชาชนได้มีสิทธิแสดงความคิดเห็นผ่านที่สาธารณะ ได้พูดในสิ่งที่อยากพูด
2. ช่วยให้ประชาชนได้รับทราบข่าวที่ต้องการทราบ
3. ช่วยให้ประชาชนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนกับรัฐบาล (จากแต่เดิมที่รับฟังรัฐบาลอยู่ฝ่ายเดียว) โดยเฉพาะเรื่องการแลกเปลี่ยนการแก้ปัญหาชุมชน เพราะชาวบ้านจะรู้เรื่องของชุมชนดีกว่ารัฐบาล
4. ชาวบ้านสามารถใช้วิทยุชุมชนติดตามและตรวจสอบการทำงานสาธารณะได้
5. ชาวบ้านสามารถใช้วิทยุชุมชนเป็นช่องทางในการยกระดับคุณภาพชีวิตได้ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการทำมาหากิน สุขภาพอนามัย วัฒนธรรมศีลธรรม การปกครอง สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

6. เนื่องจากวิทยุชุมชนได้นำเอาเรื่องราวที่เป็นความภาคภูมิใจเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านไปเล่าสู่กันฟัง ทำให้ชุมชนเห็นคุณค่าของตัวเอง และมีความมั่นใจในตนเอง

7. วิทยุชุมชนเป็นช่องทางให้ชาวบ้านได้แสดงความต้องการให้โลกภายนอกได้รับรู้ เป็นต้น

เนื้อหาและรูปแบบรายการวิทยุชุมชน

ผลงานที่เป็นรูปธรรมที่สุดของวิทยุชุมชนก็คือ ตัวเนื้อหาและรูปแบบรายการวิทยุชุมชน ซึ่งสามารถจะสะท้อนย้อนกลับไปให้เห็นถึงองค์ประกอบทุกอย่างของวิทยุชุมชน ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการ เป้าหมาย/นโยบาย/แผนงาน/ฯลฯ และก็ยังส่องมองไปข้างหน้าให้เห็นถึงค่านิยมในการเปิดรับฟังของชาวบ้าน ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชน การแสดงบทบาทหน้าที่ของวิทยุชุมชนตามที่คาดหวังไว้ สำหรับหลักเกณฑ์ของการผลิตเนื้อหาและรูปแบบรายการวิทยุชุมชนนั้น กาญจนา แก้วเทพ. (2546) อธิบายถึงหลักการผลิตเนื้อหาและรูปแบบรายการวิทยุชุมชนไว้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 หลักการผลิตเนื้อหาและรูปแบบรายการวิทยุชุมชน

ที่มา : กาญจนา แก้วเทพ. (2546)

1. มีเนื้อหาอะไรบ้างในรายการวิทยุชุมชน

ผลจากการสำรวจเนื้อหาวิทยุชุมชนจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์พบว่า มีเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ดังนี้ เนื้อหาที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน เช่น การเกษตร แรงงาน เศรษฐกิจ เนื้อหาด้านการปกครอง เช่น กฎหมาย การเมือง เนื้อหาด้านสังคม วัฒนธรรม ศาสนา เช่น ปัญหาสังคม เนื้อหาทางการศึกษา เช่น ความรู้ต่าง ๆ วิทยาการทันโลก เนื้อหาด้านสุขภาพอนามัย เนื้อหาด้านศิลปะ/ความบันเทิง เนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อม เนื้อหาด้านการท่องเที่ยว เนื้อหาอื่น ๆ เช่น พยากรณ์อากาศ

2. การแบ่งประเภทของเนื้อหา

จากประเภทเนื้อหาที่ระบุมาข้างต้นนั้น ในทางปฏิบัติ อาจจะนำมาจัดแบ่งประเภทโดยใช้เกณฑ์หลาย ๆ แบบเป็นตัวแบ่ง คือ

2.1 ใช้เกณฑ์เรื่องสาระ/บันเทิงเป็นตัวแบ่ง ซึ่งจะแบ่งเนื้อหาทั้งหมดออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.1.1 เนื้อหาประเภทที่มุ่งให้สาระ ได้แก่ เนื้อหาที่เป็นข้อมูลข่าวสาร เป็นเรื่องราวที่เป็นจริง เป็นเนื้อหาที่ให้ความรู้แบบต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น รายการข่าว รายการสารคดี ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.1.2 เนื้อหาประเภทให้ความบันเทิง ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่สนุกสนาน รื่นเริง สร้างความรู้สึกผ่อนคลายหรือร่าอารมณ์ความรู้สึก เช่น เนื้อหาที่เป็นเพลง กีฬา เป็นต้น

2.2 ใช้เกณฑ์เรื่องเนื้อหาภายในภายนอกชุมชน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าวิทยุชุมชนนั้น แตกต่างจากวิทยุสาธารณะตรงที่มีเนื้อหาเรื่องราวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเป็นหลัก ดังนั้นเราจึงอาจจัดแบ่งเนื้อหาออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1 เนื้อหาภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นรายการท้องถิ่น ความรู้ด้านการทำมาหากินในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ฯลฯ

2.2.2 เนื้อหาภายนอกชุมชน ก็เป็นเนื้อหาจากโลกภายนอก

สำหรับเป้าหมายของการแบ่งประเภทของเนื้อหาออกตามเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ มิใช่เป็น “การแบ่งก็เพื่อแบ่งให้รู้เท่านั้น” แต่การแบ่งประเภทของเนื้อหานั้น กระทำไปเพื่อใช้ติดตามตรวจสอบสัดส่วนของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ เพื่อดูสมดุลระหว่างเนื้อหาประเภทต่าง ๆ และเพื่อตรวจสอบว่า วิทยุชุมชนได้แสดงบทบาทตรงกับเป้าหมายที่คาดเอาไว้หรือไม่ เช่น หากปริมาณของเนื้อหาภายนอกชุมชนมีสูงจนไม่ได้สัดส่วนกับเนื้อหาภายในชุมชน ก็หมายความว่า วิทยุชุมชนนั้นไม่ได้เป็นของชุมชนเสียแล้ว เป็นต้น

3. กระบวนการและหลักเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาเพื่อผลิตรายการ

เนื้อหารายการนั้นก็คือ ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมว่า วิทยุชุมชนได้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือการตอบสนองความต้องการของชุมชน และการเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และเพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อหารายการที่พึงประสงค์นั้น จะมีกลไกและกระบวนการ 2 อย่างที่ต้องใช้ควบคู่กัน คือ กระบวนการได้มาซึ่งเนื้อหา และเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหา

3.1 กระบวนการได้มาซึ่งเนื้อหา สำหรับกระบวนการได้มาซึ่งเนื้อหานั้น มี 2 ขั้นตอนที่สำคัญ ขั้นตอนแรกเป็นหลักสามัญสำนึกอย่างง่าย ๆ ว่า หากเราต้องการที่จะ “เกาหลีถูกที่คั่น” เราก็ต้องไปสำรวจดูเสียก่อนว่า “ที่คั่น” นั้นอยู่ที่ตรงไหน ดังนั้นในการจัดทำเนื้อหารายการของวิทยุชุมชนนั้น จึงต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้ฟังเสียก่อนว่า ต้องการจะฟังเรื่องอะไร สำหรับขั้นตอนที่สอง ก็ยังคงเป็นสามัญสำนึก (แต่มักจะไม่ค่อยได้ทำในทางปฏิบัติ) คือ หลังจากที่เราได้ลงมือ “เกาหลี” ไปแล้ว เราก็ต้องไปติดตามประเมินผลว่า “แล้วหายคั่นหรือเปล่า” ดังนั้นการประเมินผลรายการหลังจากที่ออกอากาศไปแล้วจึงเป็นงานที่จำเป็นที่ต้องทำ เพื่อจะนำมาประกอบการตัดสินใจในอนาคตว่า จะเก็บรักษาเนื้อหาอะไรเอาไว้ จะเพิ่มเติมหรือลดทอนหรือตัดออกเนื้อหาอะไร

3.2 เกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหา เกณฑ์การคัดเลือกนี้เกิดมาจากปรัชญา/ธรรมชาติ/ลักษณะสำคัญของวิทยุชุมชนนั่นเอง กล่าวคือ ควรเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องหรือใกล้ตัวท้องถิ่นเป็นหลัก วิทยุชุมชนควรมีเนื้อหารวมทั้งผู้จัดรายการที่หลากหลาย จัดสรรช่วงเวลาให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย ควรคัดเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องหรือแสดงออกซึ่งความเชื่อ/ภูมิปัญญา/วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น หลักเรื่อง “ความสมดุล” ดูเหมือนจะเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหา กล่าวคือ ไม่ควรให้มีแต่เนื้อหาที่ “สะท้อนปัญหา” แต่ควรมีเนื้อหาที่มีวิธีการ “แก้ไขปัญหา” ด้วย อย่าให้มีแต่เนื้อหาที่ “จับผิดหน่วยงานราชการต่าง ๆ” แต่ควรมีเนื้อหาที่ “ชมเชยและสร้างสรรค์” อย่าให้มีแต่เนื้อหาเรื่อง “การเมือง” เท่านั้น แต่ควรมีเรื่องผ่อนคลายเช่นศิลปวัฒนธรรมและศีลธรรมศาสนาด้วย เป็นต้น

4. รูปแบบรายการและวิธีการนำเสนอ

รูปแบบรายการที่จะนำมาใช้ในวิทยุชุมชนนั้น สามารถมีได้อย่างหลากหลาย โดยที่แต่ละรูปแบบรายการต่างก็มีเป้าหมายเฉพาะ มีลักษณะเฉพาะ มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมมากน้อยต่างกัน รวมทั้งมีความยากง่ายในการผลิตแตกต่างกัน การเลือกใช้รูปแบบรายการประเภทต่าง ๆ จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยและความพร้อมของผู้จัดด้วย

สำหรับหลักเกณฑ์เรื่องการเลือกรูปแบบการนำเสนอรายการนั้น ควรจะคำนึงถึงเป้าหมายสูงสุด ลักษณะของวิทยุชุมชนและบทบาทที่วิทยุชุมชนพึงกระทำ ดังได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการเลือกรูปแบบรายการที่เปิดให้มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันของแขกรับเชิญ เช่น

รายการอภิปราย หรือรูปแบบที่เปิดเป็นเวทีให้ผู้ฟังทางบ้านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนทัศนะ ควรจะได้รับการจัดลำดับความสำคัญเอาไว้เป็นลำดับต้น ๆ

การประเมินผลวิทยุชุมชน

นอกจากนี้การดำเนินงานของวิทยุชุมชนยังต้องคำนึงถึงมิติของการประเมินผล เป็นการตอบคำถามว่าเราจะประเมินผลในแง่มุมใดบ้าง สุนีย์ หนูสง (2549) กล่าวว่าสำหรับกรณีวิทยุชุมชนนั้นจากประสบการณ์งานวิทยุชุมชนที่ผ่านมาของไทย พบว่า มีการประเมินผลใน 3 มิติด้วยกัน คือ

1. การประเมินผลการเข้าถึงและความสนใจในการรับฟังของผู้ฟัง ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 มีการเปิดรับฟังหรือไม่ ฟังแบบใด ช่วงเวลาไหน รายการอะไร
- 1.2 แรงจูงใจที่เปิดรับฟัง
- 1.3 มีความพึงพอใจหรือไม่ พอใจรายการอะไร รูปแบบรายการ/เนื้อหาที่ชอบ
- 1.4 ได้ใช้ประโยชน์อะไรบ้างจากวิทยุชุมชน
- 1.5 มีความต้องการอะไรบ้างจากวิทยุชุมชน

2. การประเมินผลรายการ ในขณะที่การประเมินผลการเข้าถึงและความสนใจรับฟังนั้นเป็นการประเมินภาพโดยรวมของวิทยุชุมชนทั้งหมด แต่ในกรณีที่วิทยุชุมชนนั้นมีหลายรายการ อาจจะมีการประเมินผลเฉพาะรายการแต่ละรายการเป็นพิเศษ อาจจะมีการครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 2.1 ความเหมาะสมของช่วงเวลา
- 2.2 ความสั้นยาว/ความพอดีของเวลารายการ
- 2.3 เนื้อหารายการ (ประโยชน์/ความน่าสนใจ/ความเหมาะสม/ยากง่าย ฯลฯ)
- 2.4 ผู้ดำเนินรายการ (การพูด/ความเป็นกันเอง/ภาษาที่ใช้/ ฯลฯ)
- 2.5 แขกรับเชิญ/วิทยากร
- 2.6 จังหวะในการนำเสนอเนื้อหา
- 2.7 เพลงที่ใช้ในรายการ

3. การประเมินมิติการมีส่วนร่วมในวิทยุชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.1. การประเมินผลการมีส่วนร่วมในระดับผู้ฟัง หัวข้อคำถามที่ใช้จะเป็นไปตามเรื่องการมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมาแล้ว เช่น ร่วมฟังอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ร่วมแจ้งข่าวสาร ร่วมเสนอประเด็น ร่วมร้องทุกข์ ร่วมเวทีสัญจร ร่วมโทรศัพท์เข้ามาในรายการ/วัตถุประสงค์ของการโทรเข้ามา ร่วมเขียนจดหมายติชม/เสนอแนะรายการ ฯลฯ

3.2 การประเมินผลการมีส่วนร่วมในระดับผู้ผลิต เช่น เคยเข้ามาเป็นผู้ร่วมจัดรายการ เคยเข้ามาเป็นแขกรับเชิญ เคยเป็นแหล่งข้อมูล ฯลฯ

3.3 การประเมินผลการมีส่วนร่วมในระดับผู้บริหาร เช่น ความกระตือรือร้นในการทำงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน ความสม่ำเสมอในการเข้าประชุม ฯลฯ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า วิทยุชุมชนมีความแตกต่างไปจากวิทยุกระจายเสียงทั่วไป คือ เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนไม่เพียงแต่เป็นผู้รับสารเท่านั้น แต่จะมีบทบาทเป็นผู้ส่งสารด้วย โดยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในวิทยุชุมชนแต่ละแห่ง อาจมีความแตกต่างกัน สำหรับเนื้อหาและรูปแบบรายการของวิทยุชุมชนนั้นประชาชนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนด

การเปิดรับสาร

การเลือกสรรในการรับสาร (Selective Process)

ในการรับข่าวสารต่าง ๆ ผู้รับสารจะมีกระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทักษะคิด ความรู้สึกนึกคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งโจเซฟ ที คลาปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการเลือกรับรู้ข่าวสารนั้น เรียกว่า กระบวนการเลือกสรร (Selective Process)³¹ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ

1. การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใด ที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น การเลือกเปิดวิทยุกระจายเสียงสถานีใดสถานีหนึ่งหรือเปิดโทรทัศน์ช่องใดช่องหนึ่ง ซึ่งการเปิดรับข่าวสารนี้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ อาทิ ทักษะคิดเดิมของผู้รับสาร ซึ่ง เบเรลสัน และ สไตเนอร์ (Berelson and Steiner) กล่าวว่า คนเรามีแนวโน้มที่จะดูและฟังการสื่อสารที่สอดคล้องกับกรอบอ้างอิงทางความคิดของเขา กรอบอ้างอิงทางความคิดเหล่านี้ทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องของความรู้ ความเชื่อ ทักษะคิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการสื่อสารของคน ดังนั้น วิลเบอร์ ชรามน์ (Wilbur Schramm, 1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการเลือกเปิดรับสารของผู้รับสาร ดังนี้

1.1 ประสบการณ์ เนื่องจากผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสารวัตถุสิ่งของต่าง ๆ แตกต่างกันไป ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่แตกต่างกัน

1.2 การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร เนื่องจากผู้รับสารแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองความต้องการของตน การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสารเนื่องจากผู้รับสารแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองความต้องการของตน การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร จึงช่วยให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ว่าข่าวสารมีประโยชน์แตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดพัฒนาการปรับปรุงอุปนิสัยและรูปแบบการแสวงหาข่าวสาร

1.3 ภูมิหลังที่แตกต่าง จะทำให้ผู้รับสารมีความสนใจในสื่อที่แตกต่างกัน

1.4 การศึกษา และสถานภาพทางสังคม นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในบุคคล และเป็นตัวชี้พฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลนั้น ทั้งการเลือกรับสื่อ และการเลือกเนื้อหาข่าวสาร

1.5 ความสามารถในการรับสาร ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจของคนจะมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการรับข่าวสารของบุคคล

1.6 บุคลิกภาพเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร

1.7 อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายในข่าวสารของผู้รับสาร

1.8 ทัศนคติเป็นตัวแปรที่กำหนดการรับและการตอบสนองข่าวสารหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้รับสารที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภทที่พบ ทัศนคติของผู้รับสารเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เมื่อทัศนคติเปลี่ยนไป การรับข่าวสารและการตอบสนองต่อข่าวสารก็จะแตกต่างกันไปด้วย

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation) เมื่อผู้รับสารเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว ก็จะเลือกตีความหมายความเข้าใจของตัวเอง หรือตามทัศนคติตามประสบการณ์ตามความเชื่อ ความต้องการ ตามความคาดหวัง ตามแรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ขณะนั้น

3. กระบวนการเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกจดจำข่าวสาร เฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง

จอห์น ซี เมอร์ริลล์และราล์ฟ แอล โลเวนสเทนท์ (John C. Merrill and Ralph L. Lowenstien, 1971) ได้สรุปถึงปัจจัยพื้นฐานที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลเลือกรับสื่อไว้ดังนี้

1. ความเหงา เมื่อบุคคลต้องอยู่ตามลำพังไม่สามารถติดต่อสังสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้ สิ่งที่ดีที่สุดคือการอยู่กับสื่อ สื่อมวลชนจึงเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ดี และบางครั้งบางคนก็พอใจที่จะอยู่กับสื่อมวลชนมากกว่าอยู่กับบุคคล เพราะสื่อมวลชนไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนาหรือแรงกดดันทางสังคมให้แก่ตนเอง

2. ความอยากรู้อยากเห็น มนุษย์ทุกคนมีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ อยู่แล้วตามธรรมชาติ โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุดไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวมากที่สุดเป็นลำดับซึ่งสื่อมวลชนสามารถที่จะตอบสนองในสิ่งเหล่านั้นได้ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงถือเอาจุดนี้เป็นหลักสำคัญในการนำเสนอข่าวสาร โดยเริ่มเสนอจากสิ่งที่ใกล้ตัวก่อน ไปจนถึงสิ่งที่ห่างตัวออกไป

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง มนุษย์ทุกคนจะแสวงหาข่าวสารและใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ของตนเอง ทั้งในแง่ของการเสริมสร้างบารมี การช่วยให้ตนสะดวกสบาย ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง หรือให้ความบันเทิงแก่ตนเอง โดยเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุดและให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละอย่าง มีส่วนทำให้ผู้รับสารแสวงหาและใช้ประโยชน์แตกต่างกัน ผู้รับสารแต่ละคนจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

นอกจากผู้รับสารเลือกที่จะรับสารโดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นตัวกำหนดในการเลือกรับสารแล้ว ผู้รับสารยังเลือกที่จะเปิดรับสื่ออีกด้วย ซึ่ง พรทิพย์ วรกิจโกภาธร (2539) ได้สรุปการเปิดรับสื่อของผู้รับสารว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อ ตามลักษณะดังต่อไปนี้

1. เลือกสื่อที่สามารถจัดหาได้ (Availability) ธรรมชาติของมนุษย์นั้นจะใช้ความพยายามเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ได้ยากมาก ๆ มักจะไม่ได้รับการคัดเลือก แต่ถ้าสามารถได้มาไม่ยากนักมักจะเลือกสิ่งนั้น เช่นเดียวกับสื่อ ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก เช่น ในชนบทประชาชนส่วนใหญ่จะเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสำคัญ เพราะตนเองสามารถจัดหาวิทยุมาได้ง่ายกว่าสื่ออื่น เป็นต้น

2. เลือกสื่อที่สอดคล้อง (Consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติของตน เช่น นิสิตนักศึกษา และนักวิชาการ มักนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มติชนหรือสยามรัฐมากกว่าหนังสือพิมพ์อื่น เพราะหนังสือพิมพ์ดังกล่าวได้ข่าวสารสาระความรู้ในแง่วิชาการที่สอดคล้องกับตน

3. เลือกสื่อที่ตนสะดวก (Convenience) ปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสารและสื่อบุคคล แต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันตามที่ตนสะดวก เช่น บางคนชอบนั่งหรือนอนชมวิทยุโทรทัศน์ บางคนมักนิยมอ่านหนังสือในห้องสมุด เป็นต้น

4. เลือกสื่อตามความเคยชิน (Accustomedness) ปกติจะมีบุคคลกลุ่มหนึ่งในทุกสังคมที่จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ ซึ่งมักจะพบในบุคคลที่มีอายุมาก เช่น เคยฟังวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำมักจะไม่สนใจวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออย่างอื่น เป็นต้น

5. ลักษณะเฉพาะของสื่อ (Outstanding Characteristics) จากที่กล่าวมาทั้งสี่ข้อนั้นเป็นความต้องการสื่อของผู้รับสารเป็นหลัก แต่ในข้อนี้กลับเป็นคุณลักษณะเฉพาะของสื่อที่มีผลต่อการเลือกสื่อของผู้รับสาร เช่น ลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์ คือ สามารถให้ข่าวสารในรายละเอียดดีกว่า ราคากถูก และสามารถนำติดตัวไปได้ทุกหนทุกแห่ง หรือวิทยุโทรทัศน์ ทำให้เห็นภาพเป็นจริงได้ เข้าใจ มีความรู้สึกเหมือนอยู่ร่วมในเหตุการณ์มีแสงสีดึงดูดใจ ในขณะที่วิทยุโทรทัศน์สามารถพักผ่อนอริยาบถได้สบาย เป็นต้น

นอกจากนั้น พรทิพย์ วรกิจโกคาธร (2539) ยังได้กล่าวถึงความต้องการข่าวสารต่อผู้รับสารว่ามีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง (Utilization) ผู้รับสารจะเปิดรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองเป็นสำคัญ เช่น อ่านข่าวที่จะที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

2. ความต้องการข่าวสารที่สอดคล้อง (Consistency) กับค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของผู้รับสาร ผู้รับสารมักจะเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของตน ข่าวสารใดที่ไม่สอดคล้องมักจะไม่ได้รับความสนใจ หรือได้รับการปฏิเสธจากผู้รับสาร

3. ความต้องการข่าวสารที่สะดวกในการได้มา (Availability) ผู้รับสารนั้นจะมีข้อจำกัดในการเปิดรับข่าวสาร ถึงแม้ข่าวสารจะเป็นข่าวสารที่ให้ประโยชน์และสอดคล้องกับตนเอง แต่ถ้าข่าวสารดังกล่าวจะได้มาด้วยความยากลำบากหรือไม่สะดวก ผู้รับสารก็ไม่อาจเปิดรับข่าวสารนั้นได้ ดังนั้นพฤติกรรมหนึ่งของผู้รับสาร คือ ความสะดวกในการรับข่าวสาร

4. ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เป็นความต้องการที่อยากมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง และยิ่งอยู่ในสังคมปัจจุบันที่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์เปิดรับข่าวสารจากทฤษฎีข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการเปิดรับสารของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันหลายประการ เพราะบุคคลที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันย่อมมีการเลือกสรรและเปิดรับสารที่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบว่าผู้ฟังมีพฤติกรรมในการเปิดรับสารอย่างไร และเลือกรับสารอย่างไร

การสื่อสารเพื่อชุมชน

คุณลักษณะของการสื่อสารเพื่อชุมชน

กาญจนา แก้วเทพ (2544ก) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญ ๆ ของการสื่อสารเพื่อชุมชน ดังนี้

1. เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) ซึ่งผู้รับสารและผู้ส่งสารสามารถมีปฏิริยาโต้ตอบกันได้ (Interactive) ไม่ว่าจะเป็นการทางหรือไม่เป็นทางการ แต่จะมีการผลัดเปลี่ยนบทบาทอยู่ตลอดเวลา

2. ทิศทางการไหลของข่าวสาร (Flow of Information) สามารถมาได้จากทุกทิศทางทั้งจากบนลงล่าง (Top-down) แบบล่างสู่บน (Bottom-up) และแบบแนวนอน (Horizontal) คือข่าวสารอาจจะไหลจากนักวางแผนพัฒนาไปสู่ชาวบ้าน จากสื่อมวลชนไปสู่ผู้รับสาร การส่งข่าวสารจากชาวบ้านไปยังเจ้าหน้าที่รัฐ และการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างชาวบ้านด้วยตนเอง

3. เป้าหมายของการสื่อสารชุมชน (Purpose) ซึ่งมีวิธีการหลายแง่มุมที่จะกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารเพื่อชุมชน เช่น

3.1 การกำหนดเป้าหมายโดยการใช้ระดับผู้เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์

3.1.1 ระดับชุมชน เป็นการสื่อสารที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน

3.1.2 ระดับหน่วยงานนอกชุมชน เป็นการสื่อสารที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงองค์กร หรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาและการสื่อสาร

3.1.3 ระดับสังคมส่วนรวม เป็นการสื่อสารที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในระดับกว้าง

3.2 การกำหนดเป้าหมายโดยสอดคล้องกับทิศทางภารกิจของข่าวสาร

3.2.1 การถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลและโน้มน้าวชักจูงใจ ได้แก่ ทิศทางการไหลของข่าวสารจากบนลงล่าง

3.2.2 การแสดงออกถึงความเป็น “ตัวตน” ของชุมชน หมายถึงการแสดงออกเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน ไปจนถึงการแสดงออกซึ่งสิทธิ ศักดิ์ศรี ภูมิปัญญาของชุมชน

3.2.3 การพัฒนาความเป็นตัวเองของปัจเจกบุคคล ในหน่วยที่เล็กลงมากกว่าชุมชน การสื่อสารชุมชนจะทำหน้าที่คล้าย ๆ เป็นเวทีแห่งการศึกษาเรียนรู้ที่ช่วยให้อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลได้พัฒนาสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

4. เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นและดำเนินการ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน (Need oriented)

5. หน้าที่ของการสื่อสารชุมชน

5.1 หน้าที่ในการแสดงออก (Expressive Function) คือทั้งบุคคลและกลุ่มสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมาเพื่อที่จะสร้างเอกลักษณ์ของตนเองได้

5.2 หน้าที่ทางสังคม (Social Function) คือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อจะสร้างความรู้สึกร่วมเป็นชุมชนเดียวกัน

5.3 หน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information Function) เป็นหน้าที่พื้นฐานของการสื่อสารโดยทั่วไป แต่ในกรณีการสื่อสารชุมชน ทิศทางการไหลของข่าวสารต้องเป็นไปอย่างรอบด้าน ผู้ที่เข้าร่วมกระบวนการสื่อสารจึงได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกัน

5.4 หน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติ (Control Activation Function) เนื่องจากการสื่อสารชุมชนเป็นการสื่อสารแบบสองทาง จึงเป็นช่องทางนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของบุคคลหรือชุมชนได้

6. สื่อของชุมชนเน้นการปรับปรุงให้เหมาะสมกับประโยชน์การใช้งานของชุมชน

7. สื่อของชุมชนต้องเป็นสื่อที่คนในชุมชนเข้าถึง (Access) ได้ตลอดเวลา

8. เป็นสื่อที่ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม (Participates) ไม่ว่าจะเป็นผู้วางแผนการใช้สื่อ ผู้ผลิต ผู้แสดง ฯลฯ

9. สื่อชุมชนต้องเป็นสื่อที่แสดงออกของชุมชน ไม่ใช่สื่อเพื่อชุมชน หมายความว่าตัวตนของชุมชนที่แสดงออกต้องมาจากการกำหนดของชุมชนเองไม่ใช่ผู้อื่นทำให้ชุมชน

10. สื่อชุมชนจะปรับเปลี่ยนลักษณะของการเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข่าวสาร จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งมาเป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนข่าวสารและทัศนะของคนทุกคน

นอกจากนี้ กาญจนา แก้วเทพ (2544ข) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของการสื่อสารชุมชนว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ระดับความยากง่ายของสื่อต้องเหมาะกับระดับความสามารถของผู้รับสาร หรือชาวบ้าน

2. ประเภทของเนื้อหาของสื่อ เน้นที่ปัญหาเร่งด่วน หรือปัญหาในชีวิตประจำวันของคนในสังคมนั้น ๆ

3. สื่อแต่ละชนิดควรจัดทำสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

4. วิธีการนำเสนอ ควรนำเสนอสิ่งที่ปัญหา หรือสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหาแล้วเสนอแนะ หรือกระตุ้นให้ผู้รับสารคิดแก้ปัญหาดังกล่าว

5. ความเกี่ยวข้องกับเนื้อหา ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน

6. บทบาทของสื่อ ต้องมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ และมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

7. ความน่าสนใจ ต้องมีลักษณะง่าย ๆ แต่น่าสนใจ

8. ความเกี่ยวข้องกับผู้รับสื่อควรมีส่วนช่วยให้ผู้รับสารประเมินตนเองได้ เช่น หลังจากนำเสนอปัญหาและสาเหตุของปัญหาแล้ว อาจมีส่วนของเนื้อหาที่ตั้งคำถามว่า ผู้รับสารเป็นส่วนใดของสาเหตุของปัญหา เป็นต้น

ระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนจัดเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่ง ที่มีกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่น คือ ผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น

ดังนั้น วันชัย วัฒนศัพท์ (2543) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน

คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม (2545) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ว่าหมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการ

บริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมถึงลดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ดังนั้นการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกของประชาชนถึงความต้องการของตน รวมทั้งการจัดอันดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยเน้นการให้อำนาจตัดสินใจแก่ประชาชน ซึ่ง แจนเซอร์เวลส์และคณะ (Jan Servaes and et. 1996) ได้กำหนดสาระสำคัญของแนวความคิดเรื่อง การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การเข้าถึงสื่อ (access) เป็นการเข้าถึงสื่อที่ให้บริการแก่ชุมชนรวมทั้งประชาชนย่อมได้รับโอกาสในการเลือกรับรายการ หรือมีส่วนร่วมในการเข้าไปจัดทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตน อีกทั้งต้องมีช่องทางให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อรายการหรือแสดง นอกจากนี้ ภาณุจนา แก้วเทพ และคณะ (2543) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าถึง (accessibility) ว่า อาจจะแยกแยะออกได้เป็นหลายมิติที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสื่อ ดังนี้

1.1 การเข้าถึงในด้านกายภาพ (physical accessibility) เช่น ชาวบ้านไม่มีโอกาสได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ เพราะระยะทางห่างไกลหรือไม่มีโอกาสได้รับเอกสารสิ่งพิมพ์ ซึ่งแจกไปไม่ถึง

1.2 การเข้าถึงในด้านเศรษฐกิจ (economic accessibility) สื่อต้องมีค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงาน เช่น หนังสือพิมพ์ที่จะเข้าไปถึงหมู่บ้าน แต่ถ้าชาวบ้านไม่มีเงินที่จะซื้อหามาอ่าน

1.3 การเข้าถึงทางด้านวัฒนธรรม สังคม (social – culture accessibility) ได้แก่ เครื่องกีดขวางด้านวัฒนธรรม สังคม ที่ปิดกั้นโอกาสในการเข้าถึงประชาชนที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ ช่องว่างทางภาษา ช่องว่างทางวัฒนธรรม

2. การมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบการ สื่อสารในทุกระดับ นั่นคือ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งในกระบวนการผลิตรายการ การบริหารจัดการและการวางแผนระบบการสื่อสารต่าง ๆ ในชุมชน

3. การจัดการด้วยตนเอง (self – management) หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ ของประชาชนในชุมชน ที่มีอำนาจและสิทธิในการตัดสินใจ ตั้งแต่เริ่มคิด กำหนดนโยบาย การวางแผน การลงทุน การกำหนดและการจัดสรรงบประมาณ เป็นต้น

นอกจากนี้ วัสุญา เกตสุริยงค์ (2550) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการสื่อสารของชุมชน สามารถแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสาร/ผู้ใช้สาร คือ ผู้รับสารอยู่ในฐานะเป็นผู้รับสารแต่เพียงอย่างเดียว สำหรับในขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการสื่อสารอยู่ในการกำหนดของผู้ส่งสาร

2. การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง/ผู้ผลิต/ผู้ร่วมผลิต/ผู้ร่วมแสดง การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือผู้ร่วมผลิตนั้นแบ่งออกได้เป็นหลายขั้นตอนตามหลักแนวคิดของการผลิตสื่อ คือ

ขั้นก่อนการผลิต ได้แก่ ขั้นการเตรียมการผลิตสื่อ กิจกรรมในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย การเลือกประเด็นหัวข้อ การเลือกแง่มุมที่จะเสนอ การรวบรวมข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้เป็น วัตถุประสงค์การเขียนบท ฯลฯ

ขั้นการผลิต ได้แก่ ขั้นตอนการลงมือผลิต เช่น การเข้าห้องจัดรายการ การถ่ายทำ
ขั้นหลังการผลิต ได้แก่ ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ เช่น การตัดต่อ การอัดเสียงประกอบ

3. การมีส่วนร่วมในฐานะวางแผนและกำหนดนโยบาย ถือว่าเป็นรูปแบบสูงสุดของการมีส่วนร่วม ซึ่งยิ่งระดับของการมีส่วนร่วมสูงขึ้นมากเท่าใด สัดส่วนของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้ก็จะเล็กลง กล่าวคือ ในระดับผู้รับสาร คนในชุมชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ ส่วนในขั้นการผลิต อาจมีคนบางกลุ่มในชุมชนเท่านั้นที่เข้ามามีส่วนร่วม และในระดับการวางแผนและนโยบาย จะมีตัวแทนจากชุมชนบางคนเท่านั้นที่จะเข้ามาดำเนินการได้ แนวคิดนี้ทำให้ผู้วิจัยตระหนักว่า สื่อเพื่อชุมชนต้องเป็นการสื่อสารสองทาง ดังนั้นประชาชนซึ่งโดยปกติจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้รับสารจะต้องมามีบทบาทเป็นผู้ส่งสารด้วย เพื่อให้ข่าวสารสามารถไหลได้จากทุกทิศทาง

เป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อชุมชน

วิสุญา เกตสุริยงค์ (2550) ได้กล่าวว่าการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อชุมชนนั้นควรมีเป้าหมายดังต่อไปนี้

1. การกระตุ้นให้ชุมชนเห็นคุณค่าของตนเอง เช่น การนำเอาภูมิปัญญาของชาวบ้าน มาเผยแพร่ในวงกว้าง
2. การสร้างความมั่นใจให้กับชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมและเพื่อให้เห็นคุณค่าความคิดและความเชื่อของชาวบ้าน
3. เป็นการพิสูจน์ความเชื่อของชุมชนว่า ชาวบ้านสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้หากมีโอกาส
4. การสร้างทักษะในการสร้างสื่อให้กับชุมชน เพื่อเป็นช่องทางที่ชุมชนจะส่งข่าวสารออกไปจากจุดยืน มุมมอง และทัศนะของตนเอง
5. การแสดงความรู้สึก ปัญหา วิธีการ วิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาจากทัศนะของชุมชน
6. ผลจากการสื่อสารของชุมชนจะช่วยกระตุ้นสติสัมปชัญญะและความรับผิดชอบให้กับสมาชิกในชุมชนหรือชุมชนอื่น ๆ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาก่เกิดขึ้น
7. สัดส่วนสาระของสื่อเนื่องจากเนื้อหาของสื่อสารชุมชนเน้นเรื่องที่มีสาระประโยชน์ต่อชีวิตของชุมชนเอง สื่อประเภทนี้จึงช่วยเพิ่มสัดส่วนของการสร้างสื่อที่มีสาระให้แก่ชุมชนให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเพื่อถ่วงดุลกับการสื่อสารที่มุ่งเน้นแต่การบันเทิง และการหลีกเลี่ยงปัญหาที่สื่อจากภายนอกอัดฉีดเข้าไปในชุมชน

การสื่อสารเพื่อชุมชนนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสาร จาก การสื่อสารที่ปิดกั้น เป็นการสื่อสารที่เปิดกว้าง จากการเป็นผู้เสพข่าวสาร ปรับเปลี่ยนเป็นผู้ส่ง

ข่าวสาร ซึ่งจะส่งผลให้ระบบการไหลเวียนของข่าวสารในชุมชนและสังคมมีความสมดุลมากขึ้น ทิศทางการไหลของข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของภาคประชาชนจะมีมากขึ้น ได้รับการยอมรับ และให้ความสำคัญในระดับเทียบเท่ากับข่าวสารของภาคราชการ ซึ่งหากพิจารณาให้ถ่องแท้ การกระจายข่าวสารของชุมชนถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น เพราะเมื่อประชาชนได้รับทราบข่าวสารการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมของท้องถิ่น หรือชุมชนข้างเคียง มากขึ้น ย่อมจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมและความคิดระหว่างภาคประชาชน ด้วยกันมากขึ้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ปทุมพร ศรีวิชัย (2547) ได้ศึกษาถึงข้อจำกัดในการจัดตั้งและดำเนินการวิทยุชุมชน ซึ่งได้ศึกษาที่จุดปฏิบัติการวิทยุชุมชนสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ และจุดปฏิบัติการเรียนรู้อวิทยุชุมชนบ้านโฮ้ง พบว่า จุดปฏิบัติการเรียนรู้อวิทยุชุมชนทั้งสองแห่งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน ซึ่งจุดปฏิบัติการเรียนรู้อวิทยุชุมชนสันป่าตองเกิดจากปัญหาของเกษตรกร ส่วนจุดปฏิบัติการเรียนรู้อวิทยุชุมชนบ้านโฮ้งเกิดจากการรวมตัวของชมรมคนอีกบ้านโฮ้ง และยังพบปัญหาของจุดปฏิบัติการเรียนรู้อวิทยุชุมชนทั้งสองแห่งด้วย คือ ปัญหาในการเป็นเจ้าของสถานี และการดำเนินการกระจายเสียง เนื่องจากกระบวนการปฏิรูปสื่อยังไม่คืบหน้า ปัญหาที่เกิดจากการเมือง แม้จะระบุว่าไม่มีการแทรกแซงทางการเมืองแต่หากวิเคราะห์แล้วจะพบว่าส่วนใหญ่เป็นรายการบันเทิงและสาระความรู้ทั่วไป และการจัดรายการยังพยายามเทียบเคียงกับวิทยุการค้าหรือวิทยุกระแสหลัก ปัญหาที่เกิดจากงบประมาณดำเนินการก็คือยังประสบปัญหาขาดความคล่องตัวของงบประมาณ ปัจจุบันใช้วิธีระดมทุนจากสมาชิก ปัญหาทางด้านเทคนิค อุปกรณ์ในการผลิตรายการยังขาดอุปกรณ์และสถานที่ที่ได้มาตรฐาน

จิรายุ อัครวิบูลย์กิจ (2548) ได้ศึกษาถึง ปัจจัยที่ผลกระทบต่อการบริหารงานวิทยุชุมชนในประเทศไทย พบว่าปัญหาในการจัดตั้งวิทยุชุมชนในประเทศไทย ประกอบไปด้วย ปัญหาต่าง ๆ คือ ปัจจัยภายใน อันได้แก่ระบบบริหารจัดการ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ และเทคโนโลยี รวมทั้งปัจจัยภายนอกอันได้แก่ การควบคุมจากด้านการเมืองและกฎหมาย

ลีลาวดี วัชรโบล (2548) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในวิทยุชุมชน กรณีศึกษาวิทยุชุมชนคนเมืองปทุม ตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า สถานีวิทยุชุมชนคนเมืองปทุมเกิดจากความต้องการของประชาชนที่ต้องการมีสื่อเป็นของตนเอง เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ และเป็นไปตามอุดมการณ์ของวัตถุประสงค์การตั้งวิทยุชุมชน

อรรวรรณ ปิสนันธน์โอวาท (2544) ได้ศึกษาการสื่อสารการมีส่วนร่วม และความพึงพอใจในวิทยุชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนทั้งสองจังหวัดที่มาร่วมผลิตรายการยังเป็นปัญญาชนชั้นกลาง ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับปานกลางและเสนอให้ปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบ เงินทุนอาจได้มาจากการจัดสรรของ กสท. บุคลากรระดับราก

หญ้ายิ่งขาดความรู้และทักษะในการออกอากาศ ปัญหาเรื่องระเบียบกฎหมายอาจแก้ไขได้โดยการออกอากาศเป็นภาษาถิ่นซึ่งควรได้รับการสนับสนุน

ภริตพร สุขโกศล (2547) ได้ศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของวิทยุชุมชน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่ากระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในวิทยุชุมชนมีดังนี้ องค์ประกอบด้านผู้ส่งสาร กลุ่มตัวอย่างมีกระบวนการในการแสวงหาข้อมูลจากการมองเห็นสภาพปัญหาภายในชุมชน ประสบการณ์ และความสนใจของผู้ผลิตรายการ องค์ประกอบด้านเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ พบว่า มีรูปแบบรายการในลักษณะต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้และให้ข้อมูลข่าวสาร องค์ประกอบด้านช่องทางการสื่อสาร พบว่า วิทยุชุมชนนั้นมีความพร้อมทั้งทางด้านเทคนิคอุปกรณ์แต่ยังไม่สามารถส่งสัญญาณครอบคลุมได้ทุกพื้นที่ในอำเภอแจ้ห่ม ผู้ผลิตรายการและผู้วางแผนนโยบายทั้งนี้ระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน จะมีจำนวนผู้เข้าร่วมในแต่ละระดับลดลงตามโครงสร้างหน้าที่ที่สูงขึ้น

ภทรพร อะโข (2548) ได้ศึกษาปัญหาการจัดตั้งและดำเนินการวิทยุชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในการจัดตั้งวิทยุชุมชนมีปัญหาดังนี้ ปัญหาด้านการเมือง คือ จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนมีปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมาย ปัญหาด้านเศรษฐกิจ คือ จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนบางแห่งไม่มีปัญหาเรื่องงบประมาณเพราะใช้ขบสวนตัวและการระดมทุน แต่มีบางแห่งงบประมาณขาดแคลนเพราะไม่มีการระดมทุน ปัญหาทางด้านทรัพยากรบุคคลคือยังขาดบุคลากรฝ่ายผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการที่เป็นกลุ่มศิลปินไม่มีความรับผิดชอบ ปัญหาด้านผู้จัดรายการวิทยุ ขาดทักษะและเทคนิคในการจัดรายการ

ศิริลักษณ์ จักรราชัย (2548) ได้ศึกษา บทบาทตามความคาดหวังของสมาชิก ในการมีส่วนร่วมดำเนินงานเครือข่ายองค์กรวิทยุชุมชนเชียงใหม่ พบว่า สถานภาพของสมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 60 เป็นคนทำงาน ร้อยละ 80 สมัครงเป็นสมาชิกประเภทองค์กร เหตุผลที่เข้าร่วมกับเครือข่ายองค์กรวิทยุชุมชนเชียงใหม่ ทั้งด้านเหตุผลส่วนบุคคลและเหตุผลขององค์กรให้เหตุผลว่าต้องการวิทยุชุมชนและต้องการใช้สิทธิตามมาตรา 40 ส่วนระดับความคาดหวังของการมีส่วนร่วมสมาชิกยังมีความคาดหวังระดับปานกลาง ส่วนการติดตามและประเมินผล ด้านกองทุนและด้านสมาชิกสัมพันธ์ สมาชิกมีความคาดหวังและการมีส่วนร่วมน้อย

ชาคริต สุตสายเนตร (2547) ได้ศึกษา การใช้สื่อวิทยุท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมประชาคมจังหวัดมหาสารคาม พบว่าการใช้ประโยชน์จากวิทยุท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามมีการใช้ประโยชน์ 3 ระดับ คือ วิทยุเพื่อรัฐโดยทุกสถานีอยู่ในสังกัดหน่วยงานของรัฐและล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องมือสื่อสารปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน วิทยุเพื่อธุรกิจบันเทิงและการเมือง มีการหารายได้จาก การโฆษณา หรือสร้างคะแนนเสียงของนักการเมือง วิทยุเพื่อชุมชน คือรายการพูดภาษาครู และเกิดขึ้นจากเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญมาตรา 40 ที่มีแนวทางในการปฏิรูปสื่อ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(Research Methodologies)

การศึกษาเรื่องการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการศึกษาความคิดเห็นและพฤติกรรมของประชาชนที่รับฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานีวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิธีเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบวัดผลครั้งเดียว (One - Shot Case Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีทั้งสิ้น 647,610 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่รับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตร Taro Yamane (1970) ซึ่งกำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ร้อยละ 95 และกำหนดความคลาดเคลื่อนไว้ที่ร้อยละ 5 หรือ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 5 (0.05)

N = ขนาดของประชากร ซึ่งมีค่าเท่ากับ 203,314

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จากการคำนวณตามสูตรดังกล่าวทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{647,610}{1 + 647,610 \times .05^2}$$

$$n = 400 \text{ ตัวอย่าง}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบผสม (Mixed - Sampling) โดยมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อใช้แบ่งพื้นที่ของจังหวัด ฉะเชิงเทรา โดยแบ่งตามเขตการปกครองในระดับอำเภอ รวมจำนวนทั้งหมด 11 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ ประกอบด้วย

- 1.1 อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา
- 1.2 อำเภอบางคล้า
- 1.3 อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
- 1.4 อำเภอบางปะกง
- 1.5 อำเภอบ้านโพธิ์
- 1.6 อำเภอพนมสารคาม
- 1.7 อำเภอสนามชัยเขต
- 1.8 อำเภอแปลงยาว
- 1.9 อำเภอราชสาส์น
- 1.10 อำเภอท่าตะเกียบ
- 1.11 กิ่งอำเภอคลองเขื่อน

2. การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งสัดส่วน (Proportional Sampling) เพื่อให้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ซึ่งในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้เก็บกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด 402 คน โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน} = \frac{\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา} \times \text{จำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัด}}{\text{จำนวนประชากรแต่ละอำเภอ}}$$

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอและกิ่งอำเภอ

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1.	อ.เมืองฉะเชิงเทรา	141,752	88
2.	อ.บางคล้า	45,049	28
3.	อ.บางน้ำเปรี้ยว	81,221	50
4.	อ.บางปะกง	79,416	49
5.	อ.บ้านโพธิ์	47,241	29
6.	อ.พนมสารคาม	78,078	48
7.	อ.สนามชัยเขต	69,281	43
8.	อ.แปลงยาว	36,607	23
9.	อ.ราชสาส์น	12,733	8
10.	อ.ท่าตะเกียบ	42,742	27
11.	กิ่ง อ.คลองเขื่อน	13,490	9
	รวม	647,610	402

3. ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากสถานที่ต่าง ๆ คือ แหล่งชุมชน ตลาด ร้านค้า สถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา ที่พักอาศัย ฯลฯ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายในเรื่องของลักษณะทางประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Closed-Ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) โดยเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับฟังรายการวิทยุชุมชน
- ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับฟังรายการวิทยุชุมชน
- ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบรายการวิทยุชุมชน
- ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหารายการวิทยุชุมชน
- ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง และวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ (structured interview)

2. จัดทำแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามและคำตอบที่ต้องการ ตามหลักการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องที่ทำการศึกษา และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างครบถ้วน

การทดสอบเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง ดังนี้

1. ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มคนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาถึงโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct Validity) รวมทั้งเนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content Validity) ตลอดจนความครอบคลุมของประเด็นคำถาม

2. ทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนนำไปใช้จริง (Pre-Test) กับกลุ่มคนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 30 คน แล้วจึงนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha -Coefficient) ของ Cronbach (Cronbach. 1977)

ในการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลการทดสอบ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้วางแผนและเตรียมการเก็บข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มีการประชุมชี้แจงแนะนำ และทำความเข้าใจแบบสอบถาม ตลอดจนข้อควรระวังในการสอบถาม และการปฏิบัติงานภาคสนามให้ผู้เก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บจากประชาชนที่ได้รับฟังรายการวิทยุชุมชน โดยนำแบบสอบถามจำนวน 402 ชุดไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ตลาด สถานที่ราชการ ชุมชน สถาบันการศึกษา ฯลฯ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบคำถามในแบบสอบถามเอง โดยผู้แจกแบบสอบถามจะเป็นผู้อธิบายในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างสงสัยคำถามในแบบสอบถาม และในบางกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถตอบลงในแบบสอบถามได้เอง ผู้แจกแบบสอบถามจะเป็นผู้อ่านคำถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ

4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการอธิบายทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ที่รับฟังรายการวิทยุชุมชน การรับฟังรายการวิทยุชุมชน พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบรายการและเนื้อหารายการ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

(Finding and Results)

จากการศึกษาการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง ซึ่งแบ่งผลการวิจัยและวิจารณ์ผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับฟังรายการวิทยุชุมชน

ส่วนที่ 2 การรับฟังรายการวิทยุชุมชน

ส่วนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบรายการวิทยุชุมชน

ส่วนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหารายการวิทยุชุมชน

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับฟังรายการวิทยุชุมชน

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน โดยนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวนและร้อยละ ตามตารางที่ 2 ถึง 6 มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	217	54.0
หญิง	185	46.0
รวม	402	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้รับฟังวิทยุชุมชนเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.0 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 46.0

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-29	145	36.0
30-39	159	33.1
40-49	72	17.9
50-59	34	8.5
60-69	16	4.0
70 ขึ้นไป	2	0.5
รวม	402	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้รับฟังวิทยุชุมชนมี ช่วงอายุ 18-29 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 30-39 คิดเป็นร้อยละ 33.1 ช่วงอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.9 ช่วงอายุ 50- 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.5 ช่วงอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ สำหรับ ช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	140	34.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	79	19.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	44	10.9
อนุปริญญา	52	12.9
ปริญญาตรี	84	20.9
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.8
รวม	402	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้รับฟังวิทยุชุมชนมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.9 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 19.7 ระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 12.9 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 10.9 ตามลำดับ สำหรับระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี มีน้อยที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 0.8

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	49	12.2
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	39	9.7
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	35	8.7
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	88	21.9
ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป	110	27.4
เกษตรกร	81	20.1
รวม	402	100

จากตารางที่ 5 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนมีอาชีพเป็นลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.4 รองลงมา คือ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 21.9 เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 20.1 นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.2 และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ สำหรับพนักงานบริษัท/ห้างร้านมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.7

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000	143	35.6
5,001-10,000	209	52.0
10,001-15,000	33	8.2
15,001-20,000	9	2.2
20,001-25,000	2	0.5
25,001 ขึ้นไป	6	1.5
รวม	402	100

จากตารางที่ 6 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนมีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมา คือ มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 35.6 มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 8.2 มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 2.2 มีรายได้ 25,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ สำหรับผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาทต่อเดือน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.5

ส่วนที่ 2 การรับฟังรายการวิทยุชุมชน

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวนและร้อยละ ตามตารางที่ 7 ถึง 20 มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จากสถานีต่าง ๆ

สถานีวิทยุชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุชุมชน เอ็ม เอส เอส เรดิโอ วิทยุเพื่อคนแปดริ้ว ความถี่ 101.75	127	10.8
วิทยุชุมชน เพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาและชุมชนแปดริ้วบางแก้ว ความถี่ 106.75	33	2.8
วิทยุชุมชน คนฉะเชิงเทรา ความถี่ 98.75	57	4.8
วิทยุชุมชน บางแก้วเรดิโอ ความถี่ 91.35	18	1.5
วิทยุชุมชน วัดโสธรวราราม ความถี่ 105.25	12	1.0
วิทยุชุมชนแปดริ้ว TODAY เรดิโอ ความถี่ 94.25	12	1.0
วิทยุชุมชน เทพคุณากร สวัสดิ์เรดิโอ ความถี่ 102.65	5	0.4
วิทยุชุมชน อาสาสมัครตำรวจชุมชนเมืองฉะเชิงเทรา ความถี่ 92.15	8	0.7
วิทยุชุมชน ทำไข่ เรดิโอ ความถี่ 93.25	20	1.7
วิทยุชุมชน บ้านใหม่ เรดิโอ ความถี่ 97.25	10	0.9
วิทยุชุมชน Channel T Radio ความถี่ 90.75	7	0.6
วิทยุชุมชน ลูกทุ่งมหาชน คนแปดริ้ว ความถี่ 101.15	105	8.9
วิทยุชุมชน แฟมิลี่ เอฟ เอ็ม ความถี่ 95.75	16	1.4
วิทยุชุมชน ร่วมด้วยช่วยกัน ความถี่ 95.25	7	0.7
วิทยุชุมชน มายเวฟ เรดิโอ วิทยุตะวันออกลูกทุ่งเอฟ.เอ็ม ความถี่ 97.75	135	11.5
วิทยุชุมชน พนมสารคาม ความถี่ 103.75	24	2.0
วิทยุชุมชน นูรพาเอฟ.เอ็ม ความถี่ 93.75	42	3.6
วิทยุชุมชน ท้องถิ่นเพื่อชุมชนคนรักเมืองพนม ความถี่ 104.60	15	1.3
วิทยุชุมชนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพท้องถิ่นไทย(สวทท.) ความถี่ 92.75	90	7.7
วิทยุชุมชน เมืองใหม่พนมสารคาม ความถี่ 100.75	9	0.8
วิทยุชุมชน คนแปลงยาว ความถี่ 105.75	19	1.6
วิทยุชุมชน วัดหัวสำโรง ความถี่ 103.25	25	2.1
วิทยุชุมชน เพื่อคนบางคล้า-ก้าวน้ำเรดิโอ ความถี่ 106.25	28	2.4

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สถานีวิทยุชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุชุมชน คนพิมพ์ ความถี่ 107.90	27	2.3
วิทยุชุมชน บุรพา เอฟเอ็ม ความถี่ 93.75	61	5.2
วิทยุชุมชน คนแปลงยาว ความถี่ 90.25	57	4.8
วิทยุชุมชน คลองยี่สิบ ความถี่ 92.90	31	2.6
วิทยุชุมชน คนรักถิ่น ความถี่ 100.25	6	0.5
วิทยุชุมชน วิทยปัญญา ความถี่ 107.40	14	1.2
วิทยุชุมชน เพื่อคนบ้านโพธิ์ ความถี่ 104.10	21	1.8
วิทยุชุมชน คนเทพราช ความถี่ 99.25	27	2.3
วิทยุชุมชน พัฒนาท้องถิ่นไทย ฌรภิจเรดิโอ ความถี่ 104.25	2	0.2
วิทยุชุมชน คนเทพราช ความถี่ 107.50	51	4.3
วิทยุชุมชน ท้องถิ่นไทยสนามชัยเรดิโอ ความถี่ 89.35	55	4.7
รวม	1176	100

จากตารางที่ 7 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนฟังรายการวิทยุชุมชนจากสถานีวิทยุชุมชน มายเวฟเรดิโอ วิทยุตะวันออกลูกทุ่งเอฟ.เอ็ม ความถี่ 97.75 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.5 รองลงมาคือวิทยุชุมชน เอ็ม เอส เอส เรดิโอ วิทยุเพื่อคนแปดริ้ว ความถี่ 101.75 คิดเป็นร้อยละ 10.8 วิทยุชุมชน ลูกทุ่งมหาชน คนแปดริ้ว ความถี่ 101.15 คิดเป็นร้อยละ 8.9 และวิทยุชุมชน สมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพท้องถิ่นไทย(สวทท.) ความถี่ 92.75 คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ สำหรับวิทยุชุมชน พัฒนาท้องถิ่นไทย ฌรภิจเรดิโอ ความถี่ 104.25 มีผู้รับฟังน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.2

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาในการรับฟัง

ระยะเวลาในการรับฟัง	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่งรับฟัง	17	4.2
1-6 เดือน	50	12.5
7-12 เดือน	150	37.3
มากกว่า 1 ปี	185	46.0
รวม	402	100

จากตารางที่ 8 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนรับฟังรายการเป็นระยะเวลามากกว่า 1 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมา คือ รับฟังประมาณ 7-12 เดือน คิดเป็นร้อยละ 37.3 รับฟัง 1-6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ ส่วนผู้รับฟังวิทยุเพิ่งรับฟัง น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสัญญาณวิทยุที่รับฟัง

สัญญาณวิทยุที่รับฟัง	จำนวน	ร้อยละ
ชัดเจนดีมาก	34	8.5
ชัดเจน	326	81.1
ชัดบางเวลา	42	10.4
รวม	402	100

จากตารางที่ 9 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนรับฟังสัญญาณวิทยุได้อย่างชัดเจน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมา คือ ชัดบางเวลา คิดเป็นร้อยละ 10.4 ตามลำดับ สำหรับรับฟังสัญญาณได้ชัดเจนดีมาก น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.5

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการรับฟัง

วัตถุประสงค์ในการรับฟัง	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มความรู้	66	16.4
เพื่อความบันเทิง	300	74.6
ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	28	7.0
อื่นๆ	8	2.0
รวม	402	100

จากตารางที่ 10 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนมีวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อความบันเทิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.6 รองลงมา คือ เพื่อเพิ่มความรู้ คิดเป็นร้อยละ 16.4 และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ สำหรับรับฟังรายการเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ คือ เพื่อทราบความเคลื่อนไหวของชุมชนของตนเองว่ามีอะไรบ้าง เช่น จะมีการจัดงานที่จะจัดขึ้นวันที่หน้าอำเภอ เป็นต้น มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลในการรับฟัง

เหตุผลในการรับฟัง	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาตรงกับความต้องการ	158	39.3
ชอบรูปแบบรายการที่จัด	137	34.1
ชอบผู้จัดรายการ	70	17.4
อื่นๆ	37	9.2
รวม	402	100

จากตารางที่ 11 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนมีเหตุผลในการรับฟังรายการเพราะเนื้อหาตรงกับความต้องการ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมา คือ ชอบรูปแบบรายการที่จัด คิดเป็นร้อยละ 34.1 ชอบผู้จัดรายการ คิดเป็นร้อยละ 17.4 ตามลำดับ สำหรับเหตุผลอื่นๆ คือ แก้เหงา ฟังเพลิน ๆ เป็นรายการที่สนุกสนานดี ฟังเป็นเพื่อนในเวลาทำงาน เป็นต้น มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.2

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวันเวลาในการรับฟังรายการ

วัน/ เวลา	06.00 - 09.00 น.		09.01 - 12.00 น.		12.01 - 15.00 น.		15.01 - 18.00 น.		18.01 - 21.00 น.		21.01 - 24.00 น.		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จันทร์	109	17.0	154	24.1	181	28.3	110	17.2	48	7.5	38	5.9	640	15.5
อังคาร	104	16.4	159	25.1	187	29.5	106	16.7	42	6.6	36	5.7	634	15.4
พุธ	108	17.3	152	24.4	183	29.3	105	16.8	43	6.9	33	5.3	624	15.1
พฤหัสบดี	103	16.6	154	24.8	183	29.5	105	16.9	43	6.9	33	5.3	621	15.1
ศุกร์	105	16.9	152	24.5	180	29.0	106	17.1	45	7.2	33	5.3	621	15.1
เสาร์	82	14.9	129	23.4	152	27.6	98	17.8	52	9.4	38	6.9	551	13.4
อาทิตย์	72	16.7	96	22.3	104	24.2	79	18.4	45	10.5	34	7.9	430	10.4
รวม	683	100	996	100	1170	100	709	100	318	100	245	100	4121	100

จากตารางที่ 12 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนฟังรายการในวันจันทร์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.5 ส่วนใหญ่รับฟังในช่วงเวลา 12.01–15.00 น. รองลงมา คือ วันอังคาร คิดเป็นร้อยละ 15.4 ส่วนใหญ่รับฟังในช่วงเวลา 12.01–15.00 น. สำหรับวันที่ผู้ฟังวิทยุชุมชนเลือกรับฟังรายการ น้อยที่สุด คือ วันอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 10.4 ส่วนใหญ่รับฟังในช่วงเวลา 12.01–15.00 น.

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเวลาในการรับฟังเฉลี่ยต่อวัน

เวลาในการรับฟังเฉลี่ยต่อวัน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	27	6.7
ประมาณ 1 ชั่วโมง	50	12.5
ประมาณ 2 ชั่วโมง	72	17.9
ประมาณ 3 ชั่วโมง	121	30.1
มากกว่า 3 ชั่วโมง	132	32.8
รวม	402	100

จากตารางที่ 13 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนใช้เวลาฟังรายการเฉลี่ยต่อวัน มากกว่า 3 ชั่วโมง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมา คือ ประมาณ 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 30.1 ประมาณ 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 17.9 และประมาณ 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับสำหรับ เวลาที่ใช้รับฟังเฉลี่ยต่อวัน น้อยที่สุด คือ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 6.7

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการรับฟัง

ความถี่ในการรับฟังรายการ	จำนวน	ร้อยละ
นาน ๆ ครั้ง	83	20.6
เกือบทุกวัน	143	35.6
สม่ำเสมอ	176	43.8
รวม	402	100

จากตารางที่ 14 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนรับฟังรายการอย่างสม่ำเสมอ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา คือ ฟังเกือบทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 35.6 สำหรับฟังนาน ๆ ครั้ง น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.6

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่รับฟัง

สถานที่รับฟังรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ที่บ้าน	214	53.2
ที่ทำงาน	126	31.3
พื้นที่สวน/ไร่นา	24	6.0
ร้านค้า/ร้านอาหาร	4	1.0
ในรถยนต์	22	5.5
อื่นๆ	12	3.0
รวม	402	100

จากตารางที่ 15 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนรับฟังรายการที่บ้าน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา คือ ที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ในพื้นที่สวน/ไร่นา คิดเป็นร้อยละ 6.0 ในรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 5.5 และสถานที่อื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย หอพักนักศึกษา เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ สำหรับฟังรายการที่ร้านค้า/ร้านอาหารมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการรับฟัง

ลักษณะในการรับฟังรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ฟังอย่างเดียว	85	21.1
ฟังและทำงานไปด้วย	252	62.7
ฟังผ่านๆ แบบไม่เจาะจง	65	16.2
รวม	402	100

จากตารางที่ 16 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนฟังรายการและทำงานไปด้วย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.7 รองลงมา คือ ฟังอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 21.1 สำหรับฟังผ่านๆ แบบไม่เจาะจงมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.2

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับฟังร่วมกับผู้อื่น

การรับฟังรายการร่วมกับผู้อื่น	จำนวน	ร้อยละ
ฟังคนเดียว	110	27.4
ร่วมกับคนในครอบครัว	114	28.4
ฟังร่วมกับคนอื่น	178	44.2
รวม	402	100

จากตารางที่ 17 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนรับฟังร่วมกับคนอื่น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ ฟังร่วมกับคนในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 28.4 สำหรับฟังคนเดียว น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.4

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการติดต่อเข้าไปในสถานี

การติดต่อเข้าไปในสถานี	จำนวน	ร้อยละ
เคย	126	31.3
ไม่เคย	276	68.7
รวม	402	100

จากตารางที่ 18 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนไม่เคยติดต่อเข้าไปในสถานีมีมากกว่าเคยติดต่อเข้าไปในสถานี โดยผู้รับฟังไม่เคยติดต่อเข้าไปในสถานี คิดเป็นร้อยละ 68.7 และเคยติดต่อเข้าไปในสถานี คิดเป็นร้อยละ 31.3

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบการติดต่อเข้าไปในสถานี

รูปแบบการติดต่อเข้าไปในสถานี	จำนวน	ร้อยละ
เขียนจดหมาย	2	1.5
โทรศัพท์	103	81.9
เดินทางไปสถานี	14	11.1
ร่วมทำกิจกรรมกับสถานี	7	5.5
รวม	126	100

จากตารางที่ 19 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนติดต่อเข้าไปในสถานีโดยการโทรศัพท์เข้าไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.9 รองลงมา คือ เดินทางไปที่สถานี คิดเป็นร้อยละ 11.1 และร่วมทำกิจกรรมกับสถานี คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ สำหรับการเขียนจดหมายใช้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.5

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลในติดต่อเข้าไปในสถานี

เหตุผลในการติดต่อเข้าไปในสถานี	จำนวน	ร้อยละ
ร้องเรียน/ร้องทุกข์	2	1.6
แจ้งข่าวสาร	14	11.1
ขอความช่วยเหลือ	2	1.6
แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	11	8.7
เพื่อความบันเทิง	97	77.0
รวม	126	100

จากตารางที่ 20 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนมีเหตุผลในการติดต่อเข้าไปในสถานี เพื่อความบันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.0 รองลงมา คือ แจ้งข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 11.1 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 8.7 ตามลำดับ สำหรับเพื่อร้องเรียน/ร้องทุกข์และขอความช่วยเหลือ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.6

ส่วนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบรายการวิทยุชุมชน

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบรายการวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวนและร้อยละ ตามตารางที่ 21 ถึง 26 มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะของผู้จัดรายการ

ลักษณะผู้จัดรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้จัดรายการมืออาชีพ	240	59.7
ผู้จัดรายการที่มาจากตัวแทนชุมชน	82	20.4
ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ	72	17.9
อื่นๆ	8	2.0
รวม	402	100

จากตารางที่ 21 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการผู้จัดรายการวิทยุที่เป็นมืออาชีพ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมา คือ ผู้จัดรายการที่มาจากตัวแทนชุมชน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.9 ตามลำดับ สำหรับอื่น ๆ มีน้อยที่สุด เช่น ผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาษาที่ใช้จัดรายการ

ภาษาที่ใช้จัดรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาท้องถิ่น	56	13.9
ภาษาที่ผู้จัดรายการถนัด	43	10.7
ภาษากลาง	298	74.1
อื่นๆ	5	1.3
รวม	402	100

จากตารางที่ 22 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการผู้จัดรายการวิทยุที่พูดภาษากลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.1 รองลงมา คือ ภาษาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 13.9 ภาษาที่ผู้จัดรายการถนัด คิดเป็นร้อยละ 10.7 ตามลำดับ สำหรับภาษาอื่น ๆ น้อยที่สุด เช่น ภาษาเฉพาะกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเสียงผู้จัดรายการ

ฟังเสียงผู้จัดรายการ	จำนวน	ร้อยละ
เสียงผู้จัดรายการที่เป็นหญิง	23	5.7
เสียงผู้จัดรายการที่เป็นชาย	89	22.1
เสียงผู้จัดรายการทั้งชายและหญิง	12	3.0
เพศใดก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม	278	69.2
รวม	402	100

จากตารางที่ 23 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการฟังเสียงผู้จัดรายการเพศใดก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมา คือ เสียงผู้จัดรายการที่เป็นผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 22.1 และเสียงผู้จัดรายการที่เป็นหญิงคิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ สำหรับเสียงผู้จัดรายการทั้งชายและหญิงที่จัดรายการพร้อมกัน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบรายการ

รูปแบบรายการที่ต้องการรับฟัง	จำนวน	ร้อยละ
รายการสนทนา	88	6.2
รายการพูดคุยกับผู้ฟัง	62	4.3
รายการข่าว	318	22.3
รายการสารคดี	81	5.7
รายการเพลง	351	24.6
รายการธรรมะ	27	1.9
รายการเกษตร	87	6.1
รายการกีฬา	342	23.9
รายการการเมือง	42	2.9
รายการอภิปราย	8	0.6
รายการนิตยสารทางอากาศ	20	1.4
อื่นๆ	2	0.1
รวม	1428	100

จากตารางที่ 24 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการฟังรูปแบบรายการที่เป็น รายการเพลง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.6 รองลงมา คือ รายการกีฬา คิดเป็นร้อยละ 23.9 รายการข่าว คิดเป็นร้อยละ 22.3 และ รายการสนทนา คิดเป็นร้อยละ 6.2 ตามลำดับ สำหรับรายการที่ต้องการให้จัดน้อยที่สุด คือ อื่น ๆ เช่น รายการที่มีรูปแบบหลากหลาย หรือ นำเอาหลายรูปแบบมาผสมกัน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 0.1

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาในการจัดรายการ

ระยะเวลาในการจัดรายการ	จำนวน	ร้อยละ
10 นาที	16	4.0
15 นาที	12	3.0
20 นาที	17	4.2
30 นาที	181	45.0
มากกว่า 30 นาที	176	43.8
รวม	402	100

จากตารางที่ 25 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการฟังรายการที่มีความยาว 30 นาที มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา คือ มากกว่า 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 43.8 ระยะเวลา 20 นาที คิดเป็นร้อยละ 4.2 และ ระยะเวลา 10 นาที คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ สำหรับระยะเวลา 15 นาที ต้องการน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะของรายการ

ลักษณะของรายการ	จำนวน	ร้อยละ
พูดคนเดียว	8	2.0
พูดสลับเปิดเพลงบรรเลง	72	17.9
พูดสลับเปิดเพลงร้อง	255	63.4
พูดคุยระหว่างคนสองคน	52	12.9
ถามตอบกันระหว่างนักวิชาการ	13	3.3
อื่น ๆ	2	0.5
รวม	402	100

จากตารางที่ 26 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการฟังรายการที่ผู้จัดรายการพูดสลับเปิดเพลงร้อง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.4 รองลงมา คือ พูดสลับเปิดเพลงบรรเลง คิดเป็นร้อยละ 17.9 พูดคุยระหว่างคนสองคน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ถามตอบกันระหว่างนักวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 3.3 และพูดคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ สำหรับอื่น ๆ น้อยที่สุด เช่น พูดสลับกับพูดคุยกับผู้ฟังที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ส่วนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหารายการวิทยุชุมชน

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น เกี่ยวกับเนื้อหารายการวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวนและร้อยละตามตารางที่ 27 ถึง 33 มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะเนื้อหารายการ

ลักษณะเนื้อหารายการ	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาเกี่ยวกับการทำมาหากิน	231	20.1
เนื้อหาการเมือง/การปกครอง	66	5.7
เนื้อหาด้านสังคม/วัฒนธรรม/ศาสนา	174	15.1
เนื้อหาด้านการศึกษา	70	6.1
เนื้อหาด้านสุขภาพอนามัย	152	13.2
เนื้อหาด้านศิลปะ/ความบันเทิง	334	29.0
เนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อม	65	5.6
เนื้อหาด้านการท่องเที่ยว	57	5.0
อื่นๆ	2	0.2
รวม	1151	100

จากตารางที่ 27 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการฟังรายการที่มีเนื้อหาประเภทศิลปะ/ความบันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาคือ เนื้อหาเกี่ยวกับการทำมาหากิน คิดเป็นร้อยละ 20.1 เนื้อหาด้านสังคม/วัฒนธรรม/ศาสนา คิดเป็นร้อยละ 15.1 และเนื้อหาด้านสุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 13.2 ตามลำดับ สำหรับประเภทเนื้อหาอื่น ๆ น้อยที่สุด เช่น เนื้อหาด้านภาษาต่างประเทศ เนื้อหาด้านเทคโนโลยีชาวบ้าน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 0.2

ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทเนื้อหารายการ

ความต้องการรับฟังเนื้อหา	จำนวน	ร้อยละ
เน้นสาระ	54	13.4
ความบันเทิง	126	31.4
ทั้งสาระและความบันเทิง	220	54.7
อื่นๆ	2	0.5
รวม	402	100

จากตารางที่ 28 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการฟังรายการที่มีเนื้อหารายการ ที่มุ่งเน้นทั้งสาระและความบันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมา คือ เนื้อหาที่เน้นความบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 31.4 และเนื้อหาที่เน้นสาระ คิดเป็นร้อยละ 13.4 ตามลำดับ สำหรับเนื้อหาอื่นๆ น้อยที่สุด เช่น ต้องการเนื้อหาอะไรก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเนื้อหาภายในและนอกชุมชน

การนำเสนอเนื้อหารายการ	จำนวน	ร้อยละ
ภายนอกชุมชน	15	3.7
ภายในชุมชน	10	2.5
ทั้งภายในและภายนอกชุมชน	377	93.8
รวม	402	100.0

จากตารางที่ 29 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการฟังรายการที่มีเนื้อหารายการที่นำเสนอเนื้อหารายการทั้งภายในและภายนอกชุมชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.8 รองลงมา คือ เนื้อหารายการภายนอกชุมชน คิดเป็นร้อยละ 3.7 สำหรับเนื้อหารายการที่นำเสนอภายในชุมชน มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตารางที่ 30 แสดงจำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับความรู้

การได้รับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับความรู้	394	98.0
ไม่ได้รับความรู้	8	2.0
รวม	402	100

จากตารางที่ 30 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนได้รับความรู้จากรายการมากกว่าไม่ได้รับความรู้ โดยได้รับรู้ คิดเป็นร้อยละ 98.0 และไม่ได้รับความรู้ คิดเป็นร้อยละ 2.0

ตารางที่ 31 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการได้รับความรู้

ระดับความรู้ที่ได้รับจากรายการ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	55	14.0
ปานกลาง	330	83.8
น้อย	9	2.2
รวม	394	100

จากตารางที่ 31 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนได้รับความรู้จากรายการอยู่ในระดับระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.8 รองลงมา คือ ได้รับความรู้จากรายการอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 14.0 สำหรับผู้ที่ได้รับความรู้จากรายการอยู่ในระดับน้อย มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.2

ตารางที่ 32 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความมีประโยชน์ของเนื้อหา รายการ

ประโยชน์ของเนื้อหา รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มีประโยชน์	394	98
ไม่มีประโยชน์	8	2.0
รวม	402	100

จากตารางที่ 32 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนเห็นว่ารายการมีประโยชน์ มากกว่าไม่มีประโยชน์ โดยมีประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 98 และ ไม่มีประโยชน์ ร้อยละ 2.0

ตารางที่ 33 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบสอบถาม จำแนกตามลักษณะประโยชน์ของเนื้อหา รายการ

เนื้อหาของรายการวิทยุมีประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
ประโยชน์ในการติดต่อข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ	336	29.1
ประโยชน์ในการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	145	12.6
ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	77	6.7
ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ	77	6.7
ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดให้กับผู้อื่น	121	10.5
ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลในการติดต่อกับหน่วยงานอื่น ๆ	38	3.3
ประโยชน์ในการสร้างความเพลิดเพลิน	360	31.2
รวม	1154	100

จากตารางที่ 33 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนเห็นว่าเนื้อหาของรายการมีประโยชน์ในการสร้างความเพลิดเพลิน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมา คือ มีประโยชน์ในการติดต่อข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 29.1 มีประโยชน์ในการสนทนาและแลกเปลี่ยนความ

คิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 12.6 และมีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดให้กับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ สำหรับผู้ฟังเห็นว่ารายการมีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลในการติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.3

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการ

สมมติฐานที่ 1.1 เพศมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : เพศกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : เพศกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 34 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เพิ่มความรู้	ความบันเทิง	ใช้เวลาว่าง	อื่นๆ	รวม		
ชาย	38 17.5%	159 73.3%	18 8.3%	2 9%	217 100%	4.361	0.225
หญิง	28 15.1%	141 76.2%	10 5.4%	6 3.2%	185 100%		
รวม	66 16.4%	300 74.6%	28 7.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 34 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง เพศกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.2 อายุมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : อายุกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 35 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi - Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เพิ่มความรู้	ความบันเทิง	ใช้เวลาว่าง	อื่นๆ	รวม		
18-29	23 15.9%	103 71.0%	12 8.3%	7 4.8%	145 100%	18.007	0.262
30-39	21 15.8%	102 76.7%	9 6.8%	1 0.8%	133 100%		
40-49	10 13.9%	56 77.8%	6 8.3%	0 0%	72 100%		
50-59	6 17.6%	27 79.4%	1 2.9%	0 0%	34 100%		
60-69	6 37.5%	10 62.5%	0 0%	0 0%	16 100%		
70 ขึ้นไป	0 0%	2 100%	0 0%	0 0%	2 100%		
รวม	66 16.4%	300 74.6%	28 7.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อายุกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : ระดับการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 36 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรูปแบบรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เพิ่ม ความรู้	ความ บันเทิง	ใช้เวลา ว่าง	อื่นๆ	รวม		
ประถมศึกษา	24 17.1%	112 80.0%	4 2.9%	0 0%	140 100%	1.504	0.673
มัธยมศึกษาตอนต้น	12 15.2%	62 78.5%	5 6.3%	0 0%	79 100%		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5 11.4%	39 88.6%	0 0%	0 0%	44 100%		
อนุปริญญา	9 17.3%	34 65.4%	9 17.3%	0 0%	52 100%		
ปริญญาตรี	16 19.0	51 60.7	9 10.7	8 9.5	84 100		
สูงกว่าปริญญาตรี	0 0%	2 66.7%	1 33.3%	0 0%	3 100%		
รวม	66 16.4%	300 74.5%	28 7.0%	8 8.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง ระดับการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : อาชีพกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 37 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi-Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เพิ่มความรู้	ความบันเทิง	ใช้เวลาว่าง	อื่นๆ	รวม		
นักเรียน/นักศึกษา	8 16.3%	30 61.2%	7 14.3%	4 8.2%	49 100%	8.032	0.236
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6 15.4%	26 66.7%	5 12.8%	2 5.1%	39 100%		
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	7 20.0%	24 68.6%	3 8.6%	1 2.9%	35 100%		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	10 11.4%	74 84.1%	4 4.5%	0 0%	88 100%		
ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป	12 10.9%	88 80.0%	9 8.2%	1 0.9%	110 100%		
เกษตรกร	23 28.4%	58 71.6%	0 0%	0 0%	81 100%		
รวม	66 16.4%	300 74.6%	28 7.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อาชีพกับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.5 รายได้มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้กับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : รายได้กับวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 38 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้

รายได้	วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เพิ่ม ความรู้	ความ บันเทิง	ใช้เวลา ว่าง	อื่นๆ	รวม		
น้อยกว่า 5,000	32 22.4%	95 66.4%	12 8.4%	4 2.8%	143 100%	7.644	0.106
5,001-10,000	29 13.9%	166 79.4%	11 5.3%	3 1.4%	209 100%		
10,001-15,000	4 12.1%	26 78.8%	3 9.1%	0 0%	33 100%		
15,001-20,000	0 0%	7 77.8%	1 11.1%	1 11.1%	9 100%		
20,001-25,000	0 0%	2 100%	0 0%	0 0%	2 100%		
25,001 ขึ้นไป	1 16.7%	4 66.7%	1 16.7%	0 0%	6 100%		
รวม	66 16.4%	300 74.0%	28 7.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 38 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง รายได้กับวัตถุประสงค์ในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 บั้จ้ยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับ เหตุผลในการรับฟังรายการ

สมมติฐานที่ 2.1 เพศมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ใน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : เพศกับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็น อิสระจากกัน

H_1 : เพศกับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราไม่ มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 39 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	เหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เนื้อหา ตรง	ชอบ รูปแบบ	ชอบ ผู้จัด	อื่นๆ	รวม		
ชาย	89 41.0%	74 34.1%	34 15.7%	20 9.2%	217 100%	1.175	0.759
หญิง	69 37.3%	63 34.1%	36 19.5%	17 9.2%	185 100%		
รวม	158 39.3%	137 34.1%	70 17.4%	37 9.2%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนของ กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง เพศกับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจาก กันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2.2 อายุมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนใน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุกับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระ จากกัน

H_1 : อายุกับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 40 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	เหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เนื้อหา ตรง	ชอบ รูปแบบ	ชอบ ผู้จัด	อื่นๆ	รวม		
18-29	69 47.6%	42 29.0%	20 13.8%	14 9.7%	145 100%	14.681	0.259
30-39	48 36.1%	49 36.8%	23 17.3%	13 9.8%	133 100%		
40-49	25 34.7%	27 37.5%	14 19.4%	6 8.3%	72 100%		
50-59	9 26.5%	12 35.3%	11 32.4%	2 5.9%	34 100%		
60-69	7 43.8%	7 43.8%	2 12.5%	0 0%	16 100%		
70 ขึ้นไป	0 0%	0 0%	0 0%	2 100%	2 100%		
รวม	158 39.3%	137 34.1%	70 17.4%	37 9.22%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 40 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อายุกับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษา กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : ระดับการศึกษา กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 41 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรูปแบบรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	เหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi-Square	Asymp. Sig. (2 sided)		
	เนื้อหาตรง	ชอบรูปแบบ	ชอบผู้จัด	อื่นๆ	รวม				
ประถมศึกษา	47 33.6%	49 35.0%	32 22.9%	12 8.6%	140 100%	22.599	0.031*		
มัธยมศึกษาตอนต้น	36 45.6%	26 32.9%	13 16.5%	4 5.1%	79 100%				
มัธยมศึกษาตอนปลาย	13 29.6%	14 31.8%	13 29.6%	4 9.0%	44 100%				
อนุปริญญา	28 53.8%	17 32.7%	4 7.7%	3 5.8%	52 100%				
ปริญญาตรี	34 40.5%	30 35.7%	8 9.5%	12 14.3%	84 100%				
สูงกว่าปริญญาตรี	0 0%	1 33.3%	0 0%	2 66.7%	3 100%				
รวม	158 39.3%	137 34.1	70 17.4%	37 9.2%	402 100%				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 41 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง ระดับการศึกษากับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังรายการที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายฟังรายการวิทยุชุมชน เพราะชอบรูปแบบรายการมากที่สุด ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อนุปริญญาและปริญญาตรีฟังรายการวิทยุชุมชนเพราะเนื้อหาตรงกับความต้องการมากที่สุด

สมมติฐานที่ 2.4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพกับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : อาชีพกับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 42 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	เหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เนื้อหา ตรง	ชอบ รูปแบบ	ชอบผู้ จัด	อื่นๆ	รวม		
นักเรียน/นักศึกษา	19 38.8%	18 36.7%	8 16.3%	4 8.2%	49 100%	9.375	0.858
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	18 46.2%	11 28.2%	5 12.8%	5 12.8%	39 100%		
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	17 48.6%	10 28.6%	4 11.4%	4 11.4%	35 100%		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	26 29.5%	35 39.8%	17 19.3%	10 11.4%	88 100%		
ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป	47 42.7%	34 30.9%	21 19.1%	8 7.3%	110 100%		
เกษตรกร	31 38.3%	29 35.8%	15 18.5%	6 7.4%	81 100%		
รวม	158 39.3%	137 34.1%	70 17.4%	37 9.2%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 42 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อาชีพกับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2.5 รายได้มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : รายได้กับเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 43 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้

รายได้	เหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน					Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	เนื้อหา ตรง	ชอบ รูปแบบ	ชอบ ผู้จัด	อื่นๆ	รวม		
น้อยกว่า 5,000	59 41.3%	40 28.0%	33 23.1%	11 7.7%	143 100%	8.810	0.066
5,001-10,000	78 37.3%	82 39.2%	29 13.9%	20 9.6%	209 100%		
10,001-15,000	15 45.5%	9 27.3%	8 24.2%	1 3.0%	33 100%		
15,001-20,000	2 22.2%	4 44.4%	0 0%	3 33.3%	9 100%		
20,001-25,000	2 100%	0 0%	0 0%	0 0%	2 100%		
25,001 ขึ้นไป	2 33.3%	2 33.3%	0 0%	2 33.3%	6 100%		
รวม	158 39.3%	137 34.1%	70 17.4%	37 9.2%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง รายได้กับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการ

สมมติฐานที่ 3.1 เพศมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : เพศกับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : เพศกับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 44 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	ระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน						Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	น้อยกว่า 1 ช.ม.	1 ช.ม.	2 ช.ม.	3 ช.ม.	มากกว่า 3 ช.ม.	รวม		
ชาย	16 7.4%	25 11.5%	38 17.5%	58 26.7%	80 36.9%	217 100%	4.777	0.314
หญิง	11 5.9%	25 13.5%	34 18.4%	63 34.1%	52 28.1%	185 100%		
รวม	27 6.7%	50 12.4%	72 17.9%	121 30.1	132 32.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 44 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง เพศกับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3.2 อายุมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุกับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : อายุกับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 45 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน						Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	น้อยกว่า 1 ช.ม.	1 ช.ม.	2 ช.ม.	3 ช.ม.	มากกว่า 3 ช.ม.	รวม		
18-29	12 8.3%	24 16.6%	36 24.8%	42 29.0%	31 21.4%	145 100%	22.955	0.026*
30-39	5 3.8%	14 10.5%	21 15.8%	38 28.6%	55 41.4%	133 100%		
40-49	6 8.3%	10 13.9%	8 11.1%	23 31.9%	25 34.7%	72 100%		
50-59	3 8.8%	2 5.9%	5 14.7%	14 41.2%	10 29.4%	34 100%		
60-69	1 6.2%	0 0%	1 6.2%	3 18.8%	11 68.8%	16 100%		
70 ขึ้นไป	0 0%	0 0%	1 50.0%	1 50.0%	0 0%	2 100%		
รวม	27 6.7%	50 12.4%	72 17.9%	121 30.1%	132 32.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 45 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง อายุกับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังอายุ 18-29 ปี และ อายุ 50-59 ปี ฟังรายการวิทยุชุมชนเป็นเวลา 3 ชั่วโมง มากที่สุด ส่วน อายุ 30-49 ปี และอายุ 60-96 ปี ฟังรายการวิทยุชุมชนเป็นเวลามากกว่า 3 ชั่วโมง มากที่สุด

สมมติฐานที่ 3.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษากับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : ระดับการศึกษากับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 46 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน						Pearson Chi-Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	น้อยกว่า 1 ช.ม.	1 ช.ม.	2 ช.ม.	3 ช.ม.	มากกว่า 3 ช.ม.	รวม		
ประถมศึกษา	7 5.0%	14 10%	18 12.9%	42 30.0%	59 42.1%	140 100%	64.373	.000*
มัธยมศึกษาตอนต้น	2 2.5%	2 2.5%	11 13.9%	25 31.6%	39 49.4%	79 100%		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1 2.3%	4 9.1%	9 20.5%	13 25.0%	17 38.6%	44 100%		
อนุปริญญา	4 7.7%	10 19.2%	13 25.0%	14 26.9%	11 21.2%	52 100%		
ปริญญาตรี	12 14.3%	19 22.6%	21 25.0%	26 31.0%	6 7.1%	100%		
สูงกว่าปริญญาตรี	1 33.3%	1 3.33%	0 0%	1 33.3%	0 0%	100%		
รวม	27 6.7%	50 12.4%	72 17.9%	121 30.1%	132 32.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 46 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง ระดับการศึกษากับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมตอนปลายฟังรายการวิทยุชุมชนมากกว่า 3 ชั่วโมง มากที่สุด ส่วนระดับการศึกษานุปริญญาถึงปริญญาตรีฟังรายการวิทยุชุมชน 3 ชั่วโมง มากที่สุด

สมมติฐานที่ 3.4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพกับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : อาชีพกับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 47 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน						Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	น้อยกว่า 1 ชม.	1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.	มากกว่า 3 ชม.	รวม		
นักเรียน/ นักศึกษา	3 6.1%	16 32.7%	11 22.4%	15 30.6%	4 8.2%	49 100%	91.078	.000*
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	4 10.3%	12 30.8%	8 20.5%	15 38.5%	0 0%	39 100%		
พนักงานบริษัท/ ห้างร้าน	0 0%	6 17.1%	12 34.3%	10 10.5%	7 20.0%	35 100%		
ค้าขาย/ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	4 4.5%	6 6.8%	15 17.0%	28 31.8%	35 39.8%	88 100%		
ลูกจ้าง/รับจ้าง ทั่วไป	13 11.8%	5 4.5%	17 15.5%	27 24.5%	48 43.6%	110 100%		
เกษตรกร	3 3.7%	5 6.2%	9 11.1%	26 32.1%	38 46.9%	100%		
รวม	27 6.7%	50 12.4%	72 17.9%	121 30.1%	132 32.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 47 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง อาชีพกับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังที่เป็นนักเรียน นักศึกษาฟังรายการวิทยุชุมชน 1 ชั่วโมงมากที่สุด ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจฟังรายการวิทยุชุมชน 3 ชั่วโมงมากที่สุด และพนักงานบริษัท ห้างร้านฟังรายการวิทยุชุมชน 2 ชั่วโมงมากที่สุด ส่วนค้าขายประกอบธุรกิจส่วนตัวลูกจ้าง รับจ้างทั่วไป เกษตรกร ฟังรายการวิทยุชุมชน มากกว่า 3 ชั่วโมงมากที่สุด

สมมติฐานที่ 3.5 รายได้มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้กับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : รายได้กับระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 48 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้

รายได้	ระยะเวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน						Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	น้อยกว่า 1 ช.ม.	1 ช.ม.	2 ช.ม.	3 ช.ม.	มากกว่า 3 ช.ม.	รวม		
น้อยกว่า5,000	8 5.6%	21 14.7%	25 17.5%	43 30.1%	46 32.2%	143 100%	9.221	0.684
5,001-10,000	14 6.7%	20 9.6%	36 17.2%	66 31.6%	73 34.9%	209 100%		
10,001-15,000	3 9.1%	4 12.1%	7 21.2%	7 21.2%	12 36.4%	33 100%		
15,001-20,000	1 11.1%	3 33.3%	2 22.2%	2 22.2%	1 11.1%	9 100%		
20,001-25,000	0 0%	0 0%	0 0%	2 100%	0 0%	2 100%		
25,001 ขึ้นไป	1 16.7%	2 33.3%	2 33.3%	1 16.7%	0 0%	6 100%		
รวม	27 6.7%	50 12.4%	72 17.9%	121 30.1%	132 32.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 48 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง รายได้กับระยะเวลาในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการ

สมมติฐานที่ 4.1 เพศมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : เพศกับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : เพศกับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 49 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน
จำแนกตามเพศ

เพศ	ความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	นาน ๆ ครั้ง	เกือบทุกวัน	สม่ำเสมอ	รวม		
ชาย	44 20.3%	71 32.7%	102 47.0%	217 100%	2.230	0.328
หญิง	39 21.1%	72 38.9%	74 40.0%	185 100%		
รวม	83 20.6%	143 35.6%	176 43.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 49 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง เพศกับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4.2 อายุมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุกับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจาก
กัน

H_1 : อายุกับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความ
สัมพันธ์กัน

ตารางที่ 50 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	นาน ๆ ครั้ง	เกือบทุกวัน	สม่ำเสมอ	รวม		
18-29	35 24.1%	52 35.9%	58 40.0%	145 100%	6.886	0.549
30-39	27 20.3%	42 31.6%	46 48. %	133 100%		
40-49	13 18.1%	30 41.7%	29 40.3%	72 100%		
50-59	6 17.6%	13 38.2%	15 44.1%	34 100%		
60-69	1 6.2%	5 31.2%	10 7.0%	16 100%		
70 ขึ้นไป	1 50.0%	1 50.0%	0 0%	2 100%		
รวม	83 20.6%	143 35.6%	176 43.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 50 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อายุกับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษากับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : ระดับการศึกษากับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 51 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรูปแบบรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	นาน ๆ ครั้ง	เกือบทุกวัน	สม่ำเสมอ	รวม		
ประถมศึกษา	23 16.4%	49 35.0%	68 48.6%	140 100%	32.423	0.000*
มัธยมศึกษาตอนต้น	9 11.4%	27 34.2%	43 34.8%	79 100%		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5 11.4%	14 31.8%	25 56.8%	44 100%		
อนุปริญญา	15 28.8%	20 38.5%	17 32.7%	52 100%		
ปริญญาตรี	29 34.5%	32 38.1%	23 27.4%	84 100%		
สูงกว่าปริญญาตรี	2 66.7%	1 3.33%	0 0%	3 100%		
รวม	83 20.6%	143 35.6%	176 43.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 51 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง ระดับการศึกษากับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้ฟังวิทยุชุมชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายฟังรายการวิทยุอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด ส่วนระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี ฟังรายการวิทยุเกือบทุกวันมากที่สุด

สมมติฐานที่ 4.4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพกับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : อาชีพกับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 52 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	นานๆ ครั้ง	เกือบทุกวัน	สม่ำเสมอ	รวม		
นักเรียน/นักศึกษา	17 43.7%	15 30.6%	17 34.7%	49 100%	17.432	0.065
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12 30.8%	14 35.9%	13 33.3%	39 100%		
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	10 28.6%	12 34.3%	13 37.1%	35 100%		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	10 11.4%	37 42.0%	41 46.6%	87 100%		
ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป	21 19.1%	37 33.6%	52 47.3%	110 100%		
เกษตรกร	13 16.0%	28 34.6%	40 49.4%	80 100%		
รวม	83 20.6%	142 35.6%	176 43.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 52 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อาชีพกับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4.5 รายได้มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้กับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : รายได้กับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 53 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้

รายได้	ความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	นาน ๆ ครั้ง	เกือบทุกวัน	สม่ำเสมอ	รวม		
น้อยกว่า 5,000	33 23.1%	32 22.4%	78 54.5%	143 100%	19.059	0.001*
5,001-10,000	39 18.7%	93 44.5%	77 36.8%	208 100%		
10,001-15,000	5 15.2%	12 36.4	16 48.5%	33 100%		
15,001-20,000	3 33.3%	3 33.3%	3 33.3%	9 100%		
20,001-25,000	0 0%	0 0%	2 100%	2 100%		
25,001 ขึ้นไป	3 50.0%	3 50.0%	0 0%	6 100%		
รวม	83 20.6%	143 35.6%	176 43.8%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 53 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง รายได้กับความถี่ในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังวิทยุชุมชนที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และ 10,001-15,000 บาท ฟังรายการวิทยุอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด ส่วนรายได้ 5,001-10,000 บาทและ ฟังรายการวิทยุเกือบทุกวันมากที่สุด

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับลักษณะในการรับฟังรายการ

สมมติฐานที่ 5.1 เพศมีความสัมพันธ์กับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : เพศกับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : เพศกับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 54 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	ลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังอย่างเดียว	ฟังและ ทำงาน	ฟังผ่านๆไม่ เจาะจง	รวม		
ชาย	52 24.0%	131 60.4%	34 15.7%	217 100%	2.249	0.325
หญิง	33 17.8%	121 65.4%	31 16.8%	185 100%		
รวม	85 21.1%	252 62.7%	65 16.2%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 54 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง เพศกับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 5.2 อายุมีความสัมพันธ์กับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุกับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : อายุกับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 55 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังอย่างเดียว	ฟังและ ทำงาน	ฟังผ่านๆไม่ เจาะจง	รวม		
18-29	42 29.0%	85 58.6%	18 12.4%	145 100%	19.029	0.004*
30-39	17 12.8%	92 69.2%	24 18.0%	133 100%		
40-49	10 13.9%	52 72.2%	10 13.9%	72 100%		
50-59	6 17.6%	18 52.9%	10 29.4%	34 100%		
60-69	8 50.0%	5 31.2%	3 18.8%	16 100%		
70 ขึ้นไป	2 100%	0 0%	0 0%	2 100%		
รวม	85 21.1%	252 62.7%	65 16.2%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 55 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง อายุกับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังวิทยุชุมชนที่มีอายุ 18-59 ปี ฟังและทำงานไปด้วยมากที่สุด ส่วนอายุ 60 ปี ขึ้นไป ฟังรายการเพียงอย่างเดียวมากที่สุด

สมมติฐานที่ 5.3 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษากับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : ระดับการศึกษากับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 56 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรูปแบบรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi-Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังอย่างเดียว	ฟังและทำงาน	ฟังผ่านๆ ไม่เจาะจง	รวม		
ประถมศึกษา	24 17.1%	93 66.4%	23 16.4%	140 100%	23.087	0.010*
มัธยมศึกษาตอนต้น	9 11.4%	59 74.7%	11 13.9%	79 100%		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	11 25.0%	28 63.6%	5 11.4%	44 100%		
อนุปริญญา	13 25.0%	25 48.1%	14 26.9%	52 100%		
ปริญญาตรี	28 33.3%	44 52.4%	12 14.3%	84 100%		
สูงกว่าปริญญาตรี	0 0%	3 100%	0 0%	3 100%		
รวม	85 21.1%	252 62.7%	65 16.2%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 56 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง ระดับการศึกษา กับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังวิทยุชุมชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงสูงปริญญาตรีฟังและทำงานไปด้วยมากที่สุด

สมมติฐานที่ 5.4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพกับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : อาชีพกับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 57 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังอย่างเดียว	ฟังและ ทำงาน	ฟังผ่านๆ ไม่เจาะจง	รวม		
นักเรียน/นักศึกษา	26 53.1%	19 38.8%	4 8.2%	49 100%	43.287	0.000*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8 20.5%	24 61.5%	7 17.9%	39 100%		
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	8 22.9%	18 51.4%	9 25.7%	35 100%		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	10 11.4%	64 72.7%	14 15.9%	88 100%		
ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป	15 13.6%	79 71.8%	16 14.5%	110 100%		
เกษตรกร	18 22.2%	48 59.3	15 18.5	81 100%		
รวม	85 21.1%	252 62.7%	65 16.2%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 57 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง อาชีพกับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังวิทยุชุมชนที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ฟังรายการเพียงอย่างเดียวมากที่สุด ส่วนข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท ห้างร้าน ค้าขายประกอบธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างและรับจ้างทั่วไป เกษตรกร ฟังและทำงานไปด้วยมากที่สุด

สมมติฐานที่ 5.5 รายได้มีความสัมพันธ์กับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้กับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : รายได้กับลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 58 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้

รายได้	ลักษณะในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังอย่างเดียว	ฟังและ ทำงาน	ฟังผ่านๆไม่ เจาะจง	รวม		
น้อยกว่า 5,000	38 26.6%	92 64.3%	13 9.1%	143 100%	17.275	0.008*
5,001-10,000	40 19.1%	128 61.2%	41 19.6%	209 100%		
10,001-15,000	2 6.1%	23 69.7%	8 24.2%	33 100%		
15,001-20,000	4 44.4%	3 33.3%	2 22.2%	9 100%		
20,001-25,000	0 0%	2 100%	0 0%	2 100%		
25,001 ขึ้นไป	1 16.7%	4 66.7%	1 16.7%	6 100%		
รวม	85 21.1%	252 62.7%	65 16.2%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 58 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง รายได้กับลักษณะในการรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ฟังวิทยุชุมชนที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท 5,001-15,000 บาท 20,001-25,000 บาท และ 25,001 บาทขึ้นไป ฟังและทำงานไปด้วยมากที่สุด ส่วนผู้มีรายได้ 15,001-20,000 บาท ฟังรายการเพียงอย่างเดียวมากที่สุด

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการ

สมมติฐานที่ 6.1 เพศมีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : เพศกับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : เพศกับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 59 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	การร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi-Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังคนเดียว	ฟังร่วมกับครอบครัว	ฟังร่วมกับผู้อื่น	รวม		
ชาย	57 26.3%	54 24.9%	106 48.8%	217 100%	4.436	0.109
หญิง	53 28.6%	60 32.4%	72 38.9%	185 100%		
รวม	110 27.4%	114 28.4%	178 44.3%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 59 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง เพศกับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 6.2 อายุมีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุกับการมีส่วนร่วมในรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : อายุกับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 60 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	การร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังคนเดียว	ฟังร่วมกับ ครอบครัว	ฟังร่วมกับ ผู้อื่น	รวม		
18-29	61 42.1%	26 41.1%	58 64.2%	145 100%	37.595	0.000*
30-39	25 18.8%	42 31.6%	66 49.6%	133 100%		
40-49	15 20.8%	21 29.2%	36 50.0%	72 100%		
50-59	4 11.8%	19 55.9%	11 32.4%	34 100%		
60-69	4 25.0%	5 31.2%	7 43.8%	16 100%		
70 ขึ้นไป	1 50.0%	1 50%	0 0%	2 100%		
รวม	110 27.4%	114 28.4%	178 44.3%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 60 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง อายุกับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้รับฟังวิทยุชุมชนที่มีอายุ 18-29 ปี ฟังรายการคนเดียวมากที่สุด และ อายุ 30-49 ปี 60-69 ปี ฟังรายการวิทยุร่วมกับผู้อื่น มากที่สุด ส่วนผู้มีอายุ 50-59 ปี ฟังร่วมกับครอบครัวมากที่สุด

สมมติฐานที่ 6.3 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษากับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : ระดับการศึกษากับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 61 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรูปแบบรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังคนเดียว	ฟังร่วมกับ ครอบครัว	ฟังร่วมกับ ผู้อื่น	รวม		
ประถมศึกษา	20 14.3%	57 40.7%	63 45.0%	140 100%	60.241	0.000*
มัธยมศึกษาตอนต้น	10 12.7%	19 24.1%	50 63.3%	79 100%		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	19 43.2%	8 18.2%	17 38.6%	44 100%		
อนุปริญญา	20 38.5%	13 25.0%	19 36.5%	52 100%		
ปริญญาตรี	38 45.2%	17 20.2%	29 34.5%	84 100%		
สูงกว่าปริญญาตรี	3 100%	0 0%	0 0%	3 100%		
รวม	110 27.4%	114 28.4%	178 44.3%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 61 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง ระดับการศึกษากับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้รับฟังวิทยุชุมชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ฟังรายการวิทยุร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด ส่วนมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี ฟังรายการเพียงคนเดียวมากที่สุด

สมมติฐานที่ 6.4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพกับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอิสระจากกัน

H_1 : อาชีพกับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 62 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังคนเดียว	ฟังร่วมกับ ครอบครัว	ฟังร่วมกับ ผู้อื่น	รวม		
นักเรียน/นักศึกษา	32 65.3%	9 18.4%	8 16.3%	49 100%	1.044	0.000*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	13 33.3%	9 23.1%	17 43.6%	39 100%		
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	13 9.6%	4 9.9%	18 15.5%	35 100%		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	21 23.9%	26 29.5%	41 46.6%	88 100%		
ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป	18 16.4%	18 16.4%	74 67.3%	110 100%		
เกษตรกร	13 16.0%	48 59.3%	20 24.7%	81 100%		
รวม	110 27.4%	114 28.4%	178 44.3%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 62 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง อาชีพกับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้รับฟังวิทยุชุมชนที่มีอาชีพ นักเรียน นักศึกษา ฟังรายการวิทยุเพียงคนเดียวมากที่สุด และข้าราชการรัฐวิสาหกิจ พนักงาน บริษัทห้างร้าน ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้าง รับจ้างทั่วไป ฟังรายการร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด ส่วนเกษตรกรฟังรายการวิทยุร่วมกับครอบครัวมากที่สุด

สมมติฐานที่ 6.5 รายได้มีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้กับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : รายได้กับการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 63 แสดงผลการทดสอบความความสัมพันธ์ของการร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้

รายได้	การร่วมรับฟังรายการวิทยุชุมชน				Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ฟังคนเดียว	ฟังร่วมกับ ครอบครัว	ฟังร่วมกับ ผู้อื่น	รวม		
น้อยกว่า 5,000	40 28.0%	55 38.5%	48 33.6%	143 100%	14.260	0.007*
5,001-10,000	57 27.3%	47 22.5%	105 50.2%	209 100%		
10,001-15,000	6 18.2%	10 30.3%	17 51.5%	33 100%		
15,001-20,000	3 33.3%	1 11.1%	5 55.6%	9 100%		
20,001-25,000	1 50.0%	0 0%	1 50.0%	2 100%		
25,001 ขึ้นไป	3 50.0%	1 16.7%	2 33.3%	6 100%		
รวม	110 27.4%	114 28.4%	178 44.3%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 63 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_0) หมายถึง รายได้กับการร่วมรับฟังวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้รับฟังวิทยุชุมชนที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท ฟังรายการร่วมกับครอบครัวมากที่สุด และผู้มีรายได้ 5,001-20,000 บาท ฟังรายการร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด ส่วนผู้มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไปฟังรายการคนเดียวมากที่สุด

สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการ

สมมติฐานที่ 7.1 เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : เพศกับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : เพศกับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 64 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	ความรู้ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับความรู้	ไม่ได้รับความรู้	รวม		
ชาย	214 98.6%	3 1.4%	217 100%	0.892	0.345
หญิง	180 97.3%	5 2.7%	185 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 64 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง เพศกับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 7.2 อายุมีความสัมพันธ์กับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุกับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : อายุกับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 65 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ความรู้ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับความรู้	ไม่ได้รับความรู้	รวม		
18-29	143 98.6%	2 1.4%	145 100%	2.268	0.881
30-39	129 97.0%	4 3.0%	133 100%		
40-49	70 97.2%	2 2.8%	72 100%		
50-59	34 100%	0 0%	34 100%		
60-69	16 100.0%	0 0%	16 100%		
70 ขึ้นไป	2 100%	0 0%	2 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 65 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อายุกับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 7.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราแตกต่างกัน โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : ระดับการศึกษาเกี่ยวกับความรู้การรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 66 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความรู้ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับความรู้	ไม่ได้รับความรู้	รวม		
ประถมศึกษา	137 97.9%	3 2.1%	140 100%	3.222	0.666
มัธยมศึกษาตอนต้น	79 100%	0 0%	79 100%		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	42 95.5%	2 4.5%	44 100%		
อนุปริญญา	51 98.1%	1 1.9%	52 100%		
ปริญญาตรี	82 97.6%	2 2.4%	84 100%		
สูงกว่าปริญญาตรี	3 100%	0 0%	3 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 66 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง ระดับการศึกษากับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 7.4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพกับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : อาชีพกับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 67 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ความรู้ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับความรู้	ไม่ได้รับความรู้	รวม		
นักเรียน/นักศึกษา	48 98.0%	1 2.0%	49 100%	4.703	0.453
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	39 100.0%	0 0%	39 100%		
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	35 100%	0 0%	35 100%		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	84 95.5%	4 4.5%	88 100%		
ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป	108 98.2%	2 1.8%	110 100%		
เกษตรกร	80 98.8%	1 1.2%	81 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 67 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อาชีพกับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 7.5 รายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้กับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : รายได้กับความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 68 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้

รายได้	ความรู้ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับความรู้	ไม่ได้รับความรู้	รวม		
น้อยกว่า 5,000	142	1	143	4.543	0.474
	99.3%	0.7%	100%		
5,001-10,000	204	5	209		
	97.6%	2.4%	100%		
10,001-15,000	31	2	33		
	93.9%	6.1%	100%		
15,001-20,000	9	0	9		
	100%	0%	100%		
20,001-25,000	2	0	2		
	100%	0%	100%		
25,001 ขึ้นไป	6	0	6		
	100%	0%	100%		
รวม	394	8	402		
	98.0%	2.0%	100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 68 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง รายได้กับความรู้ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 8 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการ

สมมติฐานที่ 8.1 เพศมีความสัมพันธ์กับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : เพศกับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : เพศกับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 69 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	ประโยชน์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับประโยชน์	ไม่ได้รับประโยชน์	รวม		
ชาย	210 96.8%	7 3.2%	215 100%	3.692	0.055
หญิง	184 99.5%	1 0.5%	185 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 69 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง เพศกับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 8.2 อายุมีความสัมพันธ์กับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุกับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : อายุกับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 70 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ประโยชน์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับประโยชน์	ไม่ได้รับประโยชน์	รวม		
18-29	141 97.2%	4 2.8%	145 100%	1.676	0.892
30-39	130 97.7%	3 2.3%	133 100%		
40-49	71 98.6%	1 1.4%	72 100%		
50-59	34 100%	0 0%	34 100%		
60-69	16 100%	0 0%	16 100%		
70 ขึ้นไป	2 100%	0 0%	2 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 70 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อายุกับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 8.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษากับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : ระดับการศึกษากับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 71 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ประโยชน์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับประโยชน์	ไม่ได้รับประโยชน์	รวม		
ประถมศึกษา	137 97.9%	3 2.1%	140 100%	2.441	0.785
มัธยมศึกษาตอนต้น	78 98.7%	1 1.3%	79 100%		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	43 97.7%	1 2.3%	44 100%		
อนุปริญญา	52 100%	0 0%	52 100%		
ปริญญาตรี	81 96.4%	3 3.6%	84 100%		
สูงกว่าปริญญาตรี	3 100%	0 0%	3 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 71 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง ระดับการศึกษากับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 8.4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพกับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : อาชีพกับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 72 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ประโยชน์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับประโยชน์	ไม่ได้รับประโยชน์	รวม		
นักเรียน/นักศึกษา	47 95.9%	2 4.1%	49 100%	3.181	0.672
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	39 100%	0 0%	39 100%		
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	35 100%	0 0%	44 100%		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	86 97.7%	2 2.3%	88 100%		
ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป	107 97.3%	3 2.7%	110 100%		
เกษตรกร	80 98.8%	1 1.2%	81 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 72 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง อาชีพกับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 8.5 รายได้มีความสัมพันธ์กับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้กับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอิสระจากกัน

H_1 : รายได้กับประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 73 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประโยชน์ในการรับฟังเนื้อหารายการวิทยุชุมชน จำแนกตามรายได้

รายได้	ประโยชน์ในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน			Pearson Chi- Square	Asymp. Sig. (2 sided)
	ได้รับประโยชน์	ไม่ได้รับประโยชน์	รวม		
น้อยกว่า 5,000	140 97.9%	3 2.1%	143 100%	1.197	0.945
5,001-10,000	204 97.6%	5 2.4%	209 100%		
10,001-15,000	33 100%	0 0%	33 100%		
15,001-20,000	9 100%	0 0%	9 100%		
20,001-25,000	2 100%	0 0%	2 100%		
25,001 ขึ้นไป	6 100%	0 0%	6 100%		
รวม	394 98.0%	8 2.0%	402 100%		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 73 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติไค-สแควร์ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ยอมรับสมมติฐานทางสถิติ (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานวิจัย (H_1) หมายถึง รายได้กับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดรายการให้มีเนื้อหาสาระมากขึ้น มากกว่าที่จะพูดโดยไม่มีสาระ
2. ควรมีการดูแลในการจัดคลื่นความถี่ให้เหมาะสม และดูแลในส่วนของการกำลังส่งให้ถูกต้องตามกฎหมายในแต่ละพื้นที่ เพราะรายการที่เป็นประโยชน์ส่วนใหญ่ กำลังส่งของคลื่นถูกเบียดบังจากคลื่นอื่นทำให้การรับฟังไม่ค่อยชัดเจน
3. ผู้ที่ดำเนินรายการวิทยุชุมชนควรใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและเหมาะสม
4. วิทยุชุมชนยังขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ยังมีผู้รับฟังอยู่ในกลุ่มเล็ก ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และควรมีรายการที่มีเนื้อหาสาระที่หลากหลาย
5. ควรนำเสนอข่าวสาร ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มาถ่ายทอดให้กับผู้ฟังเพราะผู้ฟังบางคนได้รับความรู้เพิ่มเติมจากรายการวิทยุชุมชน

วิจารณ์ผลการวิจัย

การรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ในการฟังรายการเพื่อความบันเทิงมากที่สุด โดยมีเหตุผลเพราะเนื้อหาตรงกับความต้องการและรับฟังวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในช่วงเวลา 12.00-15.00 น. ใช้เวลาฟังรายการเฉลี่ยต่อวัน มากกว่า 3 ชั่วโมงและฟังอย่างสม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์) โดยรับฟังรายการที่บ้านและที่ทำงาน ขณะที่รับฟังรายการจะทำงานไปด้วยและร่วมฟังกับคนอื่นและกับครอบครัว ส่วนมากไม่เคยติดต่อเข้าไปในสถานี ส่วนผู้ที่ติดต่อเข้าไปสถานีจะใช้วิธีโทรศัพท์เข้าไป โดยมีเหตุผลเพื่อความบันเทิงและแจ้งข่าวสาร

สาเหตุดังกล่าวเป็นเพราะคุณสมบัติของสื่อวิทยุใช้ทักษะการฟังเพียงอย่างเดียว ทำให้เข้าถึงผู้ฟังได้อย่างกว้างขวางผู้ฟังสามารถนำติดตัวไปได้ทุกสถานที่ทำให้สามารถรับฟังข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลาไม่ว่าจะเป็นที่บ้านที่ทำงานหรือในรถ ผู้ฟังยังสามารถทำกิจกรรมอื่น ๆ ไปพร้อมกับการรับฟังได้ในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ผู้ฟังส่วนมากมีอาชีพเป็นลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไปค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกร ซึ่งสามารถทำงานไปพร้อมกับฟังรายการไปด้วยรวมทั้งผู้ฟังมีวัตถุประสงค์ในการฟังเพื่อความเพลิดเพลิน จึงทำให้สามารถรับฟังได้เกือบตลอดเวลาและทุกวัน สอดคล้องกับ แมคเวลล์และเบคเกอร์ (Maxwell and Becker, 1979) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฟังรายการวิทยุกระจายเสียง พบว่า คนส่วนใหญ่ฟังวิทยุเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อความบันเทิง เช่นเดียวกับแนวคิดของ ลอร์เรนส์ (Lawrence, 1985) ที่ว่าบุคคลมีกระบวนการใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการลด หรือผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ หรือเพื่อปกป้องตนเอง เช่น การใช้เวลาให้หมดไปเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน

ส่วนปัจจัยพื้นฐานของผู้ฟังที่มีผลต่อการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการรับฟังวิทยุชุมชน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการ ระดับการศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับลักษณะในการ

รับฟังรายการ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้มีความสัมพันธ์กับการร่วมรับฟังรายการ สอดคล้องกับแนวคิดการเลือกสรรในการรับสารของ ชแลมม์ (Schramm,1973) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพ ภูมิหลัง การศึกษา สถานภาพทางสังคม ความสามารถในการรับสาร บุคลิกภาพ อารมณ์ ทักษะคิดเป็นองค์ประกอบในการเลือกเปิดรับข่าวสารของผู้รับสาร นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุตรา พรทวี (2545) พบว่า อายุ อาชีพ การศึกษา มีความสัมพันธ์ กับความต้องการในการเปิดรับข่าวสาร จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเปิดรับสารของ บุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันหลายประการ เพราะบุคคลที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ ที่แตกต่างกัน ย่อมมีการเลือกสรรและเปิดรับสารที่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendation)

การศึกษาการรับฟังวิทยุชุมชนของผู้ฟังในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับฟัง รูปแบบรายการ เนื้อหารายการที่ต้องการของผู้ฟังวิทยุชุมชนและศึกษาปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการรับฟังรายการของผู้ฟังวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับฟังรายการวิทยุชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 402 คน เพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.0 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 46 มีอายุระหว่าง 18-29 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.0 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.8 มีอาชีพเป็นลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.4 รองลงมา ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 21.9 เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 20.1 มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.0

ส่วนที่ 2 การรับฟังรายการวิทยุชุมชน

ผู้รับฟังวิทยุชุมชนฟังรายการวิทยุชุมชนจากสถานีวิทยุชุมชน มายเวฟ เรดิโอ วิทยุตะวันออกลูกทุ่งเอฟ.เอ็ม ความถี่ 97.75 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.5 ผู้ฟังรายการฟังมานานมากกว่า 1 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 สัญญาณในการรับฟังวิทยุมีความชัดเจน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.1 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนมีวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อความบันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.6 โดยมีเหตุผลเพราะเนื้อหาตรงกับความต้องการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.3 และฟังรายการในวันจันทร์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.5 ส่วนมากรับฟังในช่วงเวลา 12.01-15.00 น. ใช้เวลาฟังรายการเฉลี่ยต่อวัน มากกว่า 3 ชั่วโมง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.8 และรับฟังรายการอย่างสม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.8 โดยฟังรายการที่บ้าน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา คือ ที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ผู้รับฟังวิทยุชุมชนฟังรายการและทำงานไปด้วย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.7 รองลงมา คือ ฟังอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 21.1 และฟังร่วมกับคนอื่น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ ฟังร่วมกับคนในครอบครัว คิด

เป็นร้อยละ 28.4 ผู้รับฟังไม่เคยติดต่อเข้าไปในสถานี่มีมากกว่าเคยติดต่อเข้าไปในสถานี่ โดยผู้รับฟังไม่เคยติดต่อเข้าไปในสถานี่ คิดเป็นร้อยละ 68.7 และเคยติดต่อเข้าไปในสถานี่ คิดเป็นร้อยละ 31.3 ติดต่อเข้าไปในสถานี่โดยการโทรศัพท์เข้าไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.7 รองลงมา คือ เดินทางไปที่สถานี่ คิดเป็นร้อยละ 11.1 โดยมีเหตุผลในการติดต่อเพื่อความบันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.0 รองลงมา คือ แจ้งข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 11.1

ส่วนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบรายการวิทยุชุมชน

ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการผู้จัดรายการวิทยุที่เป็นมืออาชีพ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมา คือ ผู้จัดรายการที่มาจากตัวแทนชุมชน คิดเป็นร้อยละ 20.4 โดยต้องการให้ผู้จัดรายการวิทยุพูดภาษากลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.1 รองลงมา คือ ภาษาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 13.9 และต้องการฟังเสียงผู้จัดรายการเพศใดก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมา คือ เสียงผู้จัดรายการที่เป็นผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 22.1 ส่วนรูปแบบรายการที่ต้องการฟัง คือ รายการเพลง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.6 รองลงมา คือ รายการกีฬา คิดเป็นร้อยละ 23.9 และมีความยาวของรายการประมาณ 30 นาที มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา คือ มากกว่า 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 43.8 โดยผู้จัดรายการพูดสลับเปิดเพลงร้อง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.4 รองลงมา คือ พูดสลับเปิดเพลงบรรเลง คิดเป็นร้อยละ 17.9

ส่วนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหารายการวิทยุชุมชน

ผู้รับฟังวิทยุชุมชนต้องการฟังรายการที่มีเนื้อหาประเภทศิลปะ/ความบันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาคือ เนื้อหาเกี่ยวกับการทำมาหากิน คิดเป็นร้อยละ 20.1 โดยเนื้อหา รายการมุ่งเน้นทั้งสาระและความบันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมา คือ เนื้อหาที่เน้นความบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 31.4 ข้อมูลที่น่าสนใจในรายการควรมีเนื้อหารายการทั้งภายในและภายนอกชุมชน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.5 รองลงมา คือ เนื้อหารายการภายนอกชุมชน ความรู้ที่ได้รับจากรายการมากกว่าไม่ได้รับความรู้ โดยได้รับรู้ คิดเป็นร้อยละ 98.0 โดยความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.8 รองลงมา คือ ได้รับความรู้จากรายการอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 14.6 ผู้รับฟังยังเห็นว่ารายการมีประโยชน์ มากกว่าไม่มีประโยชน์ โดยมีประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 98 และเห็นว่าเนื้อหาของรายการมีประโยชน์ในการสร้างความเพลิดเพลิน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมา คือ มีประโยชน์ในการติดต่อข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 29.1

8.2 อายุกับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชน เป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน

8.3 ระดับการศึกษากับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชน เป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน

8.4 อาชีพกับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน

8.5 รายได้กับประโยชน์ที่ได้รับในการฟังวิทยุชุมชนเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดทำรายการของวิทยุชุมชน ควร มีรูปแบบรายการบันเทิงผสมกับสาระโดยมีเนื้อหารายการที่ให้ความบันเทิง การทำมาหากินหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกชุมชน โดยผู้จัดรายการควรเป็นตัวแทนมาจากชุมชนในท้องถิ่นและควรใช้ภาษากลางหรือภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก การจัดรายการควรใช้วิธีการพูดสลับกับการเปิดเพลง ในช่วงระหว่างจัดรายการควรให้ผู้ฟังร่วมทำกิจกรรม เช่น โทรศัพท์เข้าไปในรายการและแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ควรพัฒนาให้ผู้จัดรายการมีความรู้ความสามารถในการจัดรายการ โดยมีการอบรมผู้ประกาศข่าว นักจัดรายการ ทักษะการพูด การอ่าน เพื่อให้รายการของสถานีวิทยุชุมชนมีคุณภาพ น่าสนใจสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังรายการในชุมชนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

(Bibliography)

- กาญจนา แก้วเทพ.และคณะ.2543. สื่อเพื่อชุมชน : การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. 2544ก. แนวทางการพัฒนาแผนสื่อชุมชน 4 ภูมิภาค. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2544ข. การสื่อสารกับพื้นที่สาธารณะ. กรุงเทพฯ : เอดิชั่น เพรส โปรดักส์.
- _____. 2546. คู่มือวิทยุชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- กฤษฎา บุญชัย. 2542. ประชาสังคม : พื้นที่สาธารณะของฉัน. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
- คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม. 2545. แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 : ปัญหา อุปสรรค และทางออก. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมดาเพรส จำกัด
- จิรายุ อัครวิบูลย์กิจ. 2548. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานวิทยุชุมชนในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- จุมพล รอดคำดี. 2542. เอกสารประกอบการบรรยาย การจัดรายการวิทยุชุมชนในการอบรมนายสถานีวิทยุและนักจัดรายการ อ.ส.ม.ท. วันที่ 8-11 กรกฎาคม 2542 ที่จังหวัดจันทบุรี.
- ชาคริต สุดสายเนตร. 2547. การใช้สื่อวิทยุท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมประชาคม จังหวัดมหาสารคาม. จังหวัดมหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาลิสา มากแผ่นทอง. 2544 “วิทยุชุมชนจังหวัดปัตตานี : กิจกรรมสื่อภาคประชาชน” วารสาร รุสมิแล 22 (มกราคม-ธันวาคม 2544)
- จิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และวีระยุทธ กาญจนชูฉัตร. 2546. สื่อสาธารณะ. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยตำบลดอทคอม. 2550. “วิทยุชุมชน” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaitambon.com>, 24 มี.ค.2550
- ปทุมพร ศรีวิชัย. 2547. ข้อจำกัดในการจัดตั้งวิทยุชุมชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- บัณณพร ไพบูลย์วัฒนกิจ. 2549. การเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนของภาคประชาชน กรณีเครือข่ายองค์กรวิทยุชุมชน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พรทิพย์ วรกิจโกศล. 2539. ความสำคัญของผู้รับสาร เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร, หน่วยที่ 6. จังหวัดนนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิรงรอง รามสูตธนะนันท์. 2547. สื่อภาคประชาชน. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภริตพร สุขโกศล. 2547. กระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของวิทยุชุมชน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรพร อะโซ. 2548. ปัญหาการจัดตั้งและดำเนินการวิทยุชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ลีลาวดี วัชรโบล. 2548. การมีส่วนร่วมของประชาชนในวิทยุชุมชน : กรณีศึกษาวิทยุชุมชนคนเมืองปทุม ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- วิภา อุดมฉันทน์. 2544. บทเพลงภาคประชาชน : การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย, ในปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม : หลักคิดและบทเรียนจากนานาประเทศ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไอคอนพรินต์ติ้ง
- วิสุญา เกตสุริยงค์. 2550. ศึกษาพฤติกรรมกรรมการรับฟังวิทยุความต้องการและการมีส่วนร่วมในจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนเทศบาลนครสงขลา. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีรพงษ์ พลนิกรกิจและคณะ. 2545. วิทยุชุมชนที่เป็นโครงการนำร่องของกรมประชาสัมพันธ์ในจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์
- วันชัย วัฒนศัพท์. 2543. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า
- ศิริพล สัจจาพันธ์. 2545. กระบวนการสร้างความพร้อมของชุมชนในการก่อตั้งสถานีวิทยุชุมชน: ศึกษากรณีวิทยุชุมชนอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา : วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ศิริลักษณ์ จักราชชัย. 2548. บทบาทตามความคาดหวังของสมาชิกในการมีส่วนร่วมดำเนินงานเครือข่ายองค์กรวิทยุชุมชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุนีย์ หนูสง. 2549. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน โดยผ่านรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุชุมชน อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี. จังหวัดราชบุรี : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- สุนัน โมนากุล. 2539. การศึกษาแนวทางการปรับปรุงงานกระจายข่าวของชุมชน วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะ นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุระชัย ชูผกา. 2548. บทบาทและสถานภาพวิทยุชุมชนไทยกับการมีส่วนร่วมของประชาชน กรุงเทพฯ : ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุรัตน์ เมธิกุล. 2545. การปฏิรูปสื่อในยุคสังคมไร้พรมแดน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมชาย เผือกวิไล. 2551. จังหวัดจะเข้เกราะขอความร่วมมือวิทยุชุมชนอยู่ในขอบเขต. [ออนไลน์] เข้าถึงได้ที่ http://www.rakbankerd.com/01_jam/club76/north/province_news_detail. วันที่ 25 กันยายน 2551.
- อุบลรัตน์ ศิริยวศักดิ์. 2544. ระบบวิทยุและโทรทัศน์ไทย. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. 2547. วิทยุชุมชน. [ออนไลน์] เข้าถึงได้ที่ <http://www.thaibja.org> วันที่ 8 เมษายน 2547.
- เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์. 2544. แนวคิดวิทยุชุมชนจากเวทีปฏิรูปสื่อภาคประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- อรรวรรณ ปิสันธนโอวาท. 2544. การสื่อสารการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในวิทยุชุมชน จังหวัด อุบลราชธานีและจังหวัดระยอง. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach J. Lee 1977, Educational Psychology, New York : Harcourt Brace Jevanovich.
- Jan Servaes, Thomas L. Jacobson, Shirley A. White. 1996. Participatory Communication for Social Change. London: Sage Publications.
- John C. Merill and Ralph L. Lowenstien. 1971. Media Messages and Men : New Perspectives in Communication. New York : David McKay Company Inc.
- Joseph T. Klapper. 1960. The Effects of Mass Communication. New York : The Free Press.

- Taro Yamane. 1970. *Statistics : An Introductory Analysis 2nd* Tokyo : John Weathertill.
- Wilbur Schramn. 1973. "Channels And Audience," in *Handbook of Communication*.
Chicago : Rand Mc Publishing,

ภาคผนวก

แบบสอบถามการรับฟังรายการสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบข้อมูลการรับฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อใช้ในการปรับปรุงรายการให้มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของท่านต่อไป

2. คำตอบในแบบสอบถามจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของท่านแต่อย่างใด ดังนั้นจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง

3. ข้อมูลในแบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับฟังรายการวิทยุชุมชน

ตอนที่ 2 การรับฟังรายการวิทยุชุมชน

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุชุมชน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบรายการ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของรายการ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

4. คำแนะนำสำหรับการตอบแบบสอบถาม กรุณาใส่เครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 เพศ

() ชาย () หญิง

1.2 อายุ..... ปี

1.3 ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย

() อนุปริญญา () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

() อื่น ๆ โปรดระบุ

1.4 อาชีพ

() นักเรียน/นักศึกษา () ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

() พนักงานบริษัท/ห้างร้าน () ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว

() ลูกจ้าง/รับจ้างทั่วไป () เกษตรกร

() อื่น ๆ โปรดระบุ

1.5 รายได้ต่อเดือน..... บาท

ตอนที่ 2 การรับฟังรายการวิทยุชุมชน

2.1 ท่านรับฟังรายการวิทยุชุมชนหรือไม่

() เคยรับฟัง () ไม่เคยรับฟัง (หากไม่เคยรับฟังให้ยุติการสัมภาษณ์)

2.2 ท่านรับฟังรายการวิทยุชุมชนจากสถานีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

อำเภอเมือง

- () วิทยุชุมชน เอ็ม เอส เอส เรดิโอ ความถี่ 101.75 MHz
- () วิทยุชุมชนเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาและชุมชนแปดริ้วบางแก้ว ความถี่ 106.75 MHz และ ความถี่ 102.25 MHz
- () วิทยุชุมชนคนจะเชิงเทรา ความถี่ 98.75 MHz
- () วิทยุชุมชนบางแก้วเรดิโอ ความถี่ 91.35 MHz
- () วิทยุชุมชนพระพุทธศาสนาจังหวัดฉะเชิงเทรา ความถี่ 105.25 MHz
- () วิทยุชุมชนแปดริ้ว TODAY ความถี่ 94.25 MHz
- () วิทยุชุมชนเทพคุณากร “สวัสดีเรดิโอ” ความถี่ 102.65 MHz
- () วิทยุชุมชนอาสาสมัครตำรวจชุมชนเมืองฉะเชิงเทรา ความถี่ 92.15 MHz
- () วิทยุชุมชนท่าไข่เรดิโอ ความถี่ 93.25 MHz
- () วิทยุชุมชนบ้านใหม่เรดิโอ ความถี่ 97.25 MHz
- () วิทยุชุมชน Channel T Music Radio ความถี่ 90.75 MHz
- () วิทยุชุมชนลูกทุ่งมหาชนคนแปดริ้ว ความถี่ 101.15 MHz
- () วิทยุชุมชนแฟมิลี่ เอฟ เอ็ม ความถี่ 95.75 MHz
- () วิทยุชุมชนร่วมด้วยช่วยกันเรดิโอ ความถี่ 95.25 MHz
- () วิทยุชุมชนอิสเทริน เอฟ เอ็ม ความถี่ 97.75 MHz

อำเภอพนมสารคาม

- () วิทยุชุมชนพนมสารคาม ความถี่ 103.75 MHz
- () วิทยุชุมชนเพื่อการเรียนรู้สู่ชุมชนเขาหินซ้อน ความถี่ 93.75 MHz
- () วิทยุชุมชนท้องถิ่นชุมชนคนรักเมืองพนม ความถี่ 104.60 MHz
- () วิทยุชุมชนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพท้องถิ่นไทย(สวทท) ความถี่ 92.75 MHz
- () วิทยุชุมชนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ ความถี่ 100.75 MHz

อำเภอแปลงยาว

- () วิทยุชุมชนคนแปลงยาว ความถี่ 105.75 MHz
- () วิทยุชุมชนวัดหัวสำโรง ความถี่ 103.25 MHz

อำเภอบางคล้า

() วิทยุชุมชนเพื่อคนบางคล้าก้าวหน้าเรดิโอ ความถี่ 106.25 MHz

อำเภอบางปะกง

() วิทยุชุมชนคนพิมพ์ ความถี่ 107.90 MHz

() วิทยุชุมชนบูรพา เอฟ เอ็ม ความถี่ 93.75 MHz

อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

() วิทยุชุมชน S.S.T RADIO บางชนาก ความถี่ 90.25 MHz

() วิทยุชุมชนคลองยี่สิบ ความถี่ 92.90 MHz

() วิทยุชุมชนคนรักถิ่น ความถี่ 100.25 MHz

() วิทยุชุมชนวิทยุปัญญา ความถี่ 104.40 MHz

อำเภอบ้านโพธิ์

() วิทยุชุมชนเพื่อคนบ้านโพธิ์ ความถี่ 104.10 MHz

() วิทยุชุมชน เอฟ เอ็ม 99.25 ความถี่ 99.25 MHz

() วิทยุชุมชนพัฒนาท้องถิ่นไทย ณรงค์เรดิโอ ความถี่ 104.25 MHz

() วิทยุชุมชนคนเทพราช ความถี่ 107.50 MHz

อำเภอสนามชัยเขต

() วิทยุชุมชนท้องถิ่นไทยสนามชัยเรดิโอ ความถี่ 89.35 MHz

วิทยุชุมชนอื่น ๆ

โปรดระบุ 1. ความถี่..... MHz

2. ความถี่..... MHz

2.3 ท่านรับฟังรายการวิทยุชุมชนมาเป็นเวลานานเท่าไร

() เพิ่งรับฟัง () 1- 6 เดือน () 7- 12 เดือน

() มากกว่า 1 ปี (ระบุ ปี)

2.4 สถานีวิทยุชุมชนที่ท่านรับฟังมีสัญญาณเป็นอย่างไร

() ชัดเจบดีมาก () ชัดเจน

() ชัดเจนบางเวลา () รับฟังสัญญาณไม่ได้เลย

2.5 ท่านมีวัตถุประสงค์อย่างไรในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชน

() เพิ่มความรู้ () ความบันเทิง

() ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.6 ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชน

() เนื้อหาตรงกับความต้องการ () ชอบรูปแบบรายการที่จัด

() ชอบผู้จัดรายการ () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.7 ท่านรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนในวันและเวลาใดบ้าง

วัน / เวลา	6.00 ถึง 9.00 น.	9.01 ถึง 12.00 น.	12.01 ถึง 15.00 น.	15.01 ถึง 18.00 น.	18.01 ถึง 21.00 น.	21.01 ถึง 24.00 น.
จันทร์						
อังคาร						
พุธ						
พฤหัสบดี						
ศุกร์						
เสาร์						
อาทิตย์						

2.8 ท่านใช้เวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนเฉลี่ยวันละเท่าไร

- () น้อยกว่า 1 ชม. () ประมาณ 1 ชม. () ประมาณ 2 ชม.
 () มากกว่า 3 ชม. () มากกว่า 3 ชม. (ระบุ.....ชม.)

2.9 ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชนบ่อยแค่ไหน

- () นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์) () เกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)
 () สม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์) () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.10 สถานที่ที่ท่านรับฟังรายการวิทยุชุมชน

- () ที่บ้าน () ที่ทำงาน () พื้นที่สวน, ไร่ นา
 () ร้านค้า/ร้านอาหาร () ในรถยนต์ () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.11 ท่านฟังรายการวิทยุชุมชนในลักษณะใด

- () ฟังอย่างเดียว () ฟังและทำงานไปด้วย
 () ฟังผ่าน ๆ แบบไม่เจาะจง () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.12 ท่านรับฟังรายการวิทยุชุมชนร่วมกับใคร

- () ฟังคนเดียว () ฟังร่วมกับคนในครอบครัว
 () ฟังร่วมกับผู้อื่น (เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน)
 () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.13 ท่านเคยติดต่อเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนที่ท่านรับฟังอยู่หรือไม่

- () เคย
 () ไม่เคย เพราะ..... (ถ้าไม่เคยให้ข้ามไปตอบข้อ 2.15)

- 2.14 ถ้าท่านเคยติดต่อเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนท่านติดต่อโดยทางใด
- () เขียนจดหมาย () โทรศัพท์
- () เดินทางไปที่สถานีวิทยุ () ร่วมทำกิจกรรมกับสถานี
- () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- 2.15 ท่านมีเหตุผลอย่างไรที่ติดต่อเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน
- () ร้องเรียน/ร้องทุกข์ () แจ้งข่าวสาร
- () ขอความช่วยเหลือ () แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- () เพื่อความบันเทิง () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบรายการวิทยุชุมชน

- 3.1 ท่านต้องการผู้จัดรายการวิทยุชุมชนแบบใด
- () ผู้จัดรายการมืออาชีพ () ผู้จัดรายการที่มาจากตัวแทนชุมชน
- () ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- 3.2 ท่านต้องการให้ผู้จัดรายการวิทยุชุมชนใช้ภาษาอะไร
- () ภาษาท้องถิ่น () ภาษาที่ผู้จัดรายการถนัด
- () ภาษากลาง () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- 3.3 ท่านต้องการฟังเสียงผู้จัดรายการวิทยุชุมชนแบบใด
- () เสียงผู้จัดรายการที่เป็นหญิง () เสียงผู้จัดรายการทั้งผู้หญิงและชายคู่กัน
- () เสียงผู้จัดรายการที่เป็นชาย () เพศใดก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม
- 3.4 รูปแบบรายการของสถานีวิทยุชุมชนที่ท่านต้องการรับฟัง(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- () รายการสนทนา () รายการพูดคุยกับผู้ฟัง () รายการข่าว
- () รายการสารคดี () รายการเพลง () รายการธรรมะ
- () รายการเกษตร () รายการกีฬา () รายการการเมือง
- () รายการอภิปราย () รายการนิตยสารทางอากาศ
- () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- 3.5 เวลาในการนำเสนอรายการวิทยุชุมชนแต่ละรายการควรมีความยาวเท่าไร
- () 10 นาที () 15 นาที () 20 นาที
- () 30 นาที () มากกว่า 30 นาที (ระบุ..... นาที)
- 3.6 ลักษณะการนำเสนอรายการวิทยุชุมชนควรมีลักษณะอย่างไร
- () พูดคนเดียวตั้งแต่ต้นจนจบรายการ () พูดสลับกับการเปิดเพลงบรรเลง
- () พูดสลับกับการเปิดเพลงร้อง () พูดคุยกันระหว่างคนสองคน
- () พูดถามตอบกันระหว่างผู้จัดรายการกับนักวิชาการ
- () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.7 รายการของสถานีวิทยุชุมชนรายการใดที่ท่านชอบรับฟัง (โปรดระบุ)

- 4.7.1..... ความถี่.....MHZ
 4.7.2..... ความถี่.....MHZ
 4.7.3..... ความถี่.....MHZ

ตอนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหารายการวิทยุชุมชน

4.1 ท่านต้องการรับฟังเนื้อหารายการของสถานีวิทยุชุมชนแบบใด(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () เนื้อหาเกี่ยวกับการทำมาหากิน () เนื้อหาด้านการปกครอง
 () เนื้อหาด้านสังคม/วัฒนธรรม/ศาสนา () เนื้อหาด้านการศึกษา
 () เนื้อหาด้านสุขภาพอนามัย () เนื้อหาด้านศิลปะ/ความบันเทิง
 () เนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อม () เนื้อหาด้านการท่องเที่ยว
 () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4.2 ท่านต้องการรับฟังเนื้อหารายการของสถานีวิทยุชุมชนที่มุ่งเน้นสิ่งใด

- () เนื้อหารายการที่มุ่งเน้นสาระ ได้แก่ เนื้อหาที่เป็นข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องราวที่เป็นจริงและเป็นเนื้อหาที่ให้ความรู้
 () เนื้อหารายการที่มุ่งเน้นความบันเทิง ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่สนุกสนาน รื่นเริง สร้างความรู้สึกผ่อนคลายหรือเจ้าอารมณ์ความรู้สึก
 () เนื้อหารายการที่มุ่งเน้นทั้งสาระและบันเทิง ได้แก่ เนื้อหาที่มีทั้งข่าวสารความรู้และเรื่องราวที่สนุกสนาน
 () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4.3 ท่านต้องการรับฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชนที่นำเสนอเนื้อหาอย่างไร

- () นำเสนอเฉพาะภายในชุมชน () นำเสนอเฉพาะภายนอกชุมชน
 () นำเสนอทั้งภายในและนอกชุมชน () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4.4 ท่านได้รับความรู้จากเนื้อหารายการของสถานีวิทยุชุมชนที่ท่านรับฟังหรือไม่

- () ได้รับความรู้
 () ไม่ได้รับความรู้ เพราะ.....

(ถ้าไม่ได้รับความรู้ไม่ต้องตอบข้อ4.5)

4.5 ถ้าท่านได้รับความรู้จากเนื้อหารายการของสถานีวิทยุชุมชนท่านได้รับมากน้อยเพียงใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

4.6 เนื้อหารายการของสถานีวิทยุชุมชนมีประโยชน์ต่อท่านหรือไม่

() มีประโยชน์

() ไม่มีประโยชน์ เพราะ.....

(ถ้าไม่มีประโยชน์ไม่ต้องตอบข้อ4.7)

4.7 ถ้ามีประโยชน์ท่านคิดว่าเนื้อหารายการของสถานีวิทยุชุมชนมีประโยชน์อย่างไร

(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

() มีประโยชน์ในการติดตามข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

() มีประโยชน์ในการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น

() มีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

() มีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

() มีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดให้กับผู้อื่น

() มีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลในการติดต่อกับหน่วยงานอื่น

() มีประโยชน์ในการสร้างความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

131119

T131119